

פרשת בהעלותך	
<p>וידבר יי אל משה לאמר דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות וגו'¹ (במדבר ח ב) רבי יהודה פתח (תהלים יט ו) והוא כחתן יוצא מחופתו וגו' זכאה חולקיהון דיישראל² דקב"ה אתרעי בהון³ ויהב להון אורייתא דקשומ⁴ אילנא דחיי⁵ דביה אחיד בר נש⁶ (ס"א ירית⁷) חיינ להאי עלמא⁸ וחיינ לעלמא דאת⁹ דכל מאן דאשתדל באורייתא¹⁰ ואחיד בה¹¹ אית ליה חיינ (ס"א אחיד בחיינ) וכל מאן דשבקי¹² מלי דאורייתא¹³ ואתפרש מאורייתא כאלו מתפרש מחיינ בגין דהיא חיינ</p>	<p>"וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות וגו'", רבי יהודה פתח, "והוא כחתן יוצא מחופתו וגו'", אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא רצה בהם, ונתן להם תורת אמת, עץ חיים, שבו האדם אוחז (יורש) חיים לעולם הזה וחיים לעולם הבא, שכל מי שעוסק בתורה ואוחז בה יש לו חיים (אוחז בחיים), וכל מי שעוזב דברי התורה ונפרד מהתורה, כאלו נפרד מהחיים, משום שהיא חיים, וכל דבריה חיים. זהו שכתוב "כי חיים הם וגו'", וכתוב "רפאות תהי לשרך וגו'".</p>

¹ עי' זהר ח"ב קסז ע"א: כי נר מצוה, דא רזא דשמור, ותורה אור, דא רזא דזכור וכו' ועל רזא דא דהאי אור דדליק ונהיר להאי נר, כתיב ביה באהרן, (במדבר ח ב) בהעלותך את הנרות, בגין דהוא אתי מסטרא דהאי אור.

² שזוכים לקבל הארה מהקו קהאמצעי (רמ"ז).

³ שעם היות דכתיב ה' מסיני בא וזרח משעיר למו, עכ"ז לא גלה להם סוד התורה אלא אדרבה פתח להם פתח שימאסו בה מפני שלא היה רוצה בהם, לישמעאל אמר דכתיב לא תגנוב ולעשו אמר דכתיב לא תרצח, אמנם לישראל אנסם כדרשו רז"ל בפסוק ויתיצבו בתחתית ההר, וגלה להם סודה (אור יקר). ב' רצונות היינו ב' מזלות הנוזלים מרצון העליון שהוא יסוד דעתיק שהוא שורש התורה ומצות, חסדים ל"נוצר", וגבורות ל"ונקה", ומשם תורת אמת (רמ"ז).

⁴ שהיא מהת"ת הנקראת אמת, ועל שמו נקראת תורת אמת, והיא נקראת עץ חיים כדמסיק לקמיה. והכוונה עץ שפירותיו חיים, אמנם למטה עץ הדעת טו"ר פירותיו מיתה, ולזה כתיב מעץ הדעת טו"ר לא תאכל ממנו. והטעם שכל הכחות האחוזים בת"ת וכל ענפיו קדושים, והנאחז בהם נאחז בקדושה שבה החיים הנצחיים. ובהיות האדם עוסק בתורה, אוחז בה ובפירותיה, והיינו עסק התורה שכל התורה כולה שמותיו של הקב"ה, וכל דיבור ודיבור שאדם מוציא מפיו בתורה הוא אוחז ואוכל בעולם הזה ובבא, ענף מענפים, ואותו האור נמשך דרך מדרגות הסולם ונמשך לנשמה ומנשמה לרוח ומרוח לנפש ומנפש לגוף, והיינו "להאי עלמא חיינ ולעמלא דאת" (אור יקר). תורת סוד ע"ב, ואמ"ת סוד אה"ה פעמים אה"ה ומשפיעים לב' יסודות דאו"א שהוא סוד אילנא דחיי, כי ע"ץ גימ' ב' פעמים יסוד, וכאשר הם יחוד נק' ע"ץ (רמ"ז). ז"א נקרא אמת (מ"מ).

⁵ עי' ע"ח שער כה דרוש ב: תורת אמת הוא ז"א הנמשך מואמת תיקון ז' דדיקנא. חיים על שם הב' יסודות שכל יסוד נק' חי, וגם עץ החיים גימ' ע"ב קס"א שנמשכים מנוצר ונקה (רמ"ז). שיש בו מוחין דאו"א הנק' חיים (תיקו"ז עה ע"ב) (מ"מ). עי' שעה"כ פט ע"ד: נקראים חו"ב חיים, כי מהם תוצאות חיים למלך, ונקרא חיי המלך.

⁶ ישראל הוא דמות ז"א ולכן בעוסקו בתורה זוכה לאור או"א (רמ"ז).

⁷ רומז למש"כ ברז"ל שת"ח זוכים לחיים של אחרים בעולם הזה וכ"ש בעולם הבא כמבואר אצל ר"א בן דורדייא שזכה לכל חיי עולם הבא של יוחנן כהן גדול (רמ"ז), עי' ליקוטי הש"ס (עבודה זרה) אמרו עליו על ר' אליעזר בן דורדייא וגו'. הנה כבר ידעת במ"ש בס' הגלגולים כי המגולגל המשלים נוטל חלקו וחלק חבירו בסוד יכין רשע וצדיק ילבש כי אותו לבוש שעשה רשע זה ע"י קצת צדקותיו מעשיו הטובים ולא זכה ללבשו עתה אותו המגולגל המשלימו לובש אותו וזהו צדיק ילבש. ועי' אד"ז רצא ע"א: והאי והאי הני ירותא דאבוה ואמיה ירית מאי ירותא, דא תרין עטרין דהוו גניזין בגווייהו ואחסינו לבן [סוד הדעת הוא ב' עטרין דגניזין באו"א, והוא תוספת על הז"א, שכן מציאות ז"א היא למעשה ז' בחינות, ובתיקון נוספות לה עוד ג' בחינות להשלימן ל' (בהגר"א על ספד"צ א ע"ד הגהה ועיקר ענין). כאן מתבאר שתיקון הדיקנא מוריד שפע לשאר הפרצופים שתחתיו (בהגר"א על ספד"צ ג ע"ד ד"ה ואמר ואחסין). דא מסטרא דאבא הוה גניז בגווייה חד עטרא דאקרי חסד ומסטרא דאימא חד עטרא דאקרי גבורה וכלהו מתעטרין ברישיה ואחיד לון וכד נהרין אלין אב ואם עליה, כלהו אקרן תפילין דרישא.

⁸ מלכות (רמ"ז).

⁹ בינה (רמ"ז).

¹⁰ כמ"ש סוטה (כא ע"א) עבירה מכבה מצוה ואין עבירה מכבה תורה (רמ"ז).

¹¹ היינו מקיים מצותיה, היינו לומד על מנת לעשות (אור יקר), היינו שזוכר מה שלמד (רמ"ז), לאפוקי שנה ופירש (מ"מ), אמנם עי' לעיל ח"א כז ע"ב שמשמע שהמחזיק היא בחי' הנוק', וזה החיבור ללמעשה.

¹² הלשון בזהר ח"א קנב ע"ב הוא מרפה.

¹³ אפילו אוחז במצות (רמ"ז).

<p>וכל מלוי חיינן הה"ד (משלי ד כב) כי חיים הם וגו'¹ וכתוב (שם ג ח) רפאות תהי לשרך וגו'²</p>	
<p>ת"ח אילנא דהיי אחיד מעילא לתתא³ והאי שמשא⁴ דנהיר לכלא נהורא דיליה⁵ שארי מרישא⁶ ואתפשט בנופא דאילנא⁷ בארה מישר ב' סמרינ אחידן ביה⁸ חד לצפון וחד לדרום¹⁰ חד ימינא וחד שמאלא¹¹ (ואינון)¹² בשעתא¹³ דשמשא נהיר¹⁴ כמה דאתמר מההוא נופא (ס"א נופא)¹⁵ דאילנא¹⁶ אתקיף לדרועא דימינא ואנהיר בתוקפיה ומתוקפיה נהיר שמאלא ואתכליל בנהוריה¹⁷</p>	<p>בא וראה, עץ החיים אחוז מלמעלה למטה, ושמש זו שמאירה לכל, אורה מתחיל מהראש ומתפשט בגוף האילן בדרך ישר, שני צדדים אחוזים בו, אחד לצפון ואחד לדרום, אחד ימין ואחד שמאל, (והם) בשעה שמאירה השמש כמו שנתבאר. מאותו גוף (נוף) האילן מחזק לזרוע ימין ומאיר בתקפו, ומתקפו מאיר השמאל ונכלל באורו.</p>
<p>והוא כחתן יוצא מחפתו¹⁹ מאן איהו חפתו דא איהו עטרה שעטרה לו אמו ביום התנתו יוצא מחפתו דא איהו רישא דכל²⁰ נהורא²¹ כד"א בקרא דאבתריה מקצה השמים מוצאו דא שירותא דכלא דאקרי מקצה השמים וכדין נפיק כחתן</p>	<p>"והוא כחתן יצא מחופתו", מהי חופתו, זהו "עטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו", יצא מחופתו, זהו ראש של כל אור, כמו שנאמר בפסוק שלאחריו "מקצה השמים מוצאו", זו ראשית הכל שנקראת מקצה השמים, ואזוכך¹⁸ יוצא כחתן ממש,</p>

1 ז"ל: כי חיים הם למצאיהם ולכל בשרו מרפא.
 2 ז"ל: רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. ועי' לעיל פ ע"ב, וכעין זה לקמן קס ע"ב: ות"ח לא אתדכי בר
 נש לעלמין אלא במילין דאורייתא בגיני כך מלין דאורייתא לא מקבלין טומאה בגין דאיהי קיימא לדכאה
 לאלין מסאבי. ואסוותא באורייתא אשתכח. דכתיב רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. ועי' בהגר"א בתיק"ז
 קי ע"א: רפאות תהי לשרך - ר"ל, לשכינתא תתאה דהיא שררך אגן הסהר סיהרא קדישא כו' וז"ש זכאה איהו
 מאן דקריב לה כו' ואמר למטה ותשלך אמת ארצה דא שכינתא ועב"פ נשא קכ"ב א' בר"מ וכל מאן דחזר
 בתויבתא כאלו חזר את ה' לאת ו' דאיהו בן י"ה אשתלים ביה הו"ה ודא איהו תשובה תשוב ה' ודאי לגבי ו'
 כו'.
 3 ז"א מקבל מבינה ונותן למלכות (מ"מ).
 4 היינו הארת יסוד אבא שמאיר דרך ז"א שיסוד עצמה היא בבחי' ופני לא יראו (רמ"ז). ז"א נקרא שמש
 כמ"ש בתיק"ז (ט ע"ב ועי' שער הפסוקים פרשת ויצא, ולקוטי תורה בראשית) לפי שהוא שם מ"ה, יו"ד
 פעמים יו"ד, ועוד ה"א פעמים ה"א, ועוד וא"ו פעמים וא"ו ועוד ה"א פעמים ה"א, ועוד שהז"א יש בו ב'
 פעמים ש"ך והם גימ' שמ"ש (מ"מ).
 5 המוחין שבתוכו (מ"מ).
 6 ת"ת מתחיל לקבל הארה מהכתר שונה משאר הספירות (אור יקר).
 7 ת"ת דז"א, שיסוד דאימא מתגלה בת"ת דז"א (מ"מ).
 8 לרך למת, ונמחק כלפ"מ
 9 היינו יעקב ורחל (רמ"ז). חסד וגבורה אחוזים בגוף שהוא ת"ת דז"א (מ"מ).
 10 חסד וגבורה היינו ימין ושמאל (רמ"ז).
 11 צפון ודרום הם המדות, וימין ושמאל הם פעולתן שהם דין ורחמים (אור יקר).
 12 לפ"מ גורס את המוסגר וכן זרמ"ז.
 13 אין מציאות אל יעקב ורחל אלא דווקא בשעה שהשמש מאיר, וכאשר יש רק הארת אימא שאז אין בנין
 ליעקב ורחל כי אם ישראל ולא (רמ"ז).
 14 כשהז"א מקבל המוחין (מ"מ).
 15 נמקחב מ"מ
 16 מת"ת דז"א שבו יסוד אימא יוצאים ממנו ה"ח והולכים לחסד דז"א ומניחים שם חסד ראשון ואח"כ
 הולכים ד' חסדים לגבורה דז"א וכו' עי' ספר הליקוטים (מ"מ).
 17 לרך למת, וכלפ"מ זנהירו
 18 יש הרבה כאלה*##
 19 כתר הוא גג החופה וחז"ב הם כתלי החופה, והוא העטרה הנצרך לז"א כאשר מזדווג עם הנוק' (אור יקר).
 20 לרך למת, וכלפ"מ לכלהו.
 21 בינה, שז"א נקרא שמים, וקצה העליון שלו הוא בינה, ותחתון הוא מלכות (מ"מ).

<p>ממשי כד נפיק לאערעא לכלתיה רחימתא דנפשו ופריש דרועוי ומקבל² לה כהאי גוונא והוא כחתן יוצא מחפתו אזלא שמשא ואתפשט לגבי מערב³ כיון דמערב אתקריב סטר צפון אתער לקבליה בקדמיתא וקריב למערב וזיג ליה באתריה⁴ כמה דאתמר דכתיב שמאלו תחת לראשי ולבתר סטר דרום דאיהו ימינא דכתיב וימינו תחבקני כדין ישיש כגבור לרוץ⁵ ארח⁶ לאנהרא סיהרא ואוקמוה ת"ח בהעלותך את הנרות⁷ אלין בוצינין עלאי⁸ דכלהו נהירין כחדא מן שמשא⁹ (חסר כאן)¹⁰</p>	<p>כשיוצא לפגוש את כלתו, אהובת נפשו, ופורש זרועותיו ומקבלה. כדוגמא זה "והוא כחתן יוצא מחופתו", הולכת השמש ומתפשטת למערב, כיון שמערב מתקרב, צד צפון מתעורר מולו בתחלה, ומתקרב למערב, ומזווג אותו במקומו כמו שנאמר, שכתוב "שמאלו תחת לראשי", ואחר כך צד דרום שהוא ימין שכתוב "וימינו תחבקני", אז "ישיש כגבור לרוץ אורח", להאיר הלבנה ופרשוה. בא וראה "בהעלותך את הנרות" אלו מנורותונרות עליונות שכולן מאירות כאחת מהשמש.</p>
<p>ר' אבא פתח אשרי העם יודעי תרועה יי באור פניך יהלכון האי קרא אוקמוה¹¹ אבל ת"ח זכאין אינון ישראל דקב"ה יחב לון¹² אורייתא קדישא</p>	<p>רבי אבא פתח "אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון", הפסוק הזה פרשוהו, אבל בא וראה, אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא נתן להם תורה הקדושה,</p>
<p>קמ"א</p>	
<p>ואוליף לון ארחו¹³ לאתרבקא ביה ולמיטר פקודי דאורייתא למזכי בהו לעלמא דאתי וקריב להו בשעתאמ דנפקו ממצרים¹⁴ דהא כדין אפיק לון מרשותא אחרא¹⁵ וסליק לון לאתאחדא בשמיה¹⁶ וכדין אקרון בני ישראל בני חורין מכלא</p>	<p>ולמדם דרכיו להתדבק בו ולשמור מצוות התורה, לזכות בהן לעולם הבא, וקרבים בשעה שיצאו ממצרים, שהרי אז הוציאים מרשות אחרת, והעלם להאחז בשמו, ואז נקראו בני ישראל, בני חורין מהכל, שלא יהיו נתונים תחת רשות</p>

¹ כחתן בעולם הזה כך נמשל ז"א (מ"מ).

² לרך לומה, וזלפ"מ ומקבלה.

³ מלכות (מ"מ).

⁴ שע"י הגבורות שהוא שמאלו מתחברת עם בעלה (מ"מ), באתריה היינו בדעת רחל (רמ"ז), והוא בצפון שהוא המקום המיוחד לכניסת הגבורות (רמ"ז).

⁵ הוא סוד הקמת הברית בכח הגבורה (רמ"ז).

⁶ היינו יסוד הנוק' (רמ"ז ומ"מ), והיא מקום צר שהיא תמיד בסוד בתולה (רמ"ז).

⁷ המנורה היא הת"ת המאיר לכולם ולכן בהעלותך את הנרות פ' כאשר תרצה להאיר הספירות העליונות צריך שתכוון שכולם מאירות מהאמצעי שהוא הת"ת (אור יקר). ידוע כי אהרן הוא מיסוד אבא והוא ממתק ומעלה הגבורות הנק' בוצינין (רמ"ז).

⁸ ספירות המלכות שהם למעלה על בי"ע (מ"מ).

⁹ הת"ת (אור יקר).

¹⁰ נמחק זלפ"מ

¹¹ ויקרא יח ע"ב אמור צט ע"ב (רמ"ז).

¹² לרך לומה, וזלפ"מ נמחק.

¹³ אורייתא הוא תורה שבכתב, ואורחוי היא תורה שבעל פה שדרכו מבינים את התורה שבכתב (אור יקר). עי' אד"ר קכט ע"א בסוד ההוא ארחא דפלגותא דשערי וכו' וזוה זוכים להדבק בו ממש כי אין דיבוק אלא בקו האמצעי ששם אורות עצמיים, משא"כ בימין ושמאל (רמ"ז).

¹⁴ שהוא ית' התחיל להעניקים בחסדיו מבלי שיתעוררו (רמ"ז)

¹⁵ עי' דע"ה (ח"ב קכב ע"ג): התחדשות הכח אשר נתחדש אז וניתן אז כח חדש להרע ג"כ, הנה היה באשר שנתגלה אז הקב"ה בכבודו ובעצמו, והיה אז ביטול גדול להסטרטא אחרא כולה, ונעקר אז היצר הרע מישראל לגמרי, וכמ"ש בזוה"ק פ' אמור (צה סע"א) ע"ש כל הענין ופ' בהעלותך (קמט ע"א) ופ' בא (מדף לה עד דף מא). לכן היה הצורך ליתן כח חדש להרע ג"כ כדי שלא תתבטל הבחירה, כי מתחילה היה נצרך לבטלה כ"כ הרבה משום שהיו ישראל אז אחידן במסאבותא, כמ"ש בפ' אמור (צז סע"א) וזוהר חדש (ריש פ' יתרו כז ע"א).

¹⁶ היינו בשבועות (אור יקר).

<p>דלא יתבו תהות רשותא אחרא¹ וסליק לון לאחדא בשמיר² דסליק על כלא דשליט על עלאין ותתאין</p>	<p>אחרת, והעלם להאחז בשמו שעולה על הכל, ששולט על עליונים ותחתונים.</p>
<p>ומגו רחימותא דלהון קרא לון בני בכורי ישראל³ כנוונא (דקדושה)⁴ עלאה⁵ (וע"ד)⁶ קמל (ס"א וקמל)⁷ כל בכור⁸ דלעילא ותתא⁹ ושרא קטירין ואסירין דעלאין ותתאין בגין לאפקא לון ועבד לון בני חורין מכלא וע"ד¹⁰ לא בעא קב"ה לא מלאך ולא שרף¹¹ אלא איהו¹² ועוד דהא איהו ידע לאבתנא¹³ ולמנדע כלא ולמשרי אסירין ולאן אינון ברשותא דשליהא אחרא אלא בידיה</p>	<p>ומתוך אהבתם קרא להם "בני בכורי ישראל", כדוגמא (של הקדושה) עליונה, (ועל זה) הרג (והרג) כל בכור שלמעלה ומטה, והתיר קשרים ואסורים של עליונים ותחתונים, כדי להוציאם, ועשאם בני חורין מהכל. ועל זה לא רצה הקדוש ברוך הוא לא מלאך ולא שרף אלא רק הוא (הגש"פ), ועוד שהרי הוא ידע להבחין ולדעת הכל ולהתיר אסורים, ואינם ברשות שליח אחר אלא בידו.</p>
<p>תא חזי בההוא ליליא דבעא קב"ה לקמלא כל אינון בכורי כמה דאתמר בשעתא דרמש ליליא אתו מזמרין לזמרא קמיה אמר לון לאו עידן הוא דהא שירתא אחרא מזמרין בני¹⁴ בארעא</p>	<p>בא וראה, באותו לילה שרצה הקדוש ברוך הוא להרוג כל אותם בכורות, כמו שנאמר בשעה שנחשך הלילה, באו מזמרים לזמר לפניו, אמר להם לא זמן הוא, שהרי שירה אחרת מזמרים בני בארץ.</p>
<p>בשעתא דאתפליג ליליא אתער רוח צפון¹⁵ וקב"ה כדין עבד נוקמין וישראל עבדין שירתא בקול רם (ס"א וישראל מזמרין ואמרין הלולא בקול רם)¹⁶ וכדין עבד לון בני חורין מכלא ומלאכין עלאי וכל משריין כלהו הוו צייתין להון</p>	<p>בשעה שנחלק הלילה התעוררה רוח צפון, ואז עשה הקדוש ברוך הוא נקמות, וישראל עושים שירה בקול רם (וישראל מזמרים ואומרים הלל בקול רם), ואז עשאם בני חורין מהכל, ומלאכים עליונים וכל מחנותם היו מקשיבים להם לקולות</p>

¹ של מלאך או שרף (רמ"ז).

² בזה אנו משתררים על כל נמצא [וכדלקמן] (רמ"ז).

³ היינו משורשים בדעת שיש בו פי שנים ח"ג והם רמוזים בשם ב"ן שמילוי ועצם השם אותו גימ'. השם עצמו הוא החסדים שבו, והמילוי הוא הגבורות כמש"כ בדרושי ציצית (רמ"ז).

⁴ מופיע דלפ"מ כעיקר הגירסא.

⁵ כמו שהז"א נק' בן בכור כך ישראל קראם הקב"ה בני בכורי (מ"מ).

⁶ מופיע דלפ"מ כעיקר הגירסא.

⁷ נמחק דלפ"מ

⁸ שהוא ראש לקלי': ב' רמז לבינה, כ' לכתר, ור' ראשית חכמה, ואין ו' שאין לו דעת, כמש"כ אל אחר מסתרים (רמ"ז).

⁹ שרו של מצרים ראש השרים מזל מצרים טלה ראש המזלות (אור יקר). בכור אדם דכורא בכור בהמה נוקבא (רח"ו), והם דו"ג דסט"א (מ"מ).

¹⁰ מאחר אהבתו לנו (רמ"ז).

¹¹ מלאך ביצירה ושרף בבריאה אלא בכחו מסוד האצילות (רמ"ז).

¹² מלשון הגדה של פסח: ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה – אני ולא מלאך והכיתי כל בכור בארץ מצרים אני ולא שרף ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ולא שליח אני ה' אני הוא ולא אחר.

כיון שהקב"ה הרג בכור דו"ג דקלי' אי אפשר למלאך לעשות אלא הקב"ה שהוא מושל בכל (מ"מ).

¹³ אין למלאכים עסק וידיעה בעיני החיצונים כי קדושים המה ולכן לא ידעו להבחין (רמ"ז). אי אפשר להבחין בין טיפת בכור לשאניו בכור אלא הקב"ה, וזה הוספה על מש"כ למעלה שרק הקב"ה שולט בכל (מ"מ).

¹⁴ הלל דאכילת פסחים (רח"ו), ואין זמן לעליית מ"ן מהחיצוניות, כאשר עושים את זה הפנימיות (רמ"ז).

¹⁵ הת"ת מצד הגבורה כי הגבורה נקראת צפון והת"ת רוח צפון (אור יקר). הם הגבורה שביסוד נוק' (נ"א שביסוד אמא) ולכן נקרא רוח צפון כי הם בסוד ההוא רוחא דשבק בגווה ולכן נקרא רוח ונקרא צפון כי צד צפון הם הגבורות כמ"ש מצפון תפתח הרעה והתעוררות גבורה אלו הם לזווג יעקב ולאה שאחר חצות ואז כתיב מצפון זהב יאתה לזווג (רח"ו).

¹⁶ הוא סוד נוצר חסד לאלפים שהוא ביטול מצולות ים שישראל עושים שירה בקול רם בסוד מקולות מים רבים (רמ"ז). ב' הגרסאות תלויות בגמ' פסחים פרק ו' (דף *) אם נאמר הלל במצרים או לא (רמ"ז).

<p>לקליהון דישראל בתר דאתגזרו רשימו לבתיהון מההוא דמא ומדמא דפסחא¹ בתלת רשימין על המשקוף ועל שתי המזוזות מ"ט הא אוקמוה בגין דאיהו רשימא קדישא² ומחבלא כד איהו נפיק וחמי ההוא דמא דהוה רשים על ההוא פתחא חיים עלייהו דישראל הה"ד ופסח יי על הפתח וגו'³</p>	<p>ישראל, אחר שנמולו רשמו את בתיהם מאותו דם ומדם הפסח, בשלשה רשומים על המשקוף ועל שתי המזוזות למה, הרי פרשוה משום שהוא רושם קדוש, והמשחית כשהוא יוצא ורואה אותו דם שהיה רשום על אותו פתח, חס על ישראל, זהו שכתוב "ופסח ה' על הפתח וגו'".</p>
<p>הכא אית לאסתכלא אי קודשא בריך הוא אתי וקטיל בארעא דמצרים ולא שליה אחרא רשימא דא דעל פתחא למה והא כלא גלי קמיה ותו מהו (שמות יב כג) ולא יתן המשחית ולא ישחית מבעי ליה: אלא ודאי הכי הוא דכתיב ויי' הכה כל בכור ויי' הוא ובית דינו⁴ וההוא בי דינא הכא אשתכח (ס"א מכאן דבכלא) ובכלא⁵ בעי לאחזאה עובדא בגין לאשתזבא דהא כנוונא דא על גבי מדבחה⁶ בגין דלא אשתכח מחבלא</p>	<p>כאן יש להתבונן, אם הקדוש ברוך הוא בא והרג בארץ מצרים ולא שלח אחר, רשם זה שעל הפתח לשם מה, והרי הכל גלוי לפניו. ועוד מה זה "ולא יתן המשחית" היה צריך להיות "ולא ישחית", אלא ודאי כך זה, שכתוב "וה' הכה כל בכור", וה' הוא ובית דינו, ואותו בית דין כאן נמצא (מכאן שבכל), ובכל צריך להראות מעשה כדי להנצל, שהרי כדוגמא זה על המזבח, כדי שלא ימצא המשחית.</p>
<p>האי בעובדא ובזמנא דלא אצטריך האי כגון ראש השנה דאיהו יומא דדינא ומאריהון דלישנא בישא קיימין עלייהו דישראל בעינן מלין צלותין ובעותין ובעינן לאחזאה עובדא⁷ (ס"א ברוחא ונפשא) כמה דאוקימנא</p>	<p>זה במעשה, ובזמן שלא צריך את זה, כמו ראש השנה שהוא יום הדין, ובעלי לשון הרע עומדים על ישראל, צריכים דברים תפלות ובקשות, וצריכים להראות מעשה (ברוח ונפש) כמו שבארנו.</p>
<p>והא אתמר ובמה בשופר (לאחזאה שופר)⁸ לאתערא שופרא אחרא⁹ ואנן מפיקין בההוא קלא רחמי ודינא כחדא¹⁰ כלא כדקא יאות כמה דההוא שופר עלאה אפיק קלא דאיהו כללא כחדא¹¹ ולא אתערא רחמי קאזלינן ולתברא מאריהון דדינא דלא ישלטון בהאי יומא וכד רחמי מתערין כלהו בוצינין עלאין נהרין מהאי גיסא ומהאי גיסא¹² כדין באור פני מלך חיים¹³</p>	<p>והרי נתבאר, ובמה, בשופר, (להראות שופר) לעורר שופר אחר, ואנו מוציאים באותו קול רחמים ודין כאחד, הכל כראוי. כמו שלאותו שופר עליון מוציא קול שהוא כלל של אחד, ולעורר רחמים אנו הולכים, ולשבור את בעלי הדין שלא ישלטו ביום הזה. וכשמתעוררים הרחמים, כל המנורות העליונות מאירות</p>

¹ עי' עוד בא לה ע"ב ושעה"כ פ ע"ב.

² הרמ"ק כתב כי ג' טיפות הם ג' יודין [כזה]. (אור יקר) והם שם ב' דע"ב ו' ו' י' י' י', ולי נראה שהצירוף הוא כזה ה' שהוא סוד ה' אחרונה דה"ה בסוד נערה (רח"ו). ועי' ח"א לג ע"א וצג ע"א שזה לשון על ברית מילה, ועי' שם צה ע"א שזה אות י' שהוא אות השכינה.

³ עי' פרשת בא דף מא סע"א (לש"ו).

⁴ בית דינו היינו מלכות וחיילותיה ולכן כיון שהחילות היו שם לכך כתיב ולא יתן המשחית (מ"מ).

⁵ נמחק זכר, ג' וגורס את המוסגר.

⁶ פי' זריקת דם על המזבח (מ"מ).

⁷ נמחק זכר, ג' וגורס את המוסגר.

⁸ מופעני זכר, ג' כעיקר הגרסא

⁹ שופר שבעולם הזה כדי לעורר שופר העליון שהוא אור מקיף דז"ת דבינה כמש"כ בשעה"כ (מ"מ).

¹⁰ שאנו מוציאים בשופר שבעולם הזה תקיעה ושברים שהם רחמי ודינא כדי לרמוז שגם השופר העליון שהוא אור מקיף דז"ת דבינה מוציא הקולות שהם הזו"ן הניתנים בו (מ"מ).

¹¹ היינו זו"ן שנכללים יחד (מ"מ).

¹² ב' הקוים ימין ושמאל כולם נהפכים לרחמים (רח"ו).

¹³ יובן במ"ש האריז"ל כשיאדימו פני הבעל תוקע יכוין שמאיר פני אריך ולזעיר ואז פני זעיר מאירין וזהו באור פני מלך חיים (רח"ו).

	מצד זה ומצד זה, ואז "באור פני מלך חיים".
ת"ח ¹ בשעתא דכהנא (רבא) ² אתכוון לאדלקא בוצינין לתתא והוה קריב קטורת בוסמין בהווא שעתא כדין בוצינין עלאין נהרין ואתקטר כלא כחדא וחדו וחדוותא אשתכח בכלהו עלמין הה"ד שמן וקטורת ישמח לב וע"ד בהעלותך את הנרות ³	בא וראה, בשעה שהכהן (הגדול) מתכוון להדליק נרות למטה, והיה מקריב קטורת בשמים, באותה שעה אז מנורות עליונות מאירות, ונקשר הכל כאחד, ושמחה וחדוה נמצאת בכל העולמות, זהו שכתוב "שמן וקטורת ישמח לב", ועל זה "בהעלותך את הנרות".
רבי אלעזר ור' יוסי ור' יצחק הוו אזלי באורחא פגעו באינן טורי קרדו ⁴ עד דהוו אזלי זקף עינוי ר' אלעזר וחמי אינן טורי רמאי והוו השוכן ודחלן בדחילו	רבי אלעזר ורבי יוסי ורבי יצחק היו הולכים בדרך, פגעו באותם הרי קרדו, עד שהיו הולכים, הרים רבי אלעזר עינו וראה אותם הרים רמים, והיו חשוכים, ופחדו בפחד.
א"ר אלעזר לאינן חברייא אלו אבא הכא לא הוה דחילנא אבל כיון דאנן תלתא ומלי דאורייתא ביננא דינא הכא לא אשתכח	אמר רבי אלעזר לאותם חברים, אלו אבא (רשב"י) (היה) כאן לא היינו פוחדים, אבל כיון שאנו שלשה, ודברי תורה בינינו, לא נמצא כאן הדין.
פתח ר' אלעזר ואמר כתיב ותנח התיבה בחדש השביעי וגו' על הרי אררט וגו' כמה חביבין מלי דאורייתא דבכל מלה ומלה אית רזין עלאין ואורייתא כלא עלאה איקרי	פתח רבי אלעזר ואמר, כתוב "ותנח התיבה בחדש השביעי וגו' על הרי אררט וגו'", כמה חביבים דברי התורה, שבכל דבר ודבר יש סודות עליונים, והתורה כולה נקראת עליונה.
ותנינן בתליסר מכילן דאורייתא כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא דהא אורייתא דאיהי	ושנינו, בשלש עשרה מדות של התורה, כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, שהרי התורה שהיא
קמ"ב	
כללא עלאה ⁵ אע"ג דנפק מנה חד ספור בעלמא ודאי לא אתי לאחזאה על ההוא ספור אלא לאחזאה מלין עלאין ורוזין עלאין	כלל עליון, אף על גב שיוצא ממנה ספור אחד בעולם, ודאי לא באה להראות את אותו סיפור, אלא להראות דברים עליונים וסודות עליונים.
ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כלו יצא בגין דההוא ספור דאורייתא או ההוא עובדא אע"ג דהוא נפקא מכללא דאורייתא ⁶ לאו	ולא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא, משום שאותו ספור של התורה, או אותו מעשה, אף על גב שהוא יוצא מכלל התורה, לא להראות על עצמו יצא בלבד, אלא להראות על אותו כלל עליון של התורה כולה יצא.

¹ כאן חוזר למעשה ולא לדיבור.

² דפ"מ גורס אתה מוסגל.

³ ספירות ז"ן מקבלים הארה מאו"א שהם שמן וקטורת ששמן הוא אבא וקטורת היא אמא, וזה ישמח לב שהוא ז"א הנק' לב לפי שיש לו ל"ב נתיבות חכמה וכן מלכות נקראת לב לפי שיוצא מכנגד הבל דז"א (מ"מ).

⁴ כלשון קרדינותא עי' לעיל בראשית טו ע"א, וראה בראשית ח ד שת"א תרגם הרי אררט טורי קרדו (דרך אמת).

⁵ כלומר כלל המצות דברים העליונים הנרמזים למעלה (אור יקר). פי' שהתורה כולה מליאה סודות ואע"פ שתראה בשם פסוק שנראה שהוא סיפור בעלמא עכ"ז לא אתי על ההוא סיפור שאתה רואה בעיניך אלא עוד יש בו סוד (מ"מ).

⁶ שמורה שהיא ספור דברים בעלמא ואינו דבר שבקדושה כשאר התורה (אור יקר).

<p>לאחזאה על גרמיה¹ נפק בלבד אלא לאחזאה על ההוא כללא עלאה דאורייתא כלא נפק²</p>	
<p>כגון³ האי⁴ דכתיב ותנה התיבה⁵ בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט ודאי האי קרא מכללא דאורייתא נפק ואתי בספור דעלמא מאי אכפת לן אי שרי בהאי או בהאי דהא באתר חד לישרי</p>	<p>כגון זה שכתוב "ותנח התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט", ודאי פסוק זה יצא מכלל התורה, ובא בספור העולם, מה אכפת לנו אם שורה בזה או בזה, שהרי במקום אחד שישרה.</p>
<p>אלא ללמד על הכלל כלו יצא וזכאין אינון ישראל דאתיהיב להו אורייתא עלאה אורייתא דקשוט ומאן דאמר דההוא ספורה דאורייתא לאחזאה על ההוא ספור בלבד קאתי תיפת רוחיה דאי הכי לאו איהי אורייתא עלאה אורייתא דקשוט אלא ודאי אורייתא קדישא עלאה איהי אורייתא דקשוט</p>	<p>אלא ללמד על הכלל כולו יצא, ואשריהם ישראל שנתנה להם תורה עליונה תורת אמת, ומי שאומר שאותו ספור של התורה להראות על אותו ספור בלבד הוא בא, תיפת רוחו, שאם כך היא אינה תורה עליונה תורת אמת, אלא ודאי תורה קדושה עליונה היא תורת אמת.</p>
<p>תא חזי מלך ב"ו לאו יקרא דיליה הוא לאשתעי מלה דהדיוטא כ"ש למכתב ליה ואי סליק בדעתך דמלכא עלאה קב"ה לא הוו ליה מלין קדישין למכתב ולמעבד מנייהו אורייתא אלא דאיהו כניש כל מלין דהדיוטין כגון מלין דעשו מלין דהגר מלין דלבן ביעקב⁶ מלין דאתון מלין דבלעם מלין דבלק מלין דזמרי וכניש להו וכל שאר ספורין דכתיבין ועביד מנייהו אורייתא אי הכי אמאי אקרי תורת אמת תורת יי תמימה עדות יי נאמנה פקודי יי ישרים מצות יי ברה יראת יי טהורה משפטי יי אמת וכתוב הנחמדים מזהב ומפז רב אלין אינון מלי דאורייתא אלא ודאי אורייתא קדישא עלאה איהו אורייתא דקשוט תורת יי תמימה וכל מלה ומלה אתייא לאחזאה מלין (אחרנין)⁸ עלאיין דההוא מלה דההוא ספור לאו לאחזאה על גרמיה בלבד קא אתיא אלא לאחזאה על ההוא כללא קאתי כמה דאוקימנא</p>	<p>בא וראה מלך בשר ודם לא מכבודו לדבר דברי הדיוט, כל שכן לכתבם, ואם עולה בדעתך שמלך עליון הקדוש ברוך הוא לא היו לו דברים קדושים לכתוב ולעשות מהם תורה, אלא שהוא כנס כל דברי הדיוטות כמו דברי עשו דברי הגר דברי לבן ביעקב, דברי האתון דברי בלעם דברי בלק דברי זמרי וכנסם, וכל שאר הספורים שכתובים, ועשה מהם תורה, אם כך למה נקראת תורת אמת, "תורת ה' תמימה" "עדות ה' נאמנה" "פקודי ה' ישרים" "מצות ה' ברה" "יראת ה' טהורה" "משפטי ה' אמת", וכתוב "הנחמדים מזהב ומפז רב", אלה אותם דברי תורה, אלא ודאי תורה קדושה עליונה היא תורת אמת, תורת ה' תמימה, וכל דבר ודבר בא להראות דברים (אחרים) עליונים, שאותו דבר של אותו ספור לא להראות על עצמו</p>

¹ פשטות הענין (אור יקר).

² להורות על הסוד הנסתר שבת"ת שהוא כלל העולמות העליונים ונתלבש הסוד ההוא בגשמיות המעשה
ההוא אור ירצה "ללמד על הכלל" מפני שהיה אפשר לומר שמה שבא הכתוב להורות על המצוה כגון הפרישות
שבהן נצטוינו על המצות לא יהיה בהם נסתר ונעלם, כי מה נסתר נצטרך בו יותר ממה שבא להורות על
המצוה לכך דבר זה שיצא מכלל התורה שאינו מכלל המצוה אלא ספור דברים בעלמא, ועל כן לא ללמד על
עצמו שהוא הפשט יצא אלא ללמד על דבר נסתר ודאי כדמפרש ואזיל אם כן גם אנו חייבים לומר ששאר
פסוקי התורה עם היות שנרמז בהם מעשה המצות יש בו סודו וזהו אומרו "ללמד על הכלל ודאי" (אור יקר).

³ דרך אמת, ובגלפ"מ בגין

⁴ נמחק דלפ"מ ולך אמת.

⁵ האי קרא שהוא ספור בעלמא כך יש בו סוד כאשר יתבאר כל שכן אחרנין (אור יקר).

⁶ דרך אמת, ובגלפ"מ מלין דיעקב

⁷ שאלו שהם פקודי ה' ישרים עדות ה' נאמנה הם מילין דאורייתא וא"כ למה נכתבו מלין דעשו ומלין דהגר
וכו' אלא ודאי שגם בהם יש סוד (מ"מ).

⁸ דפ"מ גורם אתה מוסגך.

	בלבד בא, אלא להראות על אותו כלל הוא בא, כמו שבארנו.
<p>תא חזי ותנה התיבה וגו' האי קרא כך כל שכן אחרנין (ס"א האי קרא כך איהו והא אתמר) בשעתא דדינא¹ תלי על עלמא ודינין שריין וקב"ה² יתיב על כורסייא³ דינא⁴ למידן עלמא בההוא כורסייא כמה רשימינ⁵ אתרשימו ביה כמה פתקין גניזין בגויה בגו אחמתא⁶ דמלכא כלהו ספרים דפתיחו⁷87 תמן אתגניזו ובגין כך לא אתנשי מלה מן מלכא</p>	<p>בא וראה "ותנח התיבה וגו'" פסוק זה כך, כל שכן אחרים (הפסוק הזה כך הוא והרי נתבאר), בשעה שדין תלוי על העולם, והדינים שרויים, והקדוש ברוך הוא יושב על כסא דין לדון העולם באותו כסא, כמה רשומים נרשמו בו, כמה פתקים גנוזים בתוך תיק המלך, כל הספרים שפתוחים שם נגנזו, ולכן לא נשכח דבר מהמלך.</p>
<p>והאי כורסייא לא אתקין ולא שריא אלא בחדש השביעי דאיהוימא דינא יומא דכל בני עלמא אתפקדון ביה כלהו עברין קמי ההוא כרסייא וע"ד ותנה התבה בחדש השביעי בחדש השביעי ודאי דאיהו דינא דעלמא</p>	<p>וכסא זה לא נתקן ולא שורה, אלא בחדש השביעי, שהוא יום הדין, יום שבו כל בני העולם נפקדים בו, כולם עוברים לפני אותו כסא, ועל זה ותנח התיבה בחדש השביעי, בחדש השביעי ודאי שהוא דין העולם.</p>
<p>על הרי אררט אלין (סמכי כורסייא)¹¹10 מאריהון דינין מאריהון דיבבא ויללא¹² וכלהו שליחין (ס"א דכלהו שכיחין) בההוא יומא קמי קב"ה וכמה מארי תריסין¹³ אתערו בהאי יומא וכלהו קיימי תחות ההוא כרסייא בדינא דעלמא וישראל מצלאן צלותא בההוא יומא ובעאן ומתחננין קמיה ותקעין בשופר וקב"ה היים עליהו ומהפך דינא לרחמי וכל עלאי ותתאי פתחי ואמרי אשרי העם יודעי תרועה¹⁴ וע"ד בעינא בההוא יומא דההוא דתקע דידע עקרא דמלה¹⁵ ויכוון ביה</p>	<p>"על הרי אררט", אלו (עמודי הכסא) בעלי הדין בעלי יבבה ויללה, וכולם שלוחים (שכלם נמצאים) באותו יום לפני הקדוש ברוך הוא, וכמה בעלי מגנים מתעוררים ביום זה, וכולם עומדים תחת אותו כסא בדין העולם, וישראל מתפללים תפלה באותו יום, ומבקשים ומתחננים לפניו ותוקעים בשופר, והקדוש ברוך הוא חס עליהם והופך דין לרחמים, וכל עליונים ותחתונים פותחים ואומרים "אשרי העם יודעי תרועה", ועל</p>

¹ היינו מיום ר"ה ועד יוה"כ (אור יקר).

² ת"ת (אור יקר).

³ מלכות (אור יקר).

⁴ מהתקיונים משמע כי בינה נקרא תיבה וכפי זה יובן הענין כי קב"ה יתיב על כורסייא היא בינה וכרסייא דינא הוא הזעיר שנסתלקו ממנו המוחין בסוד הדורמיטה כמ"ש בשעה"כ ר"ה א"נ כסא דין היא המלכות וקב"ה דיתבי על כורסייא דינא היא הבינה שמסתלקין נה"י שלה מן הזעיר ונתונים אל הנוק' בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע (רח"ו).

⁵ שבה מצויירין כל מציאות התחתונים ומעשיהן וגזירת דינם (אור יקר).

⁶ אוצר (דרך אמת).

⁷ בני אדם שהם לדין למות מצויירין לשמאל לצד הגבורה וחצונים, וכן לחיים לימין, ובנונים לאמצע, ומציאות רוחניות גזרת דין על כל שנה ושנה מה שנתעורר בספירות להטות לשמאל וגבר הרחמים והטה אל הדין, וכיוצא מה שנגזר למיתה ומה שנגזר לחיים ומה שנתהפך מחיים למיתה בסוד רוחניות הספירות הכל נשפע למלכות ומצוייר בה מיום שנברא העולם וז"ש כולהו ספרין דפתיחו תמן אתגניזו ושם עומדין לזכרון לפניו (אור יקר).

⁸ אור יקר ודרך אמת, וזלפ"מ צפתיחו

⁹ כסא זה שהוא זעיר או מלכות אלא תתקן כדי לישב עליו הבינה אלא בתשרי שהוא חדש הז' (מ"מ).

¹⁰ חיילות שתחת הכסא (מ"מ).

¹¹ לפ"מ גורס את המוסגר

¹² בעלי תרועה ושברים, הא' דין רפה, והב' דין חזק, ומפני שאלו שליטתם עתה ויונקים הדין לפעול לכך משכן המלכות בחד שהדין מתעורר עליהם ודאי (אור יקר). פי' יצירה ועשיה (מ"מ).

¹³ כחות הדין ובתי דינין תתאין (אור יקר).

¹⁴ כלומר שיודעים סוד התרועה להפך מדת הדין לרחמים (אור יקר).

¹⁵ שידע סוד התקיעה (אור יקר).

<p>בתרועה ויעביד¹ מלה בחכמתא² וע"ד כתיב אשרי העם יודעי תרועה ולא כתיב תוקעי³ תרועה והא אתמר</p>	<p>זה צריך באותו היום, שאותו שתוקע שידע עיקר הדבר ויכוון בה בתרועה, ויעשה הדבר בחכמה. ועל זה כתוב "אשרי העם יודעי תרועה" ולא כתוב תוקעי תרועה, והרי נתבאר.</p>
<p>אזלו כל ההוא יומא כד רמש לילא סליקו להד אתר ואשכחו חד מערתא א"ר אלעזר ליעול חד גו מערתא אי אשתכח אתר דאיהו יתיר מתתקן עאל ר' יוסי וחמא מערתא אחרא בנויה נהורא דשרגא ביה שמע חד קלא דהוה אמר בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות הכא נטלא כנסת ישראל נהורא⁵ ואמא עלאה⁶</p>	<p>הלכו כל אותו יום, כשחשך הלילה, עלו למקום אחד ומצאו מערה אחת, אמר רבי אלעזר יכנס אחד לתוך המערה אם נמצא מקום שהוא יותר מתוקן, נכנס רבי יוסי וראה מערה אחרת בתוכה, ואור הנר [היה] בה, שמע קול אחד שהיה אומר "בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות", כאן לקחה כנסת ישראל אור, והאם העליונה</p>
<p>קנ"א</p>	
<p>מתעטרא וכלהו בוצינין מינה נהרין בה תרין טופסירין דקיקין⁷ פרחין שושבינין (ס"א שבשבין)⁸ כלהו⁹ קטריין¹⁰ לגבי עלאה ומתמן לתתא¹¹</p>	<p>מתעטרת. וכל הנרות ממנה מאירים. בה שתי שלהבות דקות פורחות, כולם שושבינים (זמורות הגפן), כולם קשורים לעליונה, ומשם למטה.</p>
<p>שמע ר' יוסי וחדי אתא לגבי ר' אלעזר א"ל ר' אלעזר ניעול דקב"ה אקדים לן האי יומא לאתרחשא לן בנסין</p>	<p>שמע רבי יוסי ושמח. בא אל רבי אלעזר אמר לו רבי אלעזר הכנס {לשון ציווי}, שהקדוש ברוך הוא הקדימנו היום הזה להרחיש לנו בנסים.</p>
<p>עאלו כיון דעאלו חמו תרין בני נשא דהוו לעאן באורייתא א"ר אלעזר מה יקר חסדך אלהים ובני</p>	<p>נכנסו, כיון שנכנסו, ראו שני בני אדם שהיו עוסקים בתורה. אמר רבי אלעזר "מה יקר חסדך אלהים ובני אדם בצל</p>

¹ לרך אמת, וזכפ"מ ועבד

² ארז"ל תקיעת שופר חכמה היא ולא מלאכה (רח"ו), ר"ל שכפל הזהר שאמר ויכוין בה בתרועה היינו על כוונות הצריכים לשופר (מ"מ), ואשכחו חד מערתא עאלו בגווה והמערה היתה גדולה מאד ולכן אר"א ליטול חד גו מערתא דהיינו תוך פנימיות המערה (מ"מ).

³ לרך אמת, וזכפ"מ שומעי.

⁴ או בת קול או קול העוסקים בתורה (רח"ו), נראה שהוא קול החברים שהיו שם במערה כדמוכח לקמן וגם הר"ו לקמן פי' כפיורש השני משמע דהדר ביה מפ' הראשון (מ"מ).

⁵ כי לשון בהעלותך נדרש על עלמא עלאה בינה כדלקמן שמקבלת ממנה המלכות הגבורה ע"י אהרן בסוד ה' בחכמה יסד ארץ ואפשר שהיו עושים פעולה זו ע"י עסקם בסודות התורה (רח"ו).

⁶ כתב הרמ"ל פי' מתעטר בכל מקום בזהר ר"ל מזדווג (רח"ו).

⁷ ר"ל ב' שלהביות דקות (רח"ו), וי"מ שהם ב"פ פר שבאימא מנצפ"ך כפול ופשוט פרחין שושבינין (מ"מ), שרים דקים באורם והם שושביניו של המלך ית' וית' (דרך אמת).

⁸ הוא עיקר הגיכסא סל האור יקר.

⁹ הכוונה על אותם שהיו עוסקים בתורה לש"ש והיו מקשרים אמא תתאה באמא עלאה בסוד שושבינין לעורר מ"ן (רח"ו), ולפי זה מ"ש וכולהו קטרין לגבי עילאה פי' שהיו מקשרים ומושכים הארת עתיק ואריך ואבא לבינה ומתמן לתתאה שהוא מ' שהיו מקשרים אותה עם אימא (מ"מ). עי' שעה"פ שמיני: אהרן נקרא שושבינא דמטרוניתא. והענין הוא במה שהודעתך, בפסוק (משלי ג' ט"ו) ה' בחכמה יסד ארץ, כי כל תיקון הנקבה הוא ע"י אבא, והוא ענין אהרן, כי הוא יסוד דאבא כנזכר, והוא מכונן [ומתקן] – שער מאמרי רשב"י מד ע"א] אותה, ולכן נקרא שושבינא דמטרוניתא. ושם בספר שופטים משמע שהוא לשון של שומר שלה. ועי' רמ"ז קעז ע"ב שהוא המזווג המלכה עם בעלה בהורדת החסדים להמתקי גבורותיה, וכמו כן עיקרו מאבא דיסד ברתא והוא מקור החסדים הממותקים בגבורות שבדעת הנוק'.

¹⁰ מקשרים ע"י תורתם מ' באימא וז"ש וכולהו קטרין לגבי עילאה ומ"ש ומתמן לתתא פי' אח"כ מושכים שפע לתתא שהם ב"ע (מ"מ), עי' פת"ש א"א כד, שכלילת הקולטרא בקטרוי עניינה גניזת הארת הרדל"א בקד"א.

¹¹ לרך אמת, וזכפ"מ לתתאה.

<p>אדם בצל כנפיך יחסיון קמו אלין ויתבו כלהו² וחדו כלהו אמר רבי אלעזר מה יקר חסדך אלהים דאשכחנא לכו חסד עבד לן קב"ה באתר דא השתא אדליקו בוצינין</p>	<p>כנפיך יחסיון", קמו אלה וישבו כולם ושמחו כולם. אמר רבי אלעזר "מה יקר חסדך אלהים" שמצאנו אתכם, חסד עשה לנו הקדוש ברוך הוא במקום זה, עכשיו הדליקו נרות.</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר בהעלותך את הנרות בהעלותך ממש באדלקותך³ דהא כחדא אתעביד⁴ על ידא דכהנא תרין פולחנין דאינון קשורא חדא ומאן אינון שמן וקטרת כדכתיב שמן וקטרת ישמח לב דכתיב⁵ והקטיר עליו אהרן וגו' וכתוב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר "בהעלותך את הנרות" בהעלותך ממש, בהדלקתך, שהרי כאחת נעשות על ידי הכהן שתי עבודות, שהן קשר אחד. ומהן, שמן וקטורת, כמו שכתוב "שמן וקטורת ישמח לב", שכתוב "והקטיר עליו אהרן וגו'", וכתוב "ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה".</p>
<p>מאי שנא הכא בהטיבו ומאי שנא התם ובהעלות אמר ר' יהודה כלא חד מלה⁶ רבי יוסי אמר בהטיבו כד"א כי טובים דודיך מיינ⁷ טובים רווי חמרא כד"א ונשבע לחם ונהיה טובים</p>	<p>מה שונה כאן "בהטיבו", ומה שונה שם "ובהעלות". אמר רבי יהודה הכל דבר אחד. רבי יוסי אמר "בהטיבו" כמו שנאמר "כי טובים דודיך מיינ", טובים רווי יין כמו שנאמר "ונשבע לחם ונהיה טובים".</p>
<p>ר' יהודה אמר הטבה ממש⁸ כד"א וטוב לב משתה תמיד ובהעלות דהא בזמנא דאתשקיין ואתרוויין משקיין דנחלא⁹ כדין עלאין עלויא וברכין (ס"א עלאין ותתאין) אשתכחו בכלהו וחדו בכלא וע"ד ובהעלות</p>	<p>רבי יהודה אמר הטבה ממש, כמו שנאמר "וטוב לב משתה תמיד". ובהעלות, שהרי בזמן שמשקים ומרווים מהשקאת הנחל, אז עליונים מתעלים וברכות (עליונות ותחתונות) נמצאות בכלם ושמחים בכל, ועל זה ובהעלות.</p>
<p>רבי אחא אמר בעתא דעמיקא דכלא¹⁰ נהיר (ס"א דסתימא דכלא נהיר)¹¹ נהיר¹² בנחלא¹³ ונחלא נגיד (ס"א נהיר) בארע מישר לאשקאה כלא כדין כתיב בהעלות (נ"א בהטיבו)¹⁴ בנין</p>	<p>רבי אחא אמר, בשעה שעומק של הכל מאיר (שסתום של הכל מאיר), מאיר בנחל והנחל שופע (מאיר) בדרך ישר להשקות הכל, ואז כתוב בהעלת (בהטיבו), משום שזה יוצא מעומק הכל</p>

¹ הם השנים (רח"ו), אלו הב' חברים שהיו שם עמדו לכבוד ר"א וחביריו ואח"כ ישבו (מ"מ).

² אלין (לפ"מ) וזלכך אמת נוסף אלין

³ לרך אמת, וזלכ"מ צאללקותא.

⁴ והכוונה כי מלת בהעלותך משמשת להעלאת הקטורת ולשון הדלקה וזהו מ"ש בהעלותך ממש רצה לומר העלאת עשן ומלשון הדלקה דהא ב' פולחנין אלו נעשים ע"י אהרן היינו הטבה והקטרה והטעם מדאפקה בלשון העלאה ולא בלשון הדלקה ע"ד לא הודעתי אין כתיב כאן אלא (שמות ו ג) לא נודעתי וכו' (זהר הרקיע).

⁵ לרך אומת, וזלכ"מ וכתוב

⁶ מ"ש בהטיבו ובהעלות הכל רומז בענין א' בהטיבו רומז על יסוד הבינה הנק' טוב ובהעלות רומז על יסוד הנוק' שהוא נובע מתתא לעילא (רח"ו).

⁷ יין המשומר בענביו יסוד הבינה (רח"ו).

⁸ מצד יסוד אבא (רח"ו) שמן הטוב טוב לב ל"ב נתיבות (מ"מ).

⁹ יסוד דאבא (רח"ו), והנה דבריו סותרים זה את זה שמ"ש רבי יהודה לעיל כולא חד מלה פי' בהטיבו יסוד הבינה ובהעלות יסוד הנוק' ור' יהודה לקמן שאמר הטבה ממש פירש בו היינו יסוד דאבא וא"כ דברי ר' יהודה סתרי אהדי ועוד ר' יוסי שאמר בהטיבו יסוד הבינה מה בא להוסיף על רבי יהודה ומה חדש רבי יוסי וכו' (מ"מ).

¹⁰ לרך אמת, וזלכ"מ ללא.

¹¹ המוסגר נמקח זלכך אמת

¹² יסוד דאבא (רח"ו).

¹³ יסוד דאמא הנק' נחלא (רח"ו).

¹⁴ נמחק זלכ"מ.

<p>דהא מעומקא דכלא נפקי בהעלות דאתי מסמרא עלאה דעמיקא (ס"א דסתימא)¹ דכלא דאקרי מחשבה וכלא חד מלה? וכדין כנ"י אתברכא וברכאן אשתכחי בכלהו עלמין</p>	<p>בהעלת, שבא מצד עליון של עומק (של סתום) הכל שנקרא מחשבה, והכל דבר אחד. ואז כנסת ישראל מתברכת, וברכות נמצאות בכל העולמות.</p>
<p>רבי יצחק פתח כתיב בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים בית זבול בית זבול³ ודאי כד אתפקדו בידהא כל גנזי מלכא ושלמא בהו כדין אקרי בית זבול ורקיע חד אית דאקרי זבול⁴ דהא דא אשכח לקבלא ברכאן ולסדרא כלא והאי אקרי בית זבול</p>	<p>רבי יצחק פתח, כתוב "בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים" בית זבול, בית זבול ודאי. כשנפקדו בידה כל גנזי המלך ושולטת בהם, אז נקרא בית זבול. ורקיע אחד יש שנקרא זבול, שהרי זה נמצא לקבל ברכות ולסדר הכל, וזה נקרא בית זבול.</p>
<p>ת"ח כתיב ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך⁵ מלמד דאשתתפו כהדא⁶ דא נפיק ואנח קרבא ודא יתיב ולעי באורייתא ודא יהיב חולקא לדא⁷ בחולקיה דזבולון ימא וכנסת ישראל אקרי ים כנרת⁹ והכי אתחזי בגין דהא תכלת נפיק מתמן ואוקמוה דהא לתתא כגוונא דלעילא ים כנרת לעילא¹⁰ ים כנרת¹¹ לתתא תכלת לעילא תכלת לתתא וכלא באתר חד וע"ד ירית זבולון למיפק לאנחא קרבא¹²</p>	<p>בא וראה כתוב "ולזבולן אמר שמח זבולן בצאתך ויששכר באהלך", מלמד שהשתתפו כאחד, זה יוצא ולוחם קרב, וזה יושב ועוסק בתורה. וזה נותן חלק לזה, וזה נותן חלק לזה. בחלק זבולון הים, וכנסת ישראל נקראת ים כנרת, וכך ראוי, משום שהרי תכלת יוצאת משם, ופרשוה שהרי למטה כדוגמא שלמעלה, ים כנרת למעלה ים כנרת למטה. תכלת למעלה תכלת למטה, והכל במקום אחד, ועל זה ירש זבולון לצאת ללחום קרב.</p>
<p>ומנלן דהכי הוא דכתיב עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק זבחי צדק ודאי¹³ מ"ט כי שפע ימים יינקו¹⁴ ויששכר חולקיה באורייתא ויהיב¹⁵ לזבולון חולקא דאורייתא ודאי וע"ד אשתתפו</p>	<p>ומנין לנו שכך זה, שכתוב "עמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק", זבחי צדק בודאי. למה "כי שפע ימים יינקו". ויששכר חלקו בתורה, ונותן לזבולון חלק של התורה בודאי. ועל זה השתתפו כאחד</p>

¹ נמחק דלפ"מ.

² שפע יסוד הביני היסוד החכמה כל' חד מלה (רח"ו).

³ מלכות (אור יקר).

⁴ ת"ת (אור יקר וגר"א ס"י יב ע"ג), היינו יסוד (מ"מ).

⁵ יששכר בנצח זבולון בהוד והם תמכי אורייתא (נ"א יששכר בהוד זבולון ביסוד) (רח"ו).

⁶ כנ"ל שזה חיבור ז"ן (מ"מ).

⁷ המלכות מעלה התעוררות לת"ת והת"ת מוריד שפע למלכות (אור יקר).

⁸ ודל' יהיב חולקא לל' מלך למה, ודלפ"מ נמחק.

⁹ הנה המלכות נקראת שבעה ימים והם בעולם הבריאה והמלכות כוללת כולם כי הם שבעה קצוותיה ונקראת כנרת שהוא בגמטריא אדנ"י במילואו. עוד שמעתי בשם מורי ז"ל ענין הזה כי בחינת כנרת הוא סוד שני שמות מצפ"צ מצפ"ץ שהם תמורת שתי הויות בא"ת ב"ש האחת מע"ב דיודין והשנית מס"ג. ותחבר עמהם שבעה יודין שיש בשני הויות ע"ב וס"ג הרי הכל בגמטריא כנרת ואלו השבעה אפשר שירמזו למטה ביסוד בסוד שבע שנקרא צדיק בסוד חמשה ידות שיש בשם ב"ן כמבואר אצלנו בע' רבתי דשמע ישראל וע"ש גם ב"ן ח"י בגמטריא ע' כנז' שם גם כן והם מקבלים מן ע' של ס"ג וארבע הנשארים הם סוד ד' כמבואר גם כן שם בכונת שמע ישראל. ומה שאמרנו למעלה שאדנ"י במילואו צריך לומר עם הכולל העולה תרע"א כמנין כנרת עם הכולל (שער מאמרי רשב"י).

¹⁰ כי פרצוף המלכות נקראת כנרת בבחי' המלכות ותכלת היא המלכות (רח"ו), כל פרצוף הנוק' היא הכנרת, והתכלת היא המלכות דנוק' (מ"מ).

¹¹ לשון כנור דוד (אור יקר).

¹² מצד המלכות שהיא בעלת המלחמה שכלי מלחמת הספירות בידה עי' תיקו"ז סח ע"א (אור יקר).

¹³ מלכות (רח"ו).

¹⁴ המלכות נקראת ים ולפי שיש בה כמה מיני מים קראה ימים כמש"כ בפרשת ויחי (מ"מ).

¹⁵ לך למה, ודלפ"מ יהיב.

<p>כהדא לאתברכא זבולון מיששכר דברכתא דאורייתא היא ברכתא דכלא</p>	<p>להתברך זבולון מיששכר, שברכת התורה היא ברכת הכל.</p>
<p>ר' אבא אמר אחסנתא דאורייתא ודאי הכי הוא ודרגא דא שתיתאה³ יהיב אנר (חד שתיתאה יהיב אנר)⁴ אורייתא ואחסין לה לכ"י אחסין חוורא לתכלתא⁵ וע"ד תנינן משיכיר בין תכלת ללבן דישתמודען גווני דהא כדין אקרי בק"ר וחורא אתי לעלמא ותכלתא אתעבר וע"ד כל קרבין דמלכא וכל זייני מלכא בידהא⁶ אתמנן והא אוקימנא</p>	<p>רבי אבא אמר, ירושת התורה בודאי כך היא, ודרגה ששית זו נותנת שכר (ששית אחת נותנת שכר) תורה ומורישה לה לכנסת ישראל, מוריש הלבן לתכלת, ועל זה שנינו משיכיר בין תכלת ללבן, שיודיעו הצבעים, שהרי אז נקרא בוק"ר, והלבן בא לעולם, והתכלת עבר. ועל זה כל קרבות המלך וכל כלי זיין המלך נמנו בידיה, והרי בארנו.</p>
<p>(חסר תחלת המ' וע' פרשה וילך רפא א)⁷ באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם באר דא כנסת ישראל⁸ חפרוה שרים דא אבא ואמא⁹ דאולידו לה כרוה נדיבי העם אלין אבהן דכתיב נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם וגו' בגין</p>	<p>"באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם", באר זו כנסת ישראל, חפרוה שרים זה אבא ואמא שהולידו אותה. כרוה נדיבי העם, אלו האבות שכתוב "נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם וגו'", בשביל</p>
<p>קנ"ב</p>	<p></p>
<p>לאתברכא מנהון ע"י דדרגא חד ומנו צדיק דקאים עלה וע"ד אמרינן כד האי באר נטלא בסיועא דאבהן נטלא ואקרי באר ואקרי ים אקרי באר בשעתא דיצחק נפק מזיינא מסטרא דאימא ואתי לאמשכא אבתרא דדא ומלי לה כדין אקרי באר דיצחק¹⁰ באר דמרים והא אוקמוה</p>	<p>להתברך מהם על ידי דרגה אחת, ומי הדרגה, צדיק, שעומד עליה. ועל זה אמרנו, כשבאר זו נוטלת בסיוע האבות, נוטלת ונקראת באר, ונקראת ים. נקראת באר בשעה שיצחק יוצא מזוין מצד אמא, ובא להמשיך אחרי זה וממלא אותה, אז נקראת באר יצחק באר מרים והרי בארנו.</p>
<p>ים כד אתנהרא מנהרא עלאה דאבא כדין אקרי ים¹¹ דנחלין אזולן לגווה כד"א כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא ומיומא דגלתה כנסת ישראל בגלותא כתיב אזלו מים מני ים דא כנ"י ונהר יחרב ויבש דא צדיק וע"ד כתיב הצדיק אבד¹² וגו' דהוא הוה נהר עלאה¹³ ויקרא¹⁴ דעייל בגווה והוא כניש כל אינון נהרין ונחלין דנגרין</p>	<p>ים כשמאירה מאור עליון של אבא, אז נקראת ים שנחלים הולכים לתוכה, כמו שנאמר "כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא", ומיום שגלתה כנסת ישראל בגלות, כתוב "אזלו מים מני ים", זו כנסת ישראל, "ונהר יחרב ויבש" זה צדיק, ועל זה כתוב "הצדיק אבד וגו'", שהוא היה נהר עליון ומכובד שנכנס לתוכה, והוא</p>

¹ יששכר בהו"ה וזבולון אדנ"י שיתפוס יחד הו"ה אדנ"י (רח"ו).
² העוסק בתורה או חזו בת"ת ויורש אותו כשאמרת ולפיכך יששכר היה בת"ת אמנם ממה שנקרא שמו יששכר מורה שהוא ביסוד כלומר שהוא נותן שכר התורה וזה אינו בת"ת אלא ביסוד (אור יקר).
³ יסוד (רח"ו), שהוא הששי לקצוות ומשפיע למלכות את שפע הת"ת (אור יקר).
⁴ נמקה צדק אמנת.
⁵ חיוורא חסדים שביסוד לתכלתא גבורה שביסוד שלה תכלת (רח"ו).
⁶ לך אמנת וזלפ"מ צילח לא.
⁷ נמחק זלפ"מ.
⁸ יסוד שבה (רח"ו).
⁹ ע"י הערה בסוף הספר.
¹⁰ שהם הגבורה שנובעים בסוד המים גבורת גשמים (רח"ו).
¹¹ ר"ל ה"ח כל א' כלול מ'י' הם גימ' י"ס שהם מים חיוורין (רח"ו).
¹² שפעת האור שלמעלה הנמשך ויורד למטה הנה הוא לעולם רק אלא לפי הכח וההכשר דהתחתון (כידוע בסוד הצדיק אבד בזה"ק ח"א נה ע"ב, סז ע"א, ובח"ב ט ע"ב, יא ע"א, נז ע"ב, ובח"ג קנ ע"ב) (כללים ח"ב קז ע"ג).
¹³ יסוד דז"א (רח"ו).
¹⁴ כי הטפה נקרא יקר כנודע ולפי שהטפה היא ביסוד לכך נקרא יקרא (רח"ו).

<p>מנגידו דההוא נהר קדישא¹ דלא פסקין מימיו לעלמין דנגיד ונפיק מעדן עלאה והוא עייל בגווה ומלי אנמהא ומתמן ירתין עלמין בלהו (אתונו וירתין) ברכן בכלא</p>	<p>כונס כל אותם נהרות ונחלים ששופעים משפע אותו נהר קדוש שלא פוסקים מימיו לעולמים, ששופע ויוצא מעדן העליון, והוא נכנס לתוכה, וממלא אגמיה, ומשם יורשים כל העולמות (נזונו ויורשים) ברכות בכל.</p>
<p>ת"ח בשעתא דאתברכא כנסת ישראל עלמין בלהו אתברכ² וישראל לתתא ינקין ומתברכין בגינה והא אוקימנא דהיא אננא עלייהו דישראל כמה דאתמר</p>	<p>בא וראה, בשעה שמתברכת כנסת ישראל, כל העולמות מתברכים, וישראל למטה יונקים ומתברכים בגללה. והרי בארנו שהיא מגנה על ישראל כמו שנתבאר.</p>
<p>כתיב ויסע מלאך האלהים³ ההולך וגו' מלאך האלהים דא כנסת ישראל והא אוקימנא דהיא שעתא בסיועא דאבהן נמלא⁴ וכד אינון משתכחין לגבה כלא משתכחי⁵ ובג"כ⁶ אתמסר באלין קראי שמא קדישא דכליל בהון אבהתא כמה דאוקימנא</p>	<p>כתוב "ויסע מלאך האלהים ההולך וגו'", מלאך האלהים זו כנסת ישראל, והרי בארנו, שאותה שעה בסיוע האבות לוקחת, וכשהם נמצאים אצלה, הכל נמצאים, ולכן נמסר בפסוקים אלו שם הקדוש שכולל בהם האבות כמו שבארנו.</p>
<p>חד קרא כסדרא⁷ וחד למפרע וחד כסדרא ויסע מלאך האלהים ההולך וגו' דא כסדרא בנין דאברהם אשתכח הכא וכל אינון דאתו מסטריה⁸ ועל דא איהו כסדרא כנוונא דא</p>	<p>פסוק אחד כסדר, ואחד למפרע, ואחד כסדר. ויסע מלאך האלהים ההולך וגו', זה כסדר, משום שאברהם נמצא כאן, וכל אותם שבאים מצדו, ועל כך הוא כסדר, כדוגמא זה.</p>
<p>אמר המגיה כאן מצאתי כתוב פסוק ויסע כסדר כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון ותמצאם כולם בסוף חלק שני</p>	
<p>הכא אתעטר אברהם בעטרוי⁹ ואעטר לה לכנסת ישראל¹⁰ ואלין אתוון בלהו בארע מישר למיהך ביממא דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יי' חסדו ובלילה שירה עמי וע"ד כתיב ויסע אימתי</p>	<p>כאן התעטר אברהם בעטרותיו, ועטר את כנסת ישראל, ואותיות אלו כולן בדרך ישר, ללכת ביום, שכתוב "יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי", ועל זה כתוב "ויסע", אימתי לוקחים במשאותיהם, הוה</p>

¹ יסוד הבינה (רח"ו).

²

³ כאן הוכיח ב' דברים: הא' ברכת המלכות בסיועא דאבהן, והב' "דעלמין כולהו אתברכאן" מפני הצלתן של ישראל שכיין שנשפע לתחתונים עובר דרך העולמות כולם, נמצאו כאן ג' עניינים: הא' האבות. הב', כנסת ישראל. הג', התחתונים (אור יקר).

⁴ שם ע"ב דויסע ויבא ויט שנתגלה אז, והוא נמשך מעתיקא קדישא ובו נקרע הים וכמ"ש שם (גב ע"א) (דע"ה ח"ב קכד ע"ד), בעת הלידה אשר היה בליל ז' של פסח, הנה היה בהגילוי דהאור הגדול של עתיקא קדישא ובהאור דהשם ע"ב דויסע ויבא ויט שנתגלה אז על הזר"ן, ואשתכח רעוא בכלהו עלמין עלאין, וכמ"ש בפ' בשלח (דף נב ע"ב ושם ע"א) וכן בפ' בהעלותך (קנ קנא). והרי היה אז התגלות אור החסד גדול מאד, וכן הגילוי דאור שכינתו יתברך, וכמ"ש (מכילתא שירה ג) ראתה שפחה על הים מה שלא ראו הנביאים. וכ"ז הוא מהגילוי שורש דאור הגדלות (דע"ה ח"ב קכו ע"א).

⁵ כלומר כל ז' הספירות מפני שכלם נכללות בחסד דין ורחמים דהיינו ג' אבות, ואפשר לפרש "כולא משתכח" כל התחתונים להיותם יונקים ממנה מפני שהיא אז יונקת מכל הבחינות (אור יקר).

⁶ כלומר מפני שהיתה השכינה הצלתן של ישראל יונקת מג' אבות, ולכן עתה במקום שספר הצלתן כלל ג' אבות בג' פסוקי הספור (אור יקר).

⁷ לתיקון השם הקדוש (אור יקר).

⁸ מפני שהשם רומז בחסד ובכנסת ישראל ובמשלתשלים למטה מצד החסד (אור יקר). דכתיב בהו וקרא זה אל זה ומקבלין דין מן דין בסוד היחוד (אור יקר).

⁹ במציאות החסד שבחכמה שהיא עטרה לחסד ממש (אור יקר).

¹⁰ בחוט של חסד המשוך עליה בענין שהם ג' בחינות האמצעית חסד ועטרת החסד ומה שמאיר החסד למטה (אור יקר).

<p>נמלין בממלנייהו הוי אימא ביממא כד נהיר שמשא¹ ודא חד קרא דאיהו בשבעין ותרין אתוון</p>	<p>אומר ביום כשמאיר השמש, וזהו פסוק אחד שהוא בשבעים ושתים אותיות.</p>
<p>תניינא דיצחק הכי נמי דאשתכח בע"ב אתוון לאשתכחא בדינא לגבי מצראי ולגבי ישראל ברחמי וע"ד כתיב ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל לקביל אלין ולקביל אלין²</p>	<p>שני של יצחק, כך גם שנמצא בשבעים ושתים אותיות להמצא בדין לגבי המצריים ולגבי ישראל ברחמים, ועל זה כתוב "ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל", כנגד אלה וכנגד אלה.</p>
<p>ויהי הענן והחשך דהכי הוא יומא דיצחק דעיבא³ הוי עננא וחשוכא מניה הוא ובנין כך סדורא דאתוון למפרע (בארה עקימא) ולא בארה מישר כנוונא דא</p>	<p>"ויהי הענן והחשך", שכך הוא יום של יצחק שמעונן, היה ענן וחשך ממנו הוא, ולכן סדור האותיות למפרע (בדרך עקום) ולא בדרך ישר כדגומא זה.</p>
<p>כאן מצאתי כתוב פסוק ויבא למפרע כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון</p>	
<p>ועל דא אתוון כלהו למפרע⁴ דכתיב ויהי הענן והחשך דכיון דעאל יצחק בדינו לא קרב זה אל זה כתיב זה אל זה אינון דאתו מסטרא דאברתם לא קריבו דא בדא דהא לא יכלין בנין דהאי באר⁵ אתדבא⁶ ביצחק כד"א ויאר את הלילה⁷ דכד אתמלייא לאתחברא (ס"א לאתקפא) ביצחק לא קרב זה אל זה ולא יכיל לקרבא עד דאתא יעקב ואתחבר באברהם ונטל ליצחק ושאר ליה באמצעיתא כדין אתקשר מהימנותא⁸ דא בדא ודא בדא ואשתזיבו ישראל</p>	<p>ועל זה כל האותיות למפרע, שכתוב "ויהי הענן והחשך" שכיון שנכנס יצחק בדינו, לא קרב זה אל זה. כתוב "זה אל זה", אותם שבאו מצד אברהם לא קרבו זה לזה, שהרי לא יכלו משום שבאר זו נדבקה ביצחק, כמו שנאמר "ויאר את הלילה", שכאשר התמלאה להתחבר (להתחזק) ביצחק, לא קרב זה אל זה, ולא יכל להתקרב, עד שבא יעקב והתחבר באברהם, ולקח את יצחק, ושם אותו באמצע, ואז התקשרה האמונה זה בזה וזה בזה, ונצלו ישראל.</p>
<p>ותנינן באתר דאבהתא אשתכחי שאר צדיקייא⁹ משתכחי גבייהו וע"ד שמה דא סליק לסטרין אחרנין¹⁰ מתפרשן אע"ג דכלהו נפקין</p>	<p>ושנינו, במקום שנמצאים האבות, שאר הצדיקים נמצאים אתם, ועל זה שם זה עולה לצדדים אחרים מפרידים, אף על</p>

¹ ת"ת שהוא לימין כדכתיב מולך לימין משה זרוע תפארתו, והוא מאיר ממזרח שמש דהיינו חכמה דהיינו תגבורת צו החסד (אור יקר).

² שהגבורה מצד הקדושים הנאחזים בה, ישראל אחוזים בה, ומצד החיצונים האחוזים בה מצריים אחוזים בה, לכך היא בינונית בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויש בה כנגד אלו וכנגד אלו (אור יקר).

³ קשיא ליה דלעיל בפסוק ראשון שהוא בחסד כתיב עמדו הענן אם כן מאי קאמר ויהי הענן, לזה אמר דהכי הוא האמת "דיומא דעיבא דיצחק הוי" ולעיל קאמר עמוד הענן שאינו מחשיך השמש ח"ו אלא אדרבה מאיר בו, אבל באומרו ויהי הענן דהיינו יומא דעיבא שיש בו חשך (אור יקר).

⁴ מפני שהדרך הישר הוא רחמים כזה יה"ה, והמהופך הוא דין כזה הוה"י מפני שהוא בסוד הנקבה והדין שמגביר התחתון על העליון או מפני שהוא בסוד העליה שמגביר השמאל על הימין, שהירידה הוא מגביר ימין על שמאל מפני שמקדים הימין לשמאל והיינו סוד הזכר, והעליה מקדים שמאל לימין והיינו סוד נקבה (אור יקר).

⁵ מלכות מצד הדין (אור יקר).

⁶ שהוא שהשכינה נתמלאה אז מהגבו' בסוד נחש דנשיך בערייתה ליל ז' של פסח כנודע אצלנו ונמצא שאותו באר נדבק ביצחק (רח"ו).

⁷ הגבורה האירה והשפיעה דיניה במלכות שהיא נקראת לילה (אור יקר).

⁸ בספירות 'ו' בה' 'ו' בה' (אור יקר).

⁹ יוסף משה ואהרן ודוד שהם מרכבה לז' ספירות אברהם יצחק ויעקב, אברהם חסד, יצחק גבורה, יעקב ת"ת, וכמדת אלו כן מדת שאר הספירות אהרן ומשה נ"ה כגדולה וגבורה, יוסף כיעקב, דוד מלכות מאנא דכולהו בענין שג' אבות שורש לג' פעולות חד"ר (אור יקר).

¹⁰ כלומר רומז במקומו אחרים בנה"י כג' אבות, וכן כולו בחסד ע,ב שמות ור"ו אותיות בגבורה (אור יקר). פ"י שמכל אות ואות יוצאים כמה שמות שיש צדיקים מרכבה להם (רח"ו). נלע"ד מ"ז שהם נה"י, שגם בהם

<p>לארחהא חד כד נהרא האי בא"ר¹ מסטרא דיצחק ואתקשר ביה אתעביד ימא רבא תקיפא וגלגלין תקיפין² סליקין ונחתין בזעף ורוגזא בתקיפו נטיל לעילא</p>	<p>גב שכולם יוצאים לדרך אחד, כשמאירה באר זו מצד יצחק ונקשרת בו, נעשה ים הגדול תקיף וגלים חזקים עולים ויורדים בזעף ורוגז בתקיפות נוטל למעלה,</p>
<p>קנא/א</p>	<p>עולה ויורד למטה.</p>
<p>סליק ונחית לתתא³</p>	<p>עולה ויורד למטה.</p>
<p>אברהם אתי לקבלא (ס"א לקבליה)⁴ ומגו רוגזא וזעפא וחימתא ותקיפו זה אל זה לא הוו מתקרבין עד דאתא יעקב ושכיך רוגזא ומאיך ותבר גלגלי ימא הה"ד ויט משה את ידו על הים ויולך יי את הים ברוח קדים עזה וגו' מאי ברוח קדים עזה דא רוח יעקב עזה תקיף לקבליה לתברא רוגזא דהאי ימא וישם את הים לחרבה ויבקעו המים (נ"א הוא) אריק ימא מימי רוגזין ואתפליגו מיא⁵ לסטרא דאברהם ולסטרא דיעקב הה"ד ויבקעו המים לסטרא דא ולסטרא דא ועל דא אתוון⁶ כלהו בארה מישר כדקא יאות</p>	<p>אברהם בא לקבל (כנגדו) ומתוך רוגז וזעף וחמה ותקיפות זה אל זה, לא היו מתקרבים, עד שבא יעקב ושוכך הרוגז וממיק ושובר גלי הים, זהו שכתוב "ויט משה את ידו על הים ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה וגו'". מה זה "ברוח קדים עזה" זו רוח יעקב, עזה תקיפה כנגדו, לשבור רוגז ים זה. "וישם את הים לחרבה ויבקעו המים", (הוא) רוקן הים ממי רוגז, ונחלקו המים לצד אברהם ולצד יעקב, זהו שכתוב "ויבקעו המים" לצד זה ולצד זה, ועל כך כל האותיות בדרך ישר כראוי.</p>
<p>כאן היה כתוב פסוק ויט כסדר כל אות ואות בבית אחד במרובע עם זה הלשון</p>	<p>אלה אותיות בדרך ישר בצד יעקב, וכל אותם שבאו מצדו. וכשבא יעקב התחבר באברהם ולקח את יצחק והשרהו באמצע, אז התקשרה האמונה זה בזה וזה בזה, ועל זה מעשה בתקון בשם הקדוש בזווג האבות, נודע שהוא קשר אחד, קשר נאמן להיות מרכבה שלימה.</p>
<p>אלין אתוון בארה מישר בסטר דיעקב וכל אינון דאתו מסטריה וכד אתא יעקב אתהבר באברהם ונטל ליצחק ושארי ליה באמצעיתא כדין אתקשר מהימנותא דא בדא ודא בדא ועל דא עובדא⁷ בתקונא בשמא קדישא בזווגא דאבהן⁸ אשתמודע דאיהו קשורא חד קשורא מהימנא למהוי רתיכא שלימתא</p>	<p>ובזווג האבות כאחד נעשה הכל, ויודעים החברים ללכת בדרך ישר להתקין מעשים כראוי. ובשם זה קשר האבות, נמצאו דרכים לדין ולרחמים, לסיוע לחסד</p>
<p>ובזווגא דאבהן כחדא אתעביד כלא וידעין חברייא⁹ למיהך בארה מישר לאתקנא עובדין כדקא יאות ובשמא דא קשורא דאבהן אשתכחן</p>	<p>ובזווג האבות כאחד נעשה הכל, ויודעים החברים ללכת בדרך ישר להתקין מעשים כראוי. ובשם זה קשר האבות, נמצאו דרכים לדין ולרחמים, לסיוע לחסד</p>

סוד שם של ע"ב כולו ביושר ור"ו י"י סב"ט וכו', וז"ש שמא דא סליק לסטרין אחרנין, והוא שאר צדיקיא, משה ואהרן ויוסף, וגם דוד שבו (נ"א שהוא) כללות השם בתיבות, והרי הם שבעה כורתי ברית (רמ"ז).

¹ דקדק דקאמר כד נהרא ואתקשר כי כאשר מאיר לבד הוא באר אמנם בהיותו נקשר שעולה למעלה אז נעשה "ימא רבא" (אור יקר).

² רמז לבחינת הדין וכחותיו וענפיו (אור יקר). בסוד גלי ים הנעשים משם ב"ן כשנכנס במלכות שהוא שם ב"ן סתם כנז' בכוונת השופר (רח"ו).

³ לפעול דיניה בתחתונים (אור יקר).

⁴ למשוך חוט של חסד למלכות ואינו מספיק להכניע הדין מפני שהגבורה מצד שני משפיע דין והיא מעצמה דין הם שנים נגד א' וכאשר נתוסף יעקב אז "שיך רוגזא" כדמפרש ואזיל (אור יקר).

⁵ כלומר המלכות בקבלתה נחלקת בשפעה לב' חלקים חלק חסד מימין וחלק רחמים מאצעי (אור יקר).

⁶ כולהו עם היות יעקב איש הביניים והיה ראוי שיהיה חציו דין וחציו רחמים חציו ביושר וחציו בהפוך אלא מפני שפעולתו בה היא לרחמים לכך "תאוון כולהו באורח מישר" (אור יקר).

⁷ כלומר מעשה סדר תיקון השם בתיבותיו מורה "זווגא דאבהן וכו'" מפני שכל תיבה ותיבה אות אחת מכל פסוק ופסוק "אתעביד כולא" כל מעשה המציאות כי בו כח כל הפעולות מפני שכלל כל ההנהגה בשלשה אבות (אור יקר).

⁸ שהוא קשר כל הג' פסוקים חג"ת (רח"ו). ענין שם ע"ב דויסע ויבא ויט שנתגלה אז, והוא נמשך מעתיקא קדישא ובו נקרע הים וכמ"ש שם (גב ע"א) (דע"ה ח"ב קכד ע"ד).

⁹ מפני שהיה בידם מסורת כל פעולותיו "לאתקנא עובדין וכו'" פעולות השם על מתכונתם (אור יקר).

<p>אורחין לדינא ולרחמי¹ לסיוע לחסד לדחילו לאורייתא לחיי למותא לטב לביש זכאין אינון צדיקייא דידעין אורחוי דאורייתא וידעין למיהך באורחוי דמלכא קדישא זכאין אינון בעלמא דין ובעלמא דאתי</p>	<p>ליראה לתורה לחיים למות, לטוב לרע, אשריהם הצדיקים שיודעים דרכי התורה, ויודעים ללכת בדרכי המלך הקדוש, אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>וכאן מצאתי הע"ב שמות היוצאים מג' פסוקים אלו במרובע כל שם ושם מג' אותיות בבית אחד ישר הפוך ישר וסימניך יהי אור ולא הדפסתי אותו מפני יקר תפארת קדושתו</p>	
<p>הא אבהן במטלנין² בעובדין³ בקשורין⁴ דמתקשרי דא בדא וכד מתחברן כחדא לית מאן דיקום קמיהו ותנינן באתר דאבהתא אשתכחו שאר צדיקייא משתכחי גבייהו ועל דא שמא דא סליק לסטרין אחרנין מתפרשן אע"ג דכלהו נפקין לארחא חד (כאן שייך גרסינן שבעה וכו' שבסוף הספר סימן ח') שבעה קשורין⁵ אינון דמתקשרי בהו ג' אבהן⁶ וד' אחרנין⁷ רישא⁸ ואמצעייתא⁹ בקשורא¹⁰ חדא ואלין אינון דחפרו¹¹ בירא דמיא¹²</p>	<p>הרי האבות במסעות במעשים בקשרים שמתקשרים זה בזה, וכשמתחברים כאחד, אין מי שיקום לפניהם. ושנינו, במקום שהאבות נמצאים שאר הצדיקים נמצאים אצליהם, ועל זה, שם זה עולה לצדדים אחרים נפרדים, אף על גב שכולם יוצאים לדרך זה, שבעה קשורים הם שמתקשרים בהם, שלשת האבות וארבעה אחרים, ראש ואמצע בקשר אחד, ואלה אותם שחפרו באר מים.</p>
<p>תניינא זה אל זה¹³ ואינון קשורא חדא בתלת יודין תליתאה שלימו דכל מהימנותא¹⁴ רביעאה תרין קיימיין¹⁵ דגופא קיימא עלייהו חמישאה טב</p>	<p>שני זה אל זה, והם קשר אחד, בשלש יודין. שלישי שלמות כל האמונה. רביעי, שני עמודים שהגוף עומד עליהם. החמישי, טוב ורע נהר שמוציא עץ החיים</p>

¹ כחות השם אפשר לפעול בו פעולת הדין פעולת הרחמים (אור יקר).

² כפי בחינת קבלתם פעמים נוסעים לקבל כך פעמים כך (אור יקר)

³ למטה שהם משפיעים לנהל התחתונים ופועלים פעולות ידועות כדפי' לעיל (אור יקר).

⁴ היינו קשורים ויחודם זה בזה הם בעצמם פעמים גובר ימין פעמים שמאל ולעולם כולם קשורים (אור יקר).
⁵ הן ז' פ' עשר כי כל רתיכא סלקא לעשר כמ"ש בס"א פ' בראשית והן ע' שמות וב' היתרין הן דאור"א וכן הוא בכל דבר כמו יום השישי דקידוש וע' נפש וע' אומין וכמ"ש במ"א והן ב' שמות רישא ואמצעייתא לכן בכל קשרא הוא עשרה וכאן א' עשר אלא שברישא הקשרא הוא ברישא אבל באמצעייתא הוא באמצעייתא חמש מכאן וחמש מכאן ותניינא הוא הה"ע ותליתאה י"י ורביעאה ור"ל וחמישאה ננ"א ושתייתאה ענ"ו ושביעאה אמצעייתא הנ"ל והיא קנה המנורה האמצעי שהכל פונים אליה (יהל אור).

⁶ חג"ת (רח"ו).

⁷ נה"ם (רח"ו).

⁸ וה"ו (רח"ו).

⁹ אנ"י (רח"ו).

¹⁰ כמ"ש אנ"י וה"ו (רח"ו).

¹¹ ז' קשרי' בכללותם (רח"ו). כמ"ש באר כפרוה שרים וז"ש (סוכה מה ע"א) בערבה שבא לרצות על המים אלו ב' שמות דווקא והן גימ' ג' הוי"ת שהן חפרו בירא דמיא כי בהסתלקותן מג' שמות אל אלהים הוי"ה ונכנסו בג' הוי"ת נעשה שם אדנ"י וכן ג' שמות הנ"ל הולידו גבורות גשמים מנצפ"ך בסוד ה' מלך כו' (יהל אור).

¹² מלכות נקר' באר כשמקבלת מיצחק ונקרא ים כשמקבלת ממדת החכמה (רח"ו).

¹³ פי' שם השני כה"ת והולך עד שם י' י' והם ב' קשרים גבו' ות"ת ולהיות כי ה' של כה"ת הוא ה' של זה אל זה אמר תניינא זה אל זה אמר תניינא זה אל זה ומ"ש ואינון פי' כל השמות הם קישור' חדא כי יעקב כולל יחק בגוו"ל ולכן אמר ואינון קשורא חדא בתלת יודין שהוא השם שאחר י"ד שמות המתחילים מכה"ת שכתב האריז"ל עליו שהוא הגבורה (רח"ו). ר"ל חו"ג כמ"ש"ל והן קשרא חדא דשמאל נכלל בימין (יהל אור).

¹⁴ הוא ת"ת שבינן ב' הה"ן והוא ע' אנפין שבעים נפש כמ"ש בסוף אד"ז וזהו שם הה"ע הנ"ל ולפי שסיים בקשרא קדמאה בשם האמצעי אני הולך למפרע ואח"כ חוזר לחלק השני שיהיה הכל נמשכין מנר האמצעי שלכן סדר כאן מאמר הזה ועל המנורה בנוי קוטב המאמר (יהל אור).

¹⁵ הוא שם המתחיל מן מל"ם עד שא"ה (רח"ו). נר"ה (יהל אור).

<p>וביש¹ נהרא דנפיק אילנא דחיי ומותא עמיקתא דכלא² שתיתאה דינא ברחמי³ שביעאה⁴ בקדמיתא אתמר בההוא רישא דאמרן בנין דאיהו אמצעייתא דכלא ובנין דאיהו אמצעייתא דכלא אקרי אני קיומא דכל ענפין דמתאחדן מסחרניה</p>	<p>והמות העומק של הכל. ששי, דין ברחמים. שביעי, בתחלה נאמר באותו ראש שאמרנו, משום שהוא אמצע הכל, ומשום שהוא אמצע הכל נקרא "אני", עמוד שכל הענפים נאחזים מסביבו.</p>
<p>שבעה דרגין אלין מדרגא חדא לדרגא חדא (ס"א אחרת) אשתמודעא רתיכא חדא בכל אינון דמתאחדאן ביה וכן מדרגא לדרגא וכלהו אתנהגן אבתריה דההוא דרגא דאתפקדא עלייהו והא אוקימנא מלי</p>	<p>שבע דרגות אלו, מדרגה אחת לדרגה אחת (אחרת), נודעת מרכבה אחת, בכל אלו שנאחזים בה, וכן מדרגה לדרגה, וכולם מתנהגים אחריה של אותה דרגה שנפקדה עליהם, והרי בארנו את הדברים.</p>
<p>ת"ח בשעתא דאלין דרגין משתכחי כל מהימנותא אשתכח ואלין שבעה עננין דאסחרו להו לישראל בג"כ כד נטלא שכינתא באבהתא נטלא וכד אלין נטלין כלהו דרגין אחרנין נטלין בהו וכדין אתעפרת כ"י כדקא יאות</p>	<p>בא וראה, בשעה שדרגות אלו נמצאות, כל האמונה נמצאת, ואלו שבעת העננים שסבבו את ישראל, בגלל זה כשנוטלת השכינה באבות, היא נוטלת. וכשאלה נוטלים כל הדרגות האחרות נוטלות בהם, ואז מתעטרת כנסת ישראל כראוי.</p>
<p>ת"ח זבולין דקאמרן ירית ים כנרת ים כנרת סתם והכי אתחזי אי הכי יהודה מה חולקא אית ביה אלא יהודה נטל מלכותא כלא ואתאחיד ביה בכל סטרין</p>	<p>בא וראה זבולון שאמרנו יורש ים כנרת, ים כנרת סתם, וכך ראוי. אם כך יהודה מה חלק יש בו, אלא יהודה נטל מלכות הכל, ונאחז בה בכל הצדדים.</p>
<p>רבי אלעזר אמר האי פרשתא הא אתמר עובדא דמנרתא ותקונהא וכל מה דבה אמאי הכא זמנא אחרא אלא כיון דנשיאים קריבו (לעילא) קורבנא דמדבחה וכל תקונא דאתחזי ליה אתא קרא ואשתעי עובדא דמנרתא דהיא תקונא על ידא דאהרן דהא לעילא מנרתא וכל בוצינין (ס"א תקונין) דילה על ידא דאהרן נהרין כלא</p>	<p>רבי אלעזר אמר בפרשה זו, הרי נאמר המעשה של המנורה ותקונה, וכל מה שבה מדוע כך, בפעם אחרת. אלא כיון שהנשיאים הקריבו (למעלה) קרבן המזבח, וכל תקון שראוי לו. בא הכתוב ודיבר על מעשה המנורה שהוא תקון על ידו של אהרן, שהרי למעלה מנורה וכל הנרות (התקונים) שלה על ידי אהרן, הכל מאירים.</p>
<p>ת"ח מדבחה תריסר נשיאין הוו לחנכא ליה ולא תקנא ליה והא אוקמוה תריסר אינון שבטין לד' סטרין ד' דגלים וכלהו תריסר⁵ וכלא כגוונא דלעילא</p>	<p>בא וראה המזבח שנים עשר נשיאים היו לחנכו ולהתקינו, והרי פרשוה שנים עשר הם השבטים לארבעה צדדים, ארבעה דגלים, וכולם שנים עשר והכל כדוגמא עליונה.</p>
<p>מנרתא</p>	<p>המנורה</p>
<p>קנא/ב</p>	

¹ מן ר"י ואילך (רח"ו). יסוד (יהל אור).

² ז' שמות עד אנ"י (רח"ו).

³ שם אנ"י (רח"ו). ר"ל מלכות בכתר נעץ סופן כו' (יהל אור).

⁴ הוא אני בינה כנ"ל אלא שחשב למעלה משום שלא מתפרשין ואבא מתפשט בחג"ת שהן דדכורא ואימא בנה"י שהן דנוק' ולכן הן סדורין כאן וכן מחציתן של ע"ב נחלק לאו"א וכן הוא בשם הו"ה ית' ז' קשרים כמ"ש דכלא אהבה ה"ל בב' קשרים כ"ח חו"ב וזהו ל"ב נתיבות ג' יוד"ן וב' קשרים וכמ"ש בס"י ה"א בב' קשרים חו"ב בינה וז"א וא"ו בא' ז"נ ה"א בב' ז"נ, בי"ע בה והכלל כי ז"נ לעולם בב' קשרים בין בחו"ב בין בזא"נ היא בו והוא בה והשאר בקשר א' וכל האותיות של הו"ה בב' לבר מאות וא"ו (יהל אור).

⁵ סוד י"ב פרקין שיש בתרין דרועין ותרין שוקין (רח"ו).

<p>אתמני בשבעה בוצינין! לאדלקא על ידא דכהנא וכלא כגוונא דלעילא ומנרתא על את קיימא ובניסא אתעבידת והא אוקמוה בעובדא דמנרתא</p>	<p>נמנית בשבעה נרות להדליק על ידי הכהן, והכל כדוגמא שלמעלה, והמנורה על אות עומדת, ובנס נעשתה, והרי פרשוה במעשה המנורה.</p>
<p>ומדבח פנימאה² ומנרתא קיימי³ כחדא להדוותא⁴ דכלא דכתיב שמן וקמרת ישמח לב ואוקיימנא דתרי מדבחן הוו חד פנימאה דכלא והאי קיימא להדוותא וחד לבר לקרבאה⁵ קרבנין ומהאי פנימאה⁶ נפיק להאי דלבר ומאן דחמי ויסתכל ינדע חכמתא עלאה רוא דמלה אדני יהו"ה⁷ ועל דא לא אתקרב קמרתא⁸ אלא בשעתא דשמן⁹ אשתכח</p>	<p>ומזבח פנימי ומנורה עומדים כאחד לשמחת הכל, שכתוב "שמן וקטורת ישמח לב" ובארנו ששני מזבחות היו, אחד פנימי של הכל. וזה עומד לשמחה, ואחד בחוץ להקריב קרבנות. ומהפנימי הזה יוצא לזה שבחוק, ומי שרואה ויסתכל ידע חכמה עליונה, סוד הדבר אדני" יהו"ה, ועל כך לא נקרבה הקטורת אלא בשעה ששמן נמצא.</p>
<p>אשכחנא בספרא דשלמה מלכא קמרת הוא להדוה ולסלקא מותנא מאי טעמא בגין דינא מהאי דלבר אשתכח וחדוותא¹⁰ וחדו וקשורא דנהירו מההוא פנימאה דכל חידו ביה קיימא¹¹ וכד האי אתער כל דינא אסתלק מהאי ולא יכיל למעבד דינא</p>	<p>מצאנו בספרו של שלמה המלך שהקטורת היא לחדוה ולסלק המות, למה, משום שהדין נמצא מזה שבחוק, ושמחה וחדוה וקשר שמאיר מאותו פנימי, שכל שמחה בו קיימת, וכשזה מתעורר כל הדין מסתלק מזה, ולא יכול לעשות דין.</p>
<p>ובג"כ קמרת קיימא לבטלא מותנא ועל דא קמרת קשירו הוא דכלא ודא אתקריב בההוא פנימאה זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי עליהו כתיב ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'</p>	<p>ומשום זה קטורת עומדת לבטל המות ועל זה קטורת היא קשר הכל, וזו נקרבת בפנימי. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא, עליהם כתוב "ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'".</p>

¹ דע כי המנורה היא סוד רחל העומדת אחורי זעיר וז' הנרות הם ז"ק שלהם גופה מחסד עד המלכות (רח"ו).

² בינה (רח"ו).

³ המלכות (רח"ו).

⁴ בינה נק' שמחה בסוד אם הבנים שמחה (רח"ו).

⁵ מלכות (רח"ו).

⁶ מבינה למלכות (רח"ו).

⁷ אדני" מלכות הוי"ה בינה (רח"ו).

⁸ תקוני נוגה (רח"ו).

⁹ תקוני מנורה מלכות (רח"ו).

¹⁰ מהמלכות שם אדני" (רח"ו).

¹¹ שהוא בינה חירות העליון (רח"ו).

<p>קח את הלויים וגו' הא אוקמוה! דבעי לדכאה (ס"א לדברא³²) לון⁴ ולאמשכא לון⁵ לאתקשרא באתרייהו⁶ בגין דאינון דרועא⁷ שמאלא וסמרא דדינא וכל מאן דאתי מסמרא דדינא⁸ בעי דלא ירבי שער⁹ בגין דאסגי דינא בעלמא</p>	<p>"קח את הלויים וגו'", הרי פרשוה, שצריך לטהרם (להנהיגם) ולהמשיכם להתקשר במקומם, משום שהם זרוע שמאל וצד הדין, וכל מי שבא מצד הדין צריך שלא ירבה שער, משום שמרבה דין בעולם.</p>
<p>ועל דא אתתא כדאי גוונא דלא יתחוי שער⁴ לבר ובעי⁵ לאתחפייא רישה ולכסי שעה⁶ ואוקימנא והא אתמר וכדין אתברכין כל אינון דאתיין מסמרא דדינא ועל דא בליואי כתיב וכה תעשה להם לטהרם וגו' והעבירו תער וגו' ואתמר ליואי לא סלקין לאתרייהו עד דירים לון כהנא בגין דימינא מדבר תדיר לשמאלא</p>	<p>ועל כך אשה כדוגמא זה, שלא תתראה שעה החוצה, וצריכה לכסות ראשה, ולכסות שעה, ובארנו. והרי נתבאר, ואז מתברכים כל אלו שבאים מצד הדין, ועל כך כתוב בלויים "וכה תעשה להם לטהרם וגו' והעבירו תער וגו'", ונאמר כי הלויים לא עולים למקומם עד שהכהן ירים אותם, משום שהימין מנהיג תמיד לשמאל.</p>
<p>ר"ש אמר ביומא דסלקין ליואי בדוכתייהו בתריין פרים מ"ט פרים אלא אינהו כפרים לקבלא שמאלא להא פרה דאקרי פרה אדומה¹⁰ כהנא כל</p>	<p>רבי שמעון אמר ביום שעולים הלויים למקומם בשני פרים, למה פרים, אלא הם כפרים לקבל בשמאל את הפרה הזו שנקראת פרה אדומה, הכהן כל הכח וכל</p>

¹ נלע"ד שהוא לעיל מח ע"ב ומט ע"א, ע"ע. וצריך להקדים מ"ש בליקוטי תורה פרשת נשא, שהלויים הם שורש הה' גבורות דעטרא דנוק', דהיינו אותן השייכות לנוק' שהן עדיין בתוך זעיר שאחר כך ניתנות לה. ונראה לי לומר שזהו הענין שבתחילה היו הלויים כלולים בישראל, דוגמת אלו הגבורות שתחילה נכללות תוך זעיר דאיהו ישראל ולא היו נבדלים וניכרים, אמנם אחר כך נבדלו ונמנו (ג, טו) מבן חדש, שה"ס סיהרא כנזכר בדף שאחר זה, והיו (ג, לט) כ"ב אלף, בין לנגד אותיות התורה שהן בחינת הכלים והן מצד הנוק', ובין בסוד שם אה"י שה"ס עיטרא דגבורה. והנה כל עוד שהיו נבלעים בישראל לא הוצרכו לשום תיקון דהו כבטלי ברובא, אך כשנמנו ונבדלו מתוך בני ישראל אז היה מקום לחוש שיתאחזו בהם החיצונים, ולכן באה מצות תיקונם לדחות מהם כל צד אחיזת ס"א שיניקתם מהגבורות, ובפרט מאותם הניתנות לנוק' לתיקונה ולעשותה כלי, וגם בכל זוג וזוג. וז"ס שם לויים שהם גרם וסיבת הלוי בין זר"ן בתיקונם וכו' (רמ"ז).

² לא סבירא ליה (ח, ז) שוהעבירו תער, הוא מוקדם להזה עליהם וכדכתב הראב"ע, ולכן גריס לדברא, דהיינו מש"ה (ח, ו) קח את הלויים, שזהו ראשית הכנת תיקונם במה שיקחם משה שסודו בדעת, ובקיעה זו יושפע עליהם סיוע מן הדעת, ולגירסה זו ענין הגלוח נזכר אחר כך דרך כללות באומרו וכל מאן דאתי וכו' (רמ"ז).

³ לון ולכלאה (נוסף צלור יקר).

⁴ היינו העברת שערם שהוא מותרות הגוף שם אחוזים השעירים (בראשית כז יא) ועשו איש שעיר (רמ"ז).
⁵ הוא הזאת (ח, ז) מי חטאת, המושפעים עליהם, וגם ה"ס מיתוק הדינים כנודע מסוד קסו) (יט, ט) אפר הפרה (רמ"ז).

⁶ כי אחרי דחיית הסיגים נשאר הזהב טהור ומתדבק בשורשו ברור וזך, הוא דעת זעיר עיטרא דגבורה (רמ"ז).
⁷ נתן טעם לשבח למה שצריכים לכל הברורים, והוא מפני שהם מושרשים בשתי מציאות הגבורות, בגלוי ובנסתר, דהיינו בגופא ובמוחין, יד שמאל [גבורה] ועטרא דגבורה בדעת. אי נמי סטרא דדינא, הוא בינה דדינין מתערין מסטראא כאמור בספר אדם ישר, כמ"ש בפרשת אחרי מות ס"ה א' מסטראא דינין מתערין, והיינו דקאמר וסטרא דדינא. ולהיותם מאלו המקורות נתמנו על השיר, שסגולתו להעלות למעלה, והוא כח הגבורה. והשיר היה במעשה ודיבור, המעשה ניתן ביד והוא בבחינת דרועא, והדיבור הוא בקול שסודו בדעת ובכח הבינה כנודע, ונזכר באדם ישר בסוד (שמות כח, יא) פתוחי חותם (רמ"ז).

⁸ פי' שהוא מבחינת קין, וכעין שפירש בליקוטי תורה סוף פרשת לך לך בענין רבי עקיבא שהיה קרח, וריבוי השערות מורה ריבוי גבורות, שע"ר ג' תק"ע ב' פעמים פ"ר עם י' כולליהם, ומילואו ת"ל ה' פעמים אלקי"ם. והנה הלויים של אותו הדור שיצאו מטומאת מצרים הוצרכו להתקן וממילא הותקן כל זרעם ולא צריכים עוד תיקון אחר, שהרי הם מושרשים בגבורות הנוק' שבתוך הזכר זעיר, אבל סתם כל הנשים הן נקבות והדין אחוז בהם, ולכן צריך שלא יראה שעה החוצה מתוך סריגי כפת ראשה ולחפות כל ראשה בצעיף א' ואפ"ה לכסיא ראשה. ואוקימנא פרשת נשא קכ"ה ג'. ואמר וכל מאן דאתי וכו', לאפוקי נזיר שסודו באריך ששערו לבן שיעורר רחמים, אבל שאר בני אדם הם בזעיר שיש בו דינים הרבה, ולכן לא ירבה שערותיו, ואדרבא יגלחם וכמ"ש בספר הכוונות (רמ"ז).

⁹ כי השערות אור חוזר והם דין כנודע (רח"ו).
¹⁰ נוק' דז"א שבנינה מה"ג פ"ר מנצפ"ך (רח"ו).

<p>הילא וכל תקונא ביה תלייא בנין דכל הילא דגופא בדרועא ימינא קיימא</p>	<p>תקון תלוי בו, משום שכל כח הגוף עומד בזרוע ימין.</p>
<p>ועל דא כהנא דרועא דישראל כלהו הוי וביה קיימא לאתקנא כלא ולא תקנא עלמא (ס"א מ"ט פרים אלא אינהו שמאלא כפרים לקבלא בשמאלא ת"ח כהנא דרועא ימינא דישראל כלהו הוה וביה קיימא לאתקנא עלמא ולא תקנא כלא בנין דכל הילא דגופא בדרועא ימינא קיימא וכל תקונא ביה תליא) ועם כל דא לא אשתכח בלחודוי אלא בגופא ושמאלא וגופא עקרא הוא דכלא!</p>	<p>ועל כך הכהן הוא זרוע של כל ישראל, ובו עומד להתקין הכל ולהתקין עולם. (למה פרים, אלא הם שמאל כמו הפרים כנגד בשמאל. בא וראה הכהן זרוע ימין של כל ישראל היה, ובו עומד להתקין העולם, ולהתקין הכל, משום שכל כח הגוף בזרוע הימין עומד וכל התקון בו תלוי.) ועם כל זה לא נמצא לבדו אלא בגוף ושמאל, והגוף הוא עיקר הכל.</p>
<p>זאת אשר ללוים וגו' ת"ח ליואה בר חמש ועשרין שנין יפלה בר חמשין שנין סליק לדוכתיה ואתעטר וחמש ועשרין יפלה דהא ב"נ (ס"א ת"ח ליואה בר חמש ועשרין שנין סליק לדוכתיה ואתעטר וחמש ועשרין יפלה עד דסליק לדרגא דחמשין) כד סליק להאי דרגא דחמשין שנין ולהלאה נחית מן תוקפא דאשא דביה וכיון דאשא וחמימותא אתקרה הא פנים לההוא אתר דאתקשר ביה</p>	<p>"זאת אשר ללוים וגו'", בא וראה, לוי בן עשרים וחמש שנים יעבד, בן חמשים שנים עולה למקומו ומתעטר. ועשרים וחמש יעבוד, שהרי אדם (בא וראה לוי בן עשרים וחמש שנים עולה למקומו ומתעטר ועשרים וחמש שנים יעבוד עד שעולה לדרגת חמשים) כשעולה לדרגה זו של חמשים שנים והלאה, יורד מתוקף האש שבו, וכיון שהאש והחמימות מתקררת, הרי הוא פוגם לאותו מקום שנקשר בו.</p>
<p>ועוד דקלא דזמרא לא אתקשר בהדיה כל כך וקלא בעי דלא יתפנם אלא בעי לאתקפא דהא באתר דדינא תקיף קיימא ולא בחלשא ובג"כ בעי דלא יפנים ההוא אתר דאתקשר ביה דאיהו דינא תקיפא ולא חלשא</p>	<p>ועוד שקול זמרה לא כל כך נקשר בו, וקול צריך שלא יפגם, אלא צריך להתחזק, שהרי במקום שהדין הקשה עומד ולא בחולשה, ומשום זה צריך שלא יפגם אותו מקום שהוא קשור בו, שהוא דין הקשה ולא החלש.</p>
<p>ועל דא לא בעי לאחזאה חולשתא כלל בכל סטרין זכאה הוא ב"נ דאשתדל באורייתא וינדע אורחוי דקב"ה ולא סטי לימינא ולשמאלא דכתיב כי ישרים דרכי יי'</p>	<p>ועל זה לא צריך להראות חולשה כלל בכל הצדדים, אשרי האיש שעוסק בתורה וידע דרכי הקדוש ברוך הוא ולא סוטה לימין ולשמאל, שכתוב "כי ישרים דרכי ה'".</p>
<p>וידבר יי' אל משה במדבר סיני וגו' א"ר אבא מ"ט אוהר להון הכא על פסחא והא אתמר להו במצרים אלא בשנה השנית הוה דישראל חשיבו דהא פסח לאו איהו אלא במצרים וכיון דעבדו ליה זמנא חדא במצרים חשיבו דלא אצטריך יתיר אתא קב"ה ואוהר לון עליה דלא יחשבון דהא קא עבר זמניה במצרים ולא יצטריך בנין</p>	<p>"וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו'", אמר רבי אבא, למה הזהירם כאן על פסח, והרי נתבאר להם במצרים, אלא בשנה השנית זה היה שחשבו ישראל שפסח זה הוא רק במצרים, וכיון שעשו אותו פעם אחת במצרים, חשבו שלא צריך יותר. בא הקדוש ברוך הוא והזהירם עליו, שלא יחשבו שעבר זמנו במצרים, ולא יצטרך, בגלל</p>
<p>קנב/א</p>	
<p>כך במדבר סיני בשנה השנית לאתקנא להו לדרי דרין ואע"ג דהא אוהר להו במצרים השתא</p>	<p>זה "במדבר סיני בשנה השנית" להתקין להם לדורי דורות. ואף על גב שהזהירם במצרים, עכשיו צוה להם פעם אחרת</p>

¹ כי המכריע תמיד כולל ב' צדדים (רח"ו).

<p>פקיד לון זמנא אחרא בההוא אתר דכל פקודין דאורייתא ביה אתיהיבו וע"ד בשנה השנית מאי בשנה השנית בחדש הראשון אלא רזא עלאה היא חד שנה וחד חדש¹ מה בין האי להאי חדש דא סיהרא שנה דא שמשא דנהיר לסיהרא וכדין הוה בזמנא דכל פקודין דאורייתא אתמסרו ביה</p>	<p>באותו מקום שבו נתנו כל מצוות התורה, ועל כך "בשנה השנית". מה זה בשנה השנית, בחדש הראשון, אלא סוד עליון הוא שנה אחת וחדש אחד, מה בין זה לזה, חדש זו הלבנה, שנה זה השמש שמאיר ללבנה, ואז היה בזמן שכל המצוות התורה נמסרו בו.</p>
<p>ר"ש אמר ווי לההוא ב"נ דאמר דהא אורייתא אתא לאחזאה ספורין בעלמא² ומלין דהדיוטי דאי הכי אפילו בזמנא דא אנן יכלין למעבד אורייתא במלין דהדיוטי ובשבהא יתיר מכלהו אי לאחזאה מלה דעלמא אפילו אינון קפסירי דעלמא אית בינייהו מלין עלאין יתיר אי הכי נויל אבתרייהו ונעביד מנייהו אורייתא כהאי גוונא³ אלא כל מלין דאורייתא מלין עלאין אינון ורזין עלאין</p>	<p>רבי שמעון אמר אוי לאותו איש שאמר שתורה זו באה להראות ספורים בעלמא ודברי הדיוטות, שאם כך אפילו בזמן זה אנו יכולים לעשות תורה בדברי הדיוטות ובשבח יותר מכלם. אם להראות דבר העולם, אפילו אותם שרים בעולם יש ביניהם דברים יותר עליונים, אם כך נלך אחריהם ונעשה מהם תורה כדוגמא זה. אלא כל דברי התורה דברים עליונים הם וסודות עליונים.</p>
<p>ת"ח עלמא עלאה⁴ ועלמא תתאה בחד מתקלא אתקלו ישראל לתתא מלאכי עלאי לעילא מלאכי עלאי כתיב בהו עושה מלאכיו רוחות (האי באתר</p>	<p>בא וראה, עולם עליון ועולם תחתון במשקל אחד נשקלו, ישראל למטה מלאכים עליונים למעלה. במלאכים</p>

¹ שנה נק' ז"א תמיד כי שס,ה ימות החמה הם מן ז"א הנק' שנה וכ"ט ימים מהלך הלבנה הנק' חדש כנודע (רח"ו).

² אמר כן לעומת מ"ש רבי אבא רזא עלאה, במה שנראה שלא היה בו רק סיפור הענין שהיה בשנה השנית בחדש הראשון, כי מה צורך לאלו הפרטים שלא נמשך ממנו שום דבר לקיום איזו מצוה. התייחס ספור יציאת מצרים למצות פסח שהיה בחדש הראשון, אבל ממה שמספר בכאן אין צורך, רק שבקיצור יצוה ה' שיתמידו לעשות הפסח. והוסיף עוד מלין דהדיוטי, כנז"ל קמ"ט ב'. דאי הכי אפילו וכו', הכונה שסברא רווחת לומר שלא באה התורה להגיד מה שכל אדם יכול לעשותו מספורי הדברים בעלמא, שהרי יש כמה ספורים בספרי דברי הימים יותר גדולים, וכעין מעשה דטוביה וכמעשה דבני חשמונאי, ובכלל זה כמה דברי הימים שכתבו הנביאים, ולא נקרא לא תורה ולא דברי נביאים. אלא כל מלין דאורייתא (רמ"ז).

³ ירצה כמ"ש רבי אבא למעלה סוד גדול במה שלא היה נראה בו אלא סיפור בעלמא (רמ"ז).
⁴ וההצעה השנית טעם להתלבשות התורה בלבוש חומר הפשט, ולזה אמר מלאכי עלאי כתיב בהו וכו', הענין במ"ש בספר אדם ישר צ"ו א' קצה), שהמלאכים אינם באים כי אם מזווג הנשיקין שהוא מא"א ע"י הדעת, ונשמת בני אדם צריכה גם לזווגא דגופא שהם זרין, ולכן הוצרכו להתלבש בגוף. וז"ס שם מלאך שעולה ג' מילואי "ה, ואם תרבה אותם "פ "ה וכו' יעלו תר"ך כמספר רוחות. וטעם שני המספרים הוא למ"ש שם בספר אדם ישר הנזכר, שגם שהמלאכים הם מזווג אר"א צריכים עוד לעבור דרך זווג עליון דז"ו, דהיינו חב"ד דילהון, ולעומת כן רומזים שני המניינים, ויצדק לשון רוחות, לפי שז"א ה"ס קצו) רוח. ואי באתר עלאה, פ"י שזו מדרגתם רוחנית בהיותם (נ"א בסיתום) במקומם העליון שהוא בהיכל הרצון שגם סודו קצו) רוח. אבל בשעתא דנחתין לתתא וכו', ירצה כשיררדים לעוה"ז, וכמו שבאו לאברהם אבינו ע"ה, ובלי ספק צריכים הם לירד ממעלתם ולקנות להם מציאות חדש ולבוא דרך זווג זרין זווגא דגופא. וז"ש אע"ג דנחתין, מ"מ מתלבשי בלבושא דהאי עלמא, ה"ס ד' יסודות דקים המתפשטים תחת הגלגלים והם יסודות ליסודות התחתונים החומרים, וראשית השתלשלותם הוא מחגת"ם, נלע"ד מחיצוניות של חגת"ם דעשיה. וקרוב לכללות דברי אלו כתב בעל חסד לאברהם סוף המעין הראשון (נהר כח). ועל זה אמר בלבושא כגוונא דהאי עלמא, שאינו חומרי ממש אלא דומה לו להיותו מיסודות העליונים. ואם לא היו מתלבשים לא יכלין למיקם וכו', כי הם במציאות מהותם אין להם מקום גשמי להתקומם בו. ולא סביל לון עלמא, מחמת עוצם זיהרם ותוקפו וגודל קדושתם, הלא מנוח אמר (שופטים יג, כב) מות נמות כי אלקים ראינו. ואי במלאכי כך, שהיותר עליונים הם מהבריאה, אורייתא דברא להו וכו', ה"ס פנימיות אר"א שמהם יצאו המלאכים קצו), וכל העולמות קצט) דכתיב (תהלים קד, כד) כלם בחכמה עשית, ולא היה אפשר להם להבראות אלא בסדר העולמות, וגם אורם מתעלם בתוכם בסתר המדרגה. אי לאו דמתלבשא וכו', והלא אמרו רז"ל קצטו) שאפילו התורה שניתנה לעולם בלבושי הפשט, אם ניתנה כסדר היו יכולים לעשות בה נסי נסים, וכל שכן אם מתגלית ונהגית באחת מסגולות סודותיה שכולה שמותיו של הקב"ה (ר), בכמה מיני אופני רזים נעלמים אשר אין להם חקר ונעלמו מעיני מלאכי השרת, וכידוע נתלבשו בעת נתינתה בחשבם שתנתן להם בלתי לבוש, ולכן אמרו (רא) חמדה גנוזה וכו', וכלומר גם שיש לאדם נשמה עליונה סוף סוף הוא ילוד אשה לא יוכל להתקיים, עד שאמר משה מה כתיב בה וכו', וירצה דעו שתנתן כמוסה בלבוש חומרי (רמ"ז).

<p>עלאה) בשעתא דנחתין לתתא (אע"ג דנחתין) מתלבשי בלבושא דהאי עלמא¹ ואי לאו מתלבשי בלבושא כנוונא דהאי עלמא לא יכלין למיקם בהאי עלמא ולא סביל לון עלמא ואי במלאכי כך אורייתא דברא להו וברא עלמין בלהו וקיימין בגינה עאכ"ו כיון דנחתת להאי עלמא² אי לאו דמתלבשא בהני לבושין דהאי עלמא לא יכיל עלמא למסבל וע"ד האי ספור דאורייתא לבושא³ דאורייתא איהו מאן דחשיב דההוא לבושא איהו אורייתא ממש ולא מלה אחרת תיפח רוחיה ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי בגין כך אמר דוד גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך⁴ מה דתחות לבושה דאורייתא</p>	<p>העליונים כתוב "עושה מלאכיו רוחות" (זה במקום עליון) בשעה שיורדים למטה, (אף על גב שיורדים) מתלבשים בלבוש העולם הזה, ואם לא יתלבשו בלבוש כדוגמא של העולם הזה, לא יוכלו לעמוד בעולם הזה, והעולם לא יסבול אותם. ואם במלאכים כך, התורה שבראה אותם ובראה את כל העולמות ועומדים בגללה, על אחת כמה וכמה, כיון שירדה לעולם הזה, אם לא תתלבש בלבושי העולם הזה לא יוכל העולם לסבול, ועל זה, ספור זה של התורה לבוש התורה הוא, מי שחושב שאותו לבוש היא התורה ממש ולא דבר אחר, תיפח רוחו, ולא יהיה לו חלק לעולם הבא. בגלל זה אמר דוד "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך" מה שתחת לבוש התורה.</p>
<p>ת"ח אית לבושא דאתחזי לכלא ואינון טפשיין כד חמאן לבר נש בלבושא דאתחזי לון שפירא לא מסתכלין יתיר חשיבו דההוא לבושא גופא חשיבותא דגופא נשמתא</p>	<p>בא וראה, יש לבוש שנראה לכל, ואותם הטפשים כשרואים לבוש על בן אדם שנראה יפה, לא מסתכלים יותר, חושבים שאותו לבוש הוא הגוף, וחושבים שהגוף היא הנשמה.</p>

¹ עי' ח"א נח ע"א וקא ע"א וקמד ע"א ובס"פ יתרו צד ע"א (לש"ו).

² התורה אשר בידינו, הנה היא נשתלשל מעצמות הספי' ופנימיות האצילות, וירד ממדרגה למדרגה עד עוה"ז, ונתלבשה בלבוש דכל מדרגה שירד דרך בו, והוא התורה אשר בידינו. וזהו שאמרו בזוה"ק (פ' בראשית כ"ג סע"א) ובתז"ח (דף מ"א ע"ב) שהתורה שלנו היא התורה דבריא, כי היא נשתלשל מהתורה דאצילות ונתלבשה בלבושין דב"ע, ונמשך אלינו כמו שהיא מסודרת בעולם הבריאה, וכמ"ש הגר"א בהקדמת תיקונים (י"ז ריש ע"ב?). והרי נמצא כי התורה שבידינו היא למטה מהאצילות, והיא רק בהלבושין דב"ע, וכנודע מזוה"ק (בהעלותך קנב ע"א) (ביאורים ח"א פה ע"ג).

³ פ' שאין ספק שאותו הספור הוא אמיתי ואין יוצא מידי פשוטו, אבל אין כונת ה' בו בעצם וראשונה, כענין פסוק (בראשית לו, לא) ואלה המלכים, שודאי מעשה שהיה כך היה, אבל בה נגנזו סודות עולם התוהו. ונלע"ד שאותם המלכים שהיו באדום ממש היה כל אחד מסיגי אותו המלך הנסתר בו, אבל להיות עצם הכונה אל הסודות לכן בא הסיפור בפרטים שונים, כגון שבקצתם נאמר ושם עירו ובקצתם בלתי זה אלא פלוני מבצרה ומארץ התימני ובששי לא נזכר מקומו כלל, וכן בקצתם נזכר שם אביהם ובאחרים לבד שם, וכן באחרון נזכר אשתו ולא בחבירו, ועוד כמה שינויים אחרים שלענין הסיפור לא מעלים ולא מורידים ולענין הסוד יש בו דברים מופלאים וכנודע מספרי דברי הרב זלה"ה רב). מאן דחשיב וכו' תפח רוחיה, שהוא מבזה כבוד התורה. ולא יהא ליה וכו', מכ"מ [מדה כנגד מדה] שהרי לעולם הבא תפשיט התורה לבושה ותגלה בזוהר רזיה, ומי שלא יאמין בהם לא יזכה להסתכל בהם (רמ"ז).

⁴ יתפלל ליוצרו שיזכהו להסיר מסוה הלבוש מנגד עיניו. ואביטה, ר"ל הסתכלות בכוונה כמ"ש רש"י בפסוק (ג, כא, ט) והביט אל נחש הנחשת. אי נמי הבטה מלמעלה למטה, וזה שיעלהו למדרגה עליונה על הפשט עד שבהגותו התורה ישאר ויהיה עליון עליו ויאירו עליו נפלאות מתורתו שר"ל דברים המכוסים תחת לבוש הפשט, על דרך (דברים ל, יא) לא נפלאת היא ממך, (שופטים יג, יח) והוא פלאי, שר"ל מכוסה. ודוק שלא נאמר נפלאות תורתך, ויכוין לענין גדול שכוונתי בו במ"ש בעל לוחות הברית דף ל"ו רד) על מה שאמרו רז"ל (רה) (איכה ג, ו) במחשכים הושיבני, זה תלמוד בבלי, וכתב הוא ז"ל שמה שנתנו לנו שתי תורות שבכתב ושבע"פ הוא מפני שבחטא אדה"ר חשך אור השכל ולכן הוצרך ליגע בתורה שבע"פ, וכולי האי ואולי יבין וישכיל, אבל אם לא היה חוטא היה שכלו בהיר ומזהיר ומושפע מאור ה' עד שמן התורה שבכתב לבד היה מבין ומשכיל כל ענייני התורה בכל דרכיה. וז"ש נפלאות מתורתך, שבלמדי תורתך הכתובה ממנה אביט בעין שכלי כל הנסתרות שבה. ודע שיש בגשמים ודברים החומריים דוגמא לזה, והוא מה שנמצאים אנשים חדי הראות אשר ניצוצי ראותם עוברים וחולפים בפנימיות הנסתרת, והם הנקראים מיראדורי"ש או ויאדורי"ש שיוכלו להציץ בעובי האדמה עד אשר יאמרו כאן יש מעין או קיבוץ מים בעומק אמות כך וכך. כיוצא בזה הנה התורה כולה תיבותיה אותיותיה נקודותיה וטעמיה כולם רומזים לאורות עליונים שקדושתם כמוסה בתוכם וסגולתם נגנזת בקרבם והיא נגלית לגבי הנפש הקדושה, כי מצא מין את מינו וניאר"ר (רמ"ז).

<p>כהאי גוונא אורייתא אית לה גופא¹ ואינון פקודי אורייתא דאקרון גופי תורה האי גופא מתלבשא בלבושין דאינון ספורין דהאי עלמא טפשיין דעלמא לא מסתכלי אלא בההוא לבושא דאיהו ספור דאורייתא ולא ידעי יתיר ולא מסתכלי במה דאיהו תחות ההוא לבושא אינון דידעין יתיר לא מסתכלין בלבושא אלא בגופא דאיהו תחות ההוא לבושא חכימין עבדי דמלכא עלאה אינון דקיימו בטורא דסיני² לא מסתכלי אלא בנשמתא דאיהו עקרא דכלא אורייתא ממש (ולעלמא) ולזמנא דאתי זמינן לאסתכלא בנשמתא דנשמתא דאורייתא³</p>	<p>כדוגמא זה התורה יש לה גוף והם מצוות התורה שנקראים גופי תורה, גוף זה מתלבש בלבושים שהם ספורי העולם הזה, טפשי העולם לא מסתכלים רק באותו לבוש שהוא ספור התורה, ולא יודעים יותר ולא מסתכלים במה שתחת אותו לבוש. אותם שיודעים יותר לא מסתכלים בלבוש אלא בגוף שהוא תחת אותו לבוש. החכמים עבדי המלך העליון, שהם עמדו בהר סיני, לא מסתכלים אלא רק בנשמה שהיא עיקר הכל, תורה ממש (ולעולם) ולעתיד לבא עתידים להסתכל בנשמה של נשמת התורה.</p>
<p>ת"ח הכי נמי לעילא אית לבושא וגופא ונשמתא ונשמתא לנשמתא שמיא וחיליהון אלין אינון לבושא וכנסת ישראל דא גופא דמקבלא לנשמתא דאיהו תפארת ישראל וע"ד איהו גופא לנשמתא נשמתא דאמרן דא תפארת ישראל דאיהו אורייתא ממש ונשמתא לנשמתא דא איהו עתיקא קדישא וכלא אחיד דא בדא</p>	<p>בא וראה, כך גם למעלה, יש לבוש וגוף ונשמה ונשמה לנשמה, השמים וחילותיהם אלה אותם לבושים, וכנסת ישראל זה הגוף שמקבל את הנשמה שהיא תפארת ישראל, ועל כך היא גוף לנשמה. נשמה שאמרנו, זו תפארת ישראל שהיא תורה ממש, ונשמה לנשמה זהו העתיק הקדוש, והכל אחוז זה בזה.</p>
<p>ווי לאינון חייביא דאמרי דאורייתא לאו איהו אלא ספורא בעלמא ואינון מסתכלי בלבושא דא לא יתיר זכאין אינון צדיקייא דמסתכלי באורייתא כדקא יאות חמרא לא יתיב אלא בקנקן כך אורייתא לא יתיב אלא בלבושא דא וע"ד לא בעי לאסתכלא אלא במה דאית תחות לבושא וע"ד כל אינון מלין וכל אינון ספורין לבושין אינון</p>	<p>אוי לאותם רשעים שאומרים שהתורה היא אינו אלא ספור בעלמא, והם מסתכלים בלבוש זה ולא יותר. אשרי הצדיקים שמסתכלים בתורה כראוי. יין אינו יושב רק בקנקן, כך התורה אינה יושבת אלא בלבוש זה, ועל כך לא צריך להסתכל אלא במה שיש תחת הלבוש, ועל כך כל הדברים הללו וכל הספורים הללו הם לבושים.</p>
<p>ויעשו את בני ישראל את הפסח במועדו מאי ויעשו אמר רבי יוסי הא אתמר כל מאן דאחזי עובדא לתתא כדקא יאות כאילו עביד ליה לעילא דהא בניניה אתער ההוא מלה כביכול כאילו הוא עביד ליה והא אתמר</p>	<p>"ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו", מה זה "ויעשו". אמר רבי יוסי הרי נתבאר, כל מי שמראה מעשה למטה כראוי כאלו עשאו למעלה, שהרי בגללו התעורר דבר זה כביכול, כאלו הוא עשאו והרי נתבאר.</p>
<p>קנב/ב</p>	
<p>איש איש כי יהיה טמא וגו' איש איש תרי זמני אמאי אלא איש דהוא איש ויתחזי לקבלא</p>	<p>"איש איש כי יהיה טמא וגו'", איש איש שתי פעמים למה. אלא איש שהוא איש</p>

¹ הענין הזה כולל כל חלקי המצוות וההלכות היוצאים לידי מעשה מוחש ומורגש, ועליהם שנינו בסוף פ"א דחגיגה (מ"ח), הדינים והעבודות הטהרות והטומאות והעריות יש להם על מה שיסמוכו והן הן גופי תורה, פ"י בין המעשים בעצמם (רמ"ז).

² פנימיותה הוא אורייתא דאצילות, אורייתא דקב"ה, שהקב"ה עוסק בה בכל יום וכמ"ש בעבו"ז (ג ע"ב וד ע"ב) והוא נשמתא דאורייתא אשר זכו ישראל לזה בעת מתן תורה, וכמ"ש בפ' בהעלותך (קנב ע"א) וע' סוף פ' יתרו (צד ע"א) (דע"ה ח"ב קכח ע"ב).

³ כל זה יובן באד"ר דף ק"ל ע"פ (ישעיה נב ח) כי עין בעין יראו כי הוה קאי על עתיקא שמתגלה אז ובו נודע את סתרי תורה. (זהר הרקיע). ע"ד שאמרנו שראשית הבריאה והתחלתה הנה היה בהאור הגנוז, והוא יסודה העיקרי אשר אליו תחזור לבסוף, וכן נתינת התורה בתחילתה {לב ע"ד} שהם הדברות הראשונות היה ג"כ מאור הגנוז, וכן תתגלה לעתיד בכל עיקרה כמ"ש בפ' בהעלותך (קנ"ב ע"א) (הקדו"ש לב ע"ג, ועיי"ש צז ע"ד).

<p>נשמתא עלאה והוא פנים גרמיה דלא שרייא עלוי שכינתא (ס"א שירותא) (ס"א נשמתא) עלאה מ"ט בגין דאיהו גרים והוא מסאב ליה לגרמיה וע"ד איש איש איש דיתחזי למהוי איש והוא מסאב גרמיה דלא ישרי עלוי קדושה דלעילא</p>	<p>וראוי לקבל נשמה עליונה, והוא פגם עצמו שלא שורה עליו שכינה (תחלה) (נשמה) עליונה, למה, משום שהוא גרם, והוא טמא את עצמו, ועל זה איש איש, איש שראוי להיות איש, והוא מטמא את עצמו שלא תשרה עליו קדושה של מעלה.</p>
<p>או בדרך רחוקה דא איהו חד מעשרה דאינון נקודים באורייתא וכלהו אתיין לאחזאה מלה מאי בדרך רחוקה בגין דב"נ דאיהו מסאבי גרמיה מסאבין ליה לעילא כיון דמסאבין ליה לעילא הא איהו בדרך רחוקה מההוא אתר וארחא דזרעא דישראל אחידן ביה הא בדרך רחוקה אחיד דאתרחק (נ"א מלמקרב) למקרב לכון¹ ולא תקשרא בכון כמה דאתון מתקשרין²</p>	<p>"או בדרך רחוקה", זהו אחד מעשרה שהם נקודים בתורה, וכולם באים להראות דבר. מה זה בדרך רחוקה, משום שאדם שהוא מטמא את עצמו מטמאים אותו מלמעלה, כיון שמטמאים אותו מלמעלה, הריהו בדרך רחוקה מאותו מקום, ודרך שזרע ישראל אחוזים בו, הרי בדרך רחוקה אחוז, שהתרחק (מלהתקרב) לקרב אליכם ולהתקשר בכם, כמו שאתם מתקשרים.</p>
<p>א"ר יצחק³ והא כתיב כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה דאתחזי תרין מלין משמע דכתיב או אמר ר' יוסי כאן עד לא⁴ מסאבין ליה⁵ כאן בתר דמסאבין ליה⁶ ומשמע אפילו האי או האי לא ישרי עלוי קדושה דלעילא ולא יעבדון פסחא בזמנא דישראל עבדין ליה</p>	<p>אמר רבי יצחק, והרי כתוב "כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה" שנראה שני דברים ממשמע, שכתוב "או". אמר רבי יוסי כאן עד שלא מטמאים אותו, כאן אחר שטמאו אותו. ומשמע אפילו זה או זה לא תשרה עליו קדושה שלמעלה ולא יעשו פסח בזמן שישראל עושים אותו.</p>
<p>ואי תימא הא⁷ בירחא תניינא עביד⁸ אי לא מתקן גרמיה לא⁹ אלא כיון¹⁰ דמתדכי¹¹ ומתקן</p>	<p>ואם תאמר הרי בחדש השני עושה, אם לא תקן עצמו לא. אלא כיון שנטהר ותקן עצמו, הרי החדש השני לעשות</p>

¹ פסוק לכם או לדורותיכם קא דריש, והכי קאמר "איש" איש שהיה ראוי להיות "איש" וגרם שאינו איש דהיינו שאין נשמה בו, ובמה גרם כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה, דהיינו שעל ידי הטומאה הוא רחוק מדרך הקדושה כדי שיתקרב לכם דהיינו מקום הקדושה להתקרב לישראל או לדורותיכם (אור יקר). משמע דכתיב או. פירוש ולדברין לא נתרחק אלא מפני הטומאה. וא"כ מאי או (מ"מ).

² כי הדור הוא שלשלת קשורה בקדושה זה אחר זה כדי להתקרב ולהתקשר עמכם "ועשה פסח" וכו', (אור יקר).

³ כלומר לפי דבריך דרך רחוקה אינה חלוקה בפני עצמה אלא פירוש וטעם לטמא לנפש, שעל ידי היותו טמא הוא בדרך רחוקה, ואין כן משמעות "או בדרך רחוקה" (אור יקר).

⁴ ור"ל כי יהיה טמא היינו שנטמא קצת ועדיין לא נתרחק ומ"ש או בדרך רחוקה. היינו אחר שנטמא הרבה שאז מסאבין ליה וקרא קאמר זו ואצ"ל זו דהיינו כי יהיה טמא. וכ"ש אם יהיה בדרך רחוקה (מ"מ).

⁵ דהיינו אומרו טמא לנפש אבל אינו בקליפות דהיינו בדרך רחוקה (אור יקר).

⁶ היינו בדרך רחוקה שהוא בתוך הקליפות והכל חלוקת אחת, ועם כל זה אמר או דמשמע אפילו האי או האי, אמנם יש לדקדק למה אין הקליפות שולטות עליו מיד בטומאתו דקאמר כאן "עד" וכו' "כאן בתר" וכו', ויש לומר שאם נטמא באונס סמוך לערב פסח בענין שלא יכול ליטהר זה הוא טמא לנפש לבד, שאין לקליפות רשות לשלוט בו אלא כאשר שהה שיעור טהרה ולא רצה ליטהר, ולפי זה נמצא שעתה בזמננו שאין לנו טהרה אנו טמאים לנפש אבל אין אנו בדרך רחוקה מפני שאנו אנוסים, אמנם מי שנטמא והיה יכול למנות שלישי ושביעי בהזאותיו וטבילת ולא רצה זה בדרך רחוקה מפני רוע בחירתו, זהו לענין שליטת הקליפות אמנם לענין הקדושה משמע (אור יקר).

⁷ כלומר שמא מתוך מה שפירשתי בענין בדרך רחוקה שהקליפות שולטות בו ממש, אם כן נמצא שהם שני פסחים פסח לטהורים שאין קליפות שולטים בהם דהיינו פסח ראשון, ולאותם שהם טמאים ובחצונים פסח שני, ונמצא עושים הפסח בטהרת הגוף אמנם הם בקליפות בדרך רחוקה (אור יקר).

⁸ פירוש ואם הוא עדין טמא למה עושה פסח שני (מ"מ).

⁹ עם היות שלא נתקן ולא יצא מרשות הקליפות (אור יקר). ור"ל שפסח שני הוא כשיעשה תשובה והיינו ע"ד הסוד (מ"מ).

¹⁰ כלומר אל יעלה בדעתך שברשות הקליפות ובדרך רחוקה יעשה הפסח (אור יקר).

¹¹ מטומאת הגוף (אור יקר).

<p>גרמיה! הא ירחא תניינא למעבד פסחא מכאן כל ב"נ² דמדכי גרמיה³ מדכאן ליה⁴ דאי תימא⁵ דבדרגא עלאה⁶ יתיר קאים בירחא תניינא לאו הכי דהא ישראל זרעא קדישא דעבדו פסחא בזמניה נטלו ליה לסיהרא ולשמשא כחד ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא נטיל בניינא מאי יסודא לא תימא יסודא עלאה דצדיקא דעלמא אלא יסודא דאבן טבא⁷ כד"א אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה והאי הוא אבן דשארי עליה מאן דשארי</p>	<p>פסח, מכאן שכל איש שמטהר את עצמו מטהרים אותו, שאם תאמר שבדרגה עליונה יותר עומד בחדש השני, לא כך, שהרי ישראל זרע קדש שעשו פסח בזמנו לקחו את הלבנה ואת השמש כאחד, ומי שלוקח יסוד בתחלה לוקח הבנין. מהו היסוד. אל תאמר יסוד עליון של צדיק העולם, אלא יסוד של אבן טובה, כמו שנאמר "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה", וזוהי האבן ששורה עליה מי ששורה.</p>
<p>אמר רבי יהודה ודאי כלא נטיל אפילו בירחא תניינא⁸ אבל לאו איהו כמאן דנטיל ליה בזמניה מאי טעמא דא דנטיל פסחא בזמניה נטיל מתתא לעילא⁹ ולא נחית בגין דמעלין בקדש ולא מורידין ודא דנטיל בתר זמניה</p>	<p>אמר רבי יהודה ודאי הכל נוטל, אפילו בחדש השני, אבל אינו כמי שנוטל בזמנו. למה, זה שנוטל פסח בזמנו נוטל ממטה למעלה, ולא יורד, משום שמעלים בקודש ולא מורידים. וזה שנוטל אחר זמנו</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>פקודא למעבד פסח שני על אינון דלא יכילו או דאסתאבו במסאבו אחרא אי רוא דפסח רוא דמהימנותא דישראל עאלין בה שלטא בניסן וכדין איהו זמנא לחדוה איך יכלין אלין דלא יכילו או דאסתאבו למעבד בירחא תניינא דהא אעבר זמנא</p>	<p>מצוה לעשות פסח שני על אלו שלא יכלו או שנטמאו בטומאה אחרת. אם סוד הפסח סוד האמונה שישראל נכנסים בה שולט בניסן, ואז הוא זמן לשמחה, איך יכלו אלה שלא יכלו או שנטמאו לעשות בחדש השני, שהרי עבר הזמן.</p>
<p>אלא כיון דכ"י מתעטרא בעטרהא בניסן לא אתעדיותא כתררהא ועטרהא מנה תלתין יומין וכל אינון ל' יומין מן יומא דנפקו ישראל מפסח יתבא מטרוניתא בעטרהא וכל חילהא בחדוה מאן דבעי למחמי למטרוניתא יכיל למחמי כרוזא כריו כל</p>	<p>אלא כיון שכנסת ישראל מתעטרת בעטרותיה בניסן, לא מעבירה כתריה ועטרותיה ממנה שלשים יום, וכל אותם שלשים יום מיום שיצאו ישראל מפסח, יושבת המלכה בעטרותיה, וכל חיילותיה בשמחה, מי שרוצה לראות את המלכה</p>

¹ מטומאת הנפש דהיינו מהקליפות (אור יקר).

² עם היות שגורם בעכוב טומאתו להמשיך עליו הקליפות (אור יקר).

³ למטה לקבל נשמה קדושה (אור יקר).

⁴ לעילא מכחות החצונים שעליו (אור יקר).

⁵ כלומר בשלמא למאי דסלקא דעתין שבטומאתו ממש הוא עושה כלומר בטהרת הגוף ושליטת הקליפות ניחא שהוא בחדש השני, לפי מה שפירשנו לעיל הראשון מלכות השני תפארת הוא חדש השני בתפארת, והכוונה שעולה במעלה למעלה מקום שאין חשש אם יעשה הפסח בקליפות מפני שאינם פוגמות שם, מה שאין כן אם יעשוהו בפסח ראשון שהיא המלכות שהיא פגומה, (אור יקר).

⁶ פירוש שהחדש השני שהוא אייר הוא כנגד יסוד ולכך נקרא חדש זיו. וא"כ נמצא חוטא נשכר שמי שלא חטא עושה פסח א' שהוא כנגד מלכות. וזה שחטא עושה פסח בחדש השני שהוא רומז ליסוד והתירוף מובן (מ"מ).

⁷ פ' שאינו היסוד הנקרא צדיק רק סוד היסוד שבמלכות הנקרא אבן טבא כי היא יסוד הכל כי ה' אחרונה מעילא לתתא (זהר הרקיע).

⁸ פ' שלא כדברי ת"ק שאמר שמי שעושה פסח בחדש השני אינו נוטל רק יסוד (רח"ו).

⁹ פ' כי הנה נודע כי ניסן מלכות אייר יסוד כנזכר בפ' במדבר דף ק"ז ע"ב ולהכי פסח ראשון סליק מתתא לעילא וניסן מלכות עולה אח"כ לאייר יסוד אך העושה פסח שני חוזר לנחתא מעילא לתתא שהי' כבר בכח באייר יסוד וחוזר לנחתא ועביד ליה ניסן במלכות (זהר הרקיע). שהוא קודם כניסת שום מוח כלל אבל עכשיו אחר פסח נכנסו כל בחי' המוחין דקטנות וגדלות וכאשר עשה פסח שני להכניס הקטנות הוא יורד ממדרגת הגדלות ומתחיל מהקטנות אשר כבר נכנסו (רח"ו). ופשוט הזוהר ידוע שמי שהוא עושה פסח בזמנו שהוא במ' עולה ממטה למעלה ומעלין בקודש וכו' אבל זה שעושה אותו בחדש השני שהוא יסוד נחית מעילא לתתא וירידה היא לו (מ"מ).

<p>מאן דלא יכיל למחמי מטרוניתא ייתי ויהמי עד לא ינעלון תרעיה אימתי כרוזא כריו בארבעה עשר לירחא תניינא דהא מתמן עד שבעה יומין תרעין פתיחן מכאן ולהלאה ינעלון תרעי ועל דא פסח שני ע"ב</p>	<p>יוכל לראות, הכרוז מכריז, כל מי שלא יכול לראות את המלכה יבא ויראה, עד שלא ינעלו השערים. אימתי הכרוז מכריז, בארבעה עשר לחדש השני, שהרי משם ועד שבעה ימים השערים פתוחים, מכאן והלאה ינעלו השערים, ועל זה פסח שני.</p>
<p>(פקודא דא לספור ספירת העומר צו א) פקודא דא שחיטת הפסח בזמנו ואבתריה פסח ראשון ופסח שני לאכול אותן כמשפטן וטמאים להיות נדחים לפסח שני דאיהו פקודא תליתאה תנאין ואמוראין אית בני נשא כחולין דטהרה מסטרא דמיכאל וכחולין דהקדש כגון בשר קדש ואינון מסטרא דגבריאל כהן ולוי</p>	<p>מצוה זו שחיטת הפסח בזמנו, ואחריו פסח ראשון ופסח שני, לאכול אותם כמשפטן. וטמאים להיות נדחים לפסח שני, שהיא מצוה שלישית. תנאים ואמוראים, יש בני אדם כמו חולין של טהרה מצד מיכאל, וכמו חולין של הקדש, כגון בשר קדש והם מצד גבריאל. כהן ולוי.</p>
<p>ואית בני נשא דאינון כיומין טבין ואינון קדש קדשים שכינתא איהי פסח ראשון מימינא דתמן חכמ"ה שני משמאלא פסח ראשון מימינא דתמן חכמ"ה פסח שני משמאלא דתמן בינה ובגין דבגבורה מתעברין כל אשין נוכראין דאינון כקש ותבן לגבי אש דגבורה טמאים נדחים לפסח שני</p>	<p>ויש בני אדם שהם כמו ימים טובים והם קדש קדשים. שכינה היא פסח ראשון מימין וששם חכמה, שני משמאל. פסח ראשון מימין, ששם חכמ"ה. פסח שני משמאל ששם בינה. ומשום שבגבורה עוברים כל האשים הנכריים, שהם כקש ותבן לגבי אש של גבורה, הטמאים נדחים לפסח שני.</p>
<p>וכל טומאה נדה ומצורע וזב וזבה ויולדת באשא דגבורה איהו שורף דנשמטא איהו מאנא דקודשא בריך הוא ואיהו לא שרי בה עד דאתלבנת באשא דגבורה דכתיב הלא כה דברי כאש נאם יי' ובהאי אשא אם ברזל הוא מתפוצץ ואם אבן הוא נמוח</p>	<p>וכל טמאה נדה ומצורע וזב וזבה ויולדת באש הגבורה הוא שורף, שהנשמה היא כלי של הקדוש ברוך הוא, והוא לא שורה בה עד שמתלבנת באש הגבורה, שכתוב "הלא כה דברי כאש נאם ה'", ובאש זו אם ברזל הוא מתפוצץ ואם אבן הוא נמוח.</p>
<p>ובימינא (נ"א ובמיא) דתמן תורה שבכתב דאיהי מים וטהרה ממקור דמיה ואתדכי בה מצורע וטמא מת וזב וטמא בכל מיני שרץ</p>	<p>ובימין [ובמים] ששם תורה שבכתב, שהיא מים וטהרה ממקור דמיה, ונטהר בה. מצורע וטמא מת וזב וטמא בכל מיני שרץ,</p>
<p>קננ/א זהר</p>	
<p>נחית מעילא לתתא² בג"כ שויין³ בכלא ולא שויין דדא⁴ סליק ולא נחיה ודא נחית ולא סליק בגין כך</p>	<p>יורד ממעלה למטה. בגלל זה שוים בכל ולא שוים, שזה עולה ולא יורד, וזה יורד</p>

¹ נגד ז' ימי הפסח (יהל אור).

² מתפארת למלכות כי הוא בא מן השני לראשון בענין שבערך היותם כוללים העושה פסח ראשון והעושה פסח שני התפארת והמלכות יקראו שוים (אור יקר).

³ ובערך דדא סליק ולא נחית ודא נחית ולא סליק אמרנו שאינם שוים (אור יקר).

⁴ אמנם יש לדקדק שכאן משמע שהעולה ממטה למעלה הוא יותר נבחר מהיורד ממעלה למטה ובכמה דוכתי משמע איפכא שאור ישר יפה מאור חוזר, ולעולם היושר יפה מן המהופך ושם יהו"ה הוה"י יוכיח, ויש לומר כי בערך השפע והאור כן הוא שהאדם המושך עליו אור ישר משפיע אמנם האוחז באיור חוזר הוא דין ואין שפע, אמנם מעשה הפסח עם ספירת הימים עד יום השבועות הוא סוד כניסת האדם במדרגות הקדושה ועלייתו מדרגה אחר מדרגה, והנה העושה פסח ראשון מונה בסוד העליה ובמנותו שבעה שבועות ובתחלה עושה הפסח הרי הוא משיג לסוף החמישים בסוד התפארת לגבי הבינה, אמנם המונה ממעלה למטה בסוד פסח שני הוא מונה בסוד אור חוזר שמתחיל ממלכות שער ראשון שהוא כלול למעלה שער אחרון, ויורד עד שבא לתפארת שבמלכות שבבינה שבה, ולפי זה ימצא כי העולה עולה במדרגת אור ישר ממלכות עד הבינה ממש, והיורד יורד במדרגת אור חוזר ממלכות שבבינה עד בינה שבמלכות (אור יקר).

<p>מאן דמקרב פסחא בזמניה שבחא יתיר אית ליה זכאין אינון ישראל דזכאן בכלא דזכאן באורייתא וכל מאן דזכי באורייתא¹ זכי ליה בשמא קדישא זכאין אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי</p>	<p>ולא עולה. לכן מי שמקרב פסח בזמנו, יש לו שבח יותר. אשריהם ישראל שזכאים בכל, שזכאים בתורה, וכל מי שזוכה בתורה זוכה לו בשם הקדוש, אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.</p>
<p>רע"מ</p>	
<p>הה"ד וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'</p>	<p>זהו שכתוב "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'".</p>
<p>בעמודא דאמצעייתא מאנא² אתיחדת בבעלה³ דאיהי אתתא בתר דאתקדשת בשמאלא⁴ ואתדכאת⁵ במי מקוה בימינא⁶ ואומרים על מאני דפסחא⁷ כלים שנשתמשו בהן בצונן⁸ מטבילין בצונן⁹ והן טהורים אינון נשמתיין דאינון מסטרא דרחמי ואינון רחמנים מארי חנא וחסדא לא צריכין לאדכאה במים פושרים¹⁰ כבינוניים כ"ש בחמי חמין¹¹ דבהון מתדכין רשעים גמורים דמחמין גרמייהו באשא דיצה"ר ועלייהו אתמר כל דבר אשר יבא באש¹² בגין דזוהמא דלהון נפישא אבל צדיקים גמורים בצונן דעלייהו אתמר כל המשים ריוח בין הדבקים¹³ מצננים ליה גיהנם¹⁴</p>	<p>בעמוד האמצעי כלי מתייחדת בבעלה שהיא אשה, אחר שמתקדשת בשמאל ונטהרת במי מקוה בימין, ואומרים על כלי פסח, כלים שנשתמשו בהם בצונן מטבילים בצונן והם טהורים. אותן נשמות שהן מצד הרחמים, והן רחמנים בעלי חן וחסד, לא צריכים להטהר במים פושרים כבינוניים, כל שכן בחמי חמים שבהם נטהרים רשעים גמורים, שמחממים עצמם באש יצר הרע, ועליהם נאמר "כל דבר אשר יבא באש", בגלל שזוהמתם רבה, אבל צדיקים גמורים בצונן, שעליהם נאמר כל המשים ריוח בין הדבקים מצננים לו גיהנם.</p>

¹ וכיון שפסח שני הוא מצות מן התורה אין להכחיש (אור יקר).
² שהיא הנשמה שהיא נקשרת עם השכינה "אתיחדת בבעלה" (אור יקר).
³ ??? נשמתא מאני דאמצעייתא כו'. ר"ל בצונן מימינא, ובחמין משמאלא, וחרס במלכות, ואור שאמרו כל שתשמישו באור בעד"א כו' (יהל אור).
⁴ דהיינו ספירתה עד תתרחק החצוני ממנת ויתעכל (אור יקר).
⁵ כמו כלה בקדושין ומקוה, ואח"כ יחוד (יהל אור).
⁶ דהיינו סוד הטבילה, וכן אל הנשמת שריפתה באש גיהנם החזק היינו ספירתה ימים ידועים עד שיתעכל הטומאה ממנה, ואחר כך מצננים לה גיהנם וטובלת במי מקות ועולת אל הייחוד העליון בדבקותה עם השכינה (אור יקר).
⁷ שהם הנשמות מהם כלי פסח ראשון שטרתם מימין (אור יקר).
⁸ שלא הרתיחו עצמן באש יצר הרע בעבירות (אור יקר).
⁹ אין אש של גיהנם שולטת בהם ולא מצערם אלא טובלין טבילה אחת ועולים (אור יקר).
¹⁰ אש גיהנם לא דולק הרבה ולא מצונן כשיעור שהרתיחו עצמן באש יצר הרע (אור יקר).
¹¹ היינו כלים שנשתמש בהם ברותחין שהרתיחו עצמן ביצר הרע ובענייני העולם הרבה (אור יקר).
¹² על ידי קדושה מהשמאל על כרחם, והענין שהנשמות לפי מה שנמשכו בערלם הזה כן הוא טהרתם לזכות לעולם הבא, אם הרשיעו דהיינו שנדבקו בשמאל הנה טומאתם קשה למאד ולא יספיק להן טהרה מימינא דהיינו גיהנם מצונן מצד הימין דהיינו טבילה אחת שטובלת הנשמה בנהר די נור כאשר נפרש אלא צריך שריפה חזקה מן השמאל" שתתברר ותתלבן הנשמה באש חזק של גיהנם כדי שיטהרה"בי באש ההיא החזק אין מי שיעמוד לפניו כלל, אם הנשמה לא הרשיעה אלא הוא צדיק גמור אלא שאין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא אז מצננים לו גיהנם ועל ידי אש נחה מים קרים היא משתטפת וחצוניים מתעברים ממנה כי כל מיני טומאה נטהרת מהימין (אור יקר).
¹³ מקום שייצר הרע מזדמן לידבק שם והוא פרצת וצריך להיות שם גבור עומד בפרץ ונותן שם ריוח שלא יתדבק אליו שם היצר הרע-ולא יפגום אבר מאבריו ולא יחסר אות מתיבות רמ"ח שהם רמ"ח אברים (אור יקר).
¹⁴ בעוברו בעמק הבכה כאומרו גס כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע, כל מה שפירשנו הוא בסוד הרוחניות אחר פשיטות הנפש מהגוף (אור יקר).

<p>ואי נשמתין המריים¹ דאינון כמאני חרס שבירתן זו היא מהרתן² כד"א נשברו נטהרו ורזא דמלה זבחי אלהים רוח נשברה וגו' אבל אינון דמשתדלין באורייתא דבכתב ובאורייתא דבע"פ דאינון אש ומים ואינון דמשתדלין ברזי דאורייתא דאיהו אור דכתיב בה ותורה אור באורייתא אינון מתדכין בה</p>	<p>ואם נשמות חמרות, שהם ככלי חרס, שבירתן זוהי טהרתן, כמו שנאמר, נשברו נטהרו. וסוד הדבר "זבחי אלהים רוח נשברה וגו'", אבל אותם שעוסקים בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, שהם אש ומים, ואותם שעוסקים בסודות התורה, שהיא אור שכתוב בה "ותורה אור" הם נטהרים בה.</p>
<p>ועוד בפ' הרואה³ הרואה תמרים⁴ בחלום תמו עונותיו הה"ד תם עונך בת ציון בגין דתמרים ביה תם דרגא דיעקב דאתמר ביה ויעקב איש תם חובין מרים⁵ וע"ד תמרים⁶ תמן ת"ם ותמן מ"ר</p>	<p>ועוד בפרק הרואה, הרואה תמרים בחלום תמו עוונותיו, זהו שכתוב "תם עוונך בת ציון", משום שתמרים בו, תם דרגת יעקב, שנאמר בו "ויעקב איש תם". עבירות מרות, ועל כך תמרים שם ת"ם ושם מ"ר.</p>
<p>הכא רמיז וימתקו המים הה"ד ויורהו יי' עין וימתקו המים מהכא מאן דאשתדל באורייתא דאיהו עין חובין דיליה דאתמר בהון וימררו את חייהם בעבודה קשה קב"ה מחיל ליה ויתחזרון מתיקין</p>	<p>כאן רמוז "וימתקו המים", זהו שכתוב "ויורהו ה' עין וימתקו המים", מכאן מי שעוסק בתורה שהיא עין, עוונותיו שנאמר בהן "וימררו את חייהם בעבודה קשה" הקדוש ברוך הוא מוחל לו, ויחזרו מתוקים.</p>
<p>דיומין ייתון דיתקיים בהו כמפקנו דמצרים דאתמר ביה וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא ובגלותא בתראה לית מיתה אלא עוני דעני חשוב כמת לקיים בהון והשארתי כך עם עני ודל וחסו בשם יי' לאתקיימא בהון ואת עם עני תושיע ואלין עתירים דישתארון בהון יתקיים בהון נרפים אתם נרפים נרפים הם באורייתא נרפים הם למעבד מיבו עם מארי תורה ואנשי חיל המסובבים מעיר לעיר ולא יחוננו</p>	<p>שיבאו ימים שיתקיים בהם כיציאת מצרים, שנאמר בה "וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא", ובגלות האחרונה אין מיתה אלא עוני, שעני חשוב כמת, לקיים בהם "והשארתי כך עם עני ודל וחסו בשם ה'", להתקיים בהם "ואת עם עני תושיע". ועשירים אלו שישארו בהם, יתקיים בהם "נרפים אתם נרפים", נרפים הם בתורה, נרפים הם לעשות טובות עם בעלי תורה ואנשי חיל, המסובבים מעיר לעיר ולא יחוננו.</p>
<p>ונרפים הם בכובד המס דאי תימא⁷ כבדין אינון בכובד המס ולא עבדין מיבו בגין דא תכבד העבודה על האנשים ויעשו בה דכובד המס עלייהו ואל ישעו בדברי שקר דאינון משקרין ואמרין דכובד המס עלייהו ובגין דא לא יעבדון מיבו אינון משקרין במלוליהו ואמרין דמהכובד דתכבד עלייהו תבן אין נתן ממונא דשקרא⁸ דביה טועין (ס"א שועין) לקב"ה ובגין דלא ישעון ביה ולא חסו בשם יי' אין נתן לעבדיך ואלין דאית לון טמיר</p>	<p>ונרפים הם בכובד המס, שאם תאמר כבדים הם בכבוד המס ולא עושים טובות, בגלל זה "תכבד העבודה על האנשים, ויעשו בה", שכובד המס עליהם, "ואל ישעו בדברי שקר" שהם משקרים ואומרים שכובד המס עליהם, ומשום זה לא יעשו טובות, הם משקרים בדבריהם, ואומרים שמהכובד שתכבד עליהם תבן, אין נותן ממון השקר, שבו טועים (מדברים) לקדוש ברוך הוא ומשום שלא</p>

¹ דהיינו שלא נתפשט הנפש מהגוף אלא הוא חומרי (אור יקר).

² והיינו קדרות בפסח ישברו כרב, והיינו סוד התשובה וההכנעה על החטאות ועל העונות ועל הפשעים עם הוידוי (אור יקר).

³ צפ' הכוואה (נמחק ציהל אור).

⁴ ור"ל דבתורה מתלבן עונותיו (יהל אור).

⁵ ר"ל מסלק (יהל אור).

⁶ ועוד תמרים כו'. ר"ל הוא עץ טו"ר ונמתקו (יהל אור).

⁷ ר"ל שלא תאמר (יהל אור).

⁸ ר"ל בדברי שקר כו', ולבנים אומרים כו', ר"ל שאומרים ליתן ממון שבתוך האוצר כמש"ו (יהל אור).

<p>וגניז ממונא מלגו דאיהו תוכן כנון תוך האוצר ותיבה אתקיים בהו ותוכן לבנים תתנו ודא כספים לבנים דיהון בההוא דרא</p>	<p>מדברים בו, ולא חסו בשם ה', אין ניתן לעבדיך. ואלה שיש להם נסתר וגנוז הממון מבפנים, שהוא תוכן, כמו תוך האוצר, ותיבה מתקיים בהם, ותוכן לבנים תתנו, וזה כספים לבנים שיהיו באותו דור.</p>
<p>בההוא זמנא שם שם לו חוק ומשפט ואינון מארי משנה אוף הכא ויבאו מרתה אתהדר לון אורייתא דבעל פה מרה בדחקין סגיאין בעניותא דיתקיים בהו וימררו את חייהם בעבודה קשה זו קושיא בחמר דא ק"ו ובלבנים דא לבון הלכה ובכל עבודה בשדה דא ברייתא¹ את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך דא תיק"ו</p>	<p>באותו זמן "שם שם לו חק ומשפט" והם בעלי משנה, גם כאן "ויבואו מרתה", חוזרת להם תורה שבעל פה מרה בדחקים רבים, בעניות שיתקיים בהם, "וימררו את חייהם בעבודה קשה", זו קושיא. "בחומר" זה קל וחומר, "ובלבנים" זה ליבון הלכה, "ובכל עבודה בשדה", זו ברייתא, "את כל עבודתם אשר עבדו בהם בפרך" זה תיק"ו.</p>
<p>ורעיא מהימנא תמן אתקיים בך שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו ובהאי עין הדעת טוב ורע דאיהו איסור והיתר ובאינון רזין דאתגליין על ידך וימתקו המים כמלח דממתקת בשרא הכי יתמתקון ברזייתא דאתגליין על ידך כל אינון קושיין ומחלוקות דמיין מרירן דאורייתא דבעל פה אתהדרו מתיקן מי אורייתא ויסוריין² דילך ברזין אלין דאתגליין על ידך יהון לך מתיקן ויהדרון לך כל דחקין דילך כחלמין דעברין וחל"ם בהיפוך אתוון מל"ח דממתקת ית בשרא אוף יסורין ממתקים כמה דאוקמוה</p>	<p>ורועה הנאמן שם התקיים בך, "שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו" ובעץ הדעת הזה טוב ורע, שהוא אסור והיתר, ובאותם סודות שהתגלו על ידך, "וימתקו המים" כמו מלח שממתיק את הבשר, כך יתמתקו בסודות שמתגלים על ידך כל אותן קשיות ומחלוקות של מים מרירים של תורה שבעל פה, יחזרו מתוקים מי התורה, ויסוריך בסודות אלו שהתגלו על ידך, יהיו לך מתוקים, ויחזרו לך כל הדחקים שלך כחלומות שעברו, וחל"ם בהפוך אותיות מל"ח, שממתיק את הבשר, גם יסורים ממתקים כמו שפרשוה.</p>
<p>ולרשעים מתהדרין יסורין מלח סדומית דאיהי מסמא את העינים³ לקיימא בהו ועיני רשעים תכלינה ואינון</p>	<p>ולרשעים חוזרים היסורים מלח סדומית, שמעוור את העיניים, לקיים בהם "ועיני רשעים תכלינה", והם</p>
<p>קנג/ב</p>	
<p>רע"מ</p>	
<p>ערב רב רשיעייתא⁴ דיתקיים בהו בההוא זמנא יתבררו ויתלבנו⁵ ויצרפו רבים והרשיעו רשעים⁶ יתלבנו אינון מארי משנה⁷ ויצרפו⁸ אינון זרעא</p>	<p>ערב רב, רשעים, שיתקיים בהם באותו זמן, "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים והרשיעו רשעים", יתלבנו אלה בעלי משנה, ויצרפו הם זרע קודש של שאר</p>

¹ לשון חוץ, שדה (יהל אור).

² הן העניות וצער של ת"ח כמש"ל (יהל אור).

³ לראות את האור (יהל אור).

⁴ ע' בזוה"ק בראשית כ"ה א' כ"ז ב' כ"ח ב' כ"ט רע"א משפטים ק"כ ע"ב פנחס רל"ז א' ב' תצא רע"ז רפ"ב בהעלותך קנ"ג רע"ב תשא קצ"א וכל הענין שם, ובדברי הרב בשער הפסוקים פ' שמות בארוכה הרבה (הקדו"ש כג ע"ד).

⁵ חשיב ד' דרגין כנ"ל (יהל אור).

⁶ יותר הרשעים שיתדבקו באימן ויצאו מכלל ישראל, והם ארבעה בחינות האחד רשעים בעלילות. שיצאו מן הכלל ועליהם נאמר "והרשיעו רשעים" (אור יקר).

⁷ השנית "מארי משנ"ה שהם מתלבנים (או ריקר).

⁸ השלישית שאר בני ישראל הכשרים שהם "מצטרפים" (אור יקר).

<p>קדישא דשאר עמא¹ הה"ד וצרפתים כצורף את הכסף והרשיעו רשעים אינון ערב רב</p>	<p>העם, זהו שכתוב "וצרפתים כצורף את הכסף", "והרשיעו רשעים" אלה ערב רב.</p>
<p>והמשכילים יבינו אינון מארי קבלה דאתמר בהון והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע אלין אינון דקא משתדלין בזהר דא דאקרי ספר הזהר דאיהו כתיבת נח² דמתכנשין בה שנים בעיר³ ושבע ממלכותא⁴ ולזמנין⁵ אחד⁶ מעיר⁷ ושנים ממשפחה דבהון יתקיים כל הבן הילוד⁸ היאורה⁹ תשליכוהו¹⁰ ודא אורה דספרא דא וכלא על סיבה דילך</p>	<p>"והמשכילים יבינו" אלו בעלי קבלה שנאמר בהם "והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע", אלו אותם שעוסקים בזהר זה שנקרא ספר הזהר, שהוא כמו תיבת נח, שמתכנסים בה שנים מעיר, ושבע ממלכות, ולפעמים אחד מעיר, ושנים ממשפחה, שבהם יתקיים "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו", וזה אורה של ספר זה, והכל על הסבה שלך.</p>
<p>ומאן גרים דא עורב¹¹ דאנת תהא בההוא זמנא כיונה דשליה אחרא¹² דאקרי בשמך כעורב דאשתלח בקדמיתא ולא אתהדר בשליחותא דאשתדל בשקצים דאתמר בהון עמי הארץ שקין בגין ממונא דלהון ולא אשתדל בשליחותיה לאהדרא לצדיקייא בתיובתא כאילו לא עביד שליחותא דמאריה</p>	<p>ומי גרם, זה עורב, שאתה תהיה באותו זמן כיונה, ששליח אחר שנקרא בשמך, כעורב שנשלח בתחלה ולא חזר בשליחות, שהשתדל בשקצים שנאמר בהם עמי הארץ שקין, בגלל ממונם, ולא השתדל בשליחותו להחזיר צדיקים בתשובה, כאלו לא עשה שליחות רבונן.</p>
<p>ובך יתקיים רזא דיונה דעאל בעמקין דתהומי ימא הכי תיעול אנת בעמיקו דתהומי אורייתא הה"ד ותשליכני מצולה בלבב ימים ויהון חכמה¹³ חסד נצח לימין דבגנייהו אמר דוד ימין יי' עושה חיל</p>	<p>ובך יתקיים סוד היונה שנכנס בעמקי תהומי הים, כך תכנס אתה בעמקי תהומי התורה, זהו שכתוב "ותשליכני מצולה בלבב ימים" ויהיו חסד נצח לימין, שבגללם אמר דוד "ימין ה' עושה חיל ימין</p>

¹ הרביעית מארי קבלה שהם "משכילים" ואפשר שהם ביצים מארי מקרא שהם "שאר עמא" דקאמר הכא דלאו עמי הארץ גמורים קאמר דאי הכי היינו רשעים שהם שרץ ובנותיהם שקין, אלא בעמי הארץ שיודעים בתפלה וברכות וכל כיוצא קאמר (אור יקר).

² לא הכל זוכים אליו מי שאינו חלקו מאליו הוא נדחה (אור יקר).

³ שנים מעיר כו' - תפארת ויסוד שהם שנים מעיר מלכות (אור יקר), שנים מעיר - נגד שנים ושבעה דאתכנשו לתיבה (יהל אור).

⁴ הם חסידים גבורים מארי תורה חוזים נביאים צדיקים מלכים שהם מצד שבע שכלולה בת שבע (אור יקר).

⁵ שאין זכות בדור להמצא כל כך בדור הם (אור יקר).

⁶ ידוע בפסוק (יהל אור).

⁷ יסוד שהוא במלכות ושנים ממשפחה שהם "נצח הוד" ואז הם מעטים (אור יקר).

⁸ ודאי מצד הנשמות הנולדות מאימא קדישא דהיינו חיאורה דהיינו יסוד סוד ר"ז ור"ז א"ר אתקרי (אור יקר).

⁹ דהיינו אור ה' באורייתא (אור יקר).

¹⁰ ובזה הכת שהיא מלכות תחיון בן שהוא עץ החיים ודאי (אור יקר).

¹¹ כדומה לי שהוא ירבעם ודאי שאם זכה היה משיח בן אפרים והיה מחזיר את ישראל בתשובה, והוא לא עשה כן אלא החטיא ישראל, ומה שלחם מלחמותם היה שלא לשם שמים רק ליהגין על ממונם ולא חס על נשמתם כלל, והיינו דאמר משה זכה וזכה את הרבים ירבעם חטא והחטיא את הרכים, ולכך בבוא משיח בן אפרים לא יצליח לעון הקדום עד שיבא משה רבינו ע"ה עם משיח בן דוד ואלהיו ויתקנו הכל (אור יקר).

¹² ר"ל שני מיני ת"ח, א' בעה"ד וא' בעה"ח, ובכולם מתעלם ניצוצין דר"מ. והראשון נקרא עורב, ל' ערב רב, שעליו נאמר שקין הוא לא יאכל, דאשתדל בשקצים כמש"ו. והשני נקרא יונה. וזהו שליח השני דאשתלח בגלותא בתראה, ואשתדל לשמה, ויבא הגאולה. והוא יהא בדוחקא, לכך נאמר עלה זית כו' שאמרה יהא מזונותי כו' שלא יהא פרנסתו ע"י ערב רב כמ"ש בפ' נשא {קכד:}. וערב ויונה גי' שגם, והוא משה, חסד ב' מן בשגם, כמ"ש בר"מ פ' פנחס {רמו:}. וב' הן ב' שלוחין הנ"ל. וז"ש דאתקרי בשמך כו' רזא דיונה הנביא פגם הוא בשליחות הראשון לא עשה כי אם בפעם השני (יהל אור).

¹³ הענין ששלשה מדות אלו הם פועלות בחסד, אמנם היות שלשתם יחד מסכימות אל החסד זה יהיה עתה וזהו שאמר "ויהיו חכמת חסד נצח לימינא" דהיינו שייסימו לפועלת הימין דהיינו חסד, ואם נפרש כן לשלשה שמאליים אינו שבח אלא גנאי (אור יקר).

<p>ימין יי' רוממה ימין יי' עושה חיל ותלת משמאלא¹ יתקשרון כחדא² דאינון בינה גבורה הוד³ וג' דרגין דאמצעיתא כתר תפארת יסוד דאחידן בימינא ושמאלא</p>	<p>ה' רוממה ימין ה' עשה חיל¹, ושלש משמאל יתקשרו כאחד, שהם בינה גבורה הוד, ושלש דרגות שבאמצע כתר תפארת יסוד, שאחוזות בימין ושמאל.</p>
<p>ובגין דחזא לך נביא מתקשר בתלת דרגין דאמצעיתא פתח עלך האי קרא הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה⁴ מאד ובגין דאנת תהא אחיד בתרין משיחין אמר דוד על ג' ימינין דמשיח בן דוד ימין יי' תלת זמנין לקביל ג' שמאלין דאחיד בהן משיח בן אפרים⁵</p>	<p>ומשום שראה אותך נביא, מתקשר בשלש דרגות האמצע, פתח עליך פסוק זה "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד", ומשום שאתה תהיה אחוז בשני משיחים, אמר דוד על שלשה ימינים של משיח בן דוד, ימין ה' שלש פעמים, כנגד שלשה שמאלים שאחוז בהם משיח בן אפרים.</p>
<p>אמר מסטרא דחד שמאלא גבורה לא אמות כי אחיה מסטרא דשמאלא דהו"ד דילך⁶ דאתמר ביה ונתן ההוד למשה אתייהיב כך מסטרא דבינה בגין דביה הוית אנת חרב ויבש בכלא בגין משיח בן אפרים באורייתך⁷ בנביאותך עליה בגופך דסבילת כמה מיני יסורין בגין דלא ימות הוא ובעית רחמי עליה אתמר ביה כי אחיה מסטרא דבינה ובגין דא לא אמות מסטרא דגבורה⁸ כי אחיה מסטרא דבינה</p>	<p>אמר מצד אחד שמאל גבורה, "לא אמות כי אחיה" מצד שמאל של הו"ד שלך, שנאמר בו "ונתן ההוד למשה" נתן בך מצד בינה. משום שבו היית חרב ויבש בכל, בגלל משיח בן אפרים, בתורתך בנביאותך, עליו בגופך שסבלת כמה מיני יסורים, כדי שהוא לא ימות, ובקשת עליו רחמים, נאמר בו "כי אחיה" מצד הבינה, ומשום זה "לא אמות" מצד הגבורה, "כי אחיה" מצד הבינה.</p>
<p>אילנא דחיי דאתגבר עליה ק"ש⁹ של שחרית וקשיר ליה בקשורא דתפילין בימינא דאברהם דאיהו שחרית ואספר מעשי יה¹⁰ מסטרא דהוד יסור יסרני יה חכמה ובינה מימינא ומשמאלא בתלת ימינין ותלת שמאלין ולמות לא נתנני עמודא דאמצעיתא בג' דכליל כתר וצדיק ואיהו בן י"ה ומיד יקום ו' לה' בי"ה בימינא ושמאלא ברחמי ותחנוני¹¹ בכמה פיוסים לה ולבנהא הה"ד ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת ובגין דא אמר נביא בבכי יבאו ובתחנונים אובילים</p>	<p>עץ החיים שהתגברה עליו קריאת שמע של שחרית, וקושר אותו בקשר של תפילין בימין אברהם שהוא שחרית. "ואספר מעשי יה" מצד ההוד, "יסר יסרני יה" חכמה ובינה מימין ומשמאל, בשלשה ימינים ובשלשה שמאלים, "ולמות לא נתנני" העמוד האמצעי, בג' שכולל כתר וצדיק, והוא בן י"ה, ומיד יקום ו' לה' בי"ה בימין ושמאל, ברחמים ותחנונים, בכמה פיוסים לה ולבניה, זהו שכתוב "ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת", ומשום זה אמר הנביא "בבכי יבאו ובתחנונים אובילים".</p>
<p>קם רעיא מהימנא ונשיק ליה ובריך ליה ואמר ודאי שליחא דמארך אנת לגבן פתחו תנאין</p>	<p>קם רועה הנאמן ונשיק לו ובריך אותו, ואמר ודאי שליח רבונך אתה אלינו. פתחו</p>

¹ לא יהון שמאל אלא יהיו נקשרים כאחד כי בסוד הקשר והייחוד יש תועלת אל הדין למתקו וזהו שאמר "ותלת משמאלא" דהיינו שמדרכם לפעול בדין (אור יקר).

² כדי למתק הדין, וכן יהיה הקשר לשלשה דרגין דאמצעיתא שהם הקושרין הימין והשמאל (או ריקר).
³ היה גרסא יוד, ונתקן על ידי יהל אור.

⁴ ג' דרגין הנ"ל שכל הפרשה נאמר בו כמ"ש בר"מ פ' פנחס {רטו:} (יהל אור).

⁵ עי' עוד לקמן רעו ע"ב (הקדו"ש פט ע"א).

⁶ ר"ל דמשה בדרגא דהוד מסט' דבינה דאתפשטת עד הוד כמ"ש בר"מ פ' פנחס {רכג:}. ולכן אתקשר בו משיח בן יוסף בדרגא. ולכן אמר לא אמות כו' (יהל אור).

⁷ ג' דרגין, באורייתך מסט' דבינה, בגופך מסט' דגבורה, בנביאותך מסט' דהוד (יהל אור).

⁸ מגבורה (יהל אור).

⁹ שהוא בבינה ואתגבר ימינא דאיהו שחרית (יהל אור).

¹⁰ הוד, דעד שם אתפשטת בינה, יה, וזהו מעשה של בינה י"ה (יהל אור).

¹¹ שהן ימינא ושמאלא כמ"ש בפ' פנחס {רכו:} (יהל אור).

<p>ואמוראין ואמרו רעיא מהימנא אנת הוית ידע כל דא ועל ידך היא אתגלייא אבל בענוה דילך דאתמר בך והאיש משה ענו מאד באלין אתרין דאנת מתבייש לאחזקא טיבו לגבך מני קבי"ה לן ולבוצינא קדישא למהוי בידך ובפומך באלין אתרין (ע"כ עה א פקודא בתר דא וכו')</p>	<p>תנאים ואמוראים ואמרו, רועה הנאמן אתה היית יודע כל זה, ועל ידך התגלתה, אבל בענוה שלך שנאמר בך "והאיש משה ענו מאד", במקומות אלו שאתה מתבייש להחזיק טובה אליך, מנה הקדוש ברוך הוא אותנו, ולגר הקדוש להיות בידך ובפיך במקומות אלו.</p>
<p>זהר</p>	<p>זהר</p>
<p>וביום הקים את המשכן ר' חייא פתח פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד פזר נתן לאביונים מאי פזר כד"א יש מפזר ונוסף עוד יכול פזר בעלמא קמ"ל פזר נתן לאביונים כיון דיהיב למסכני האי פזורא יאות מאי ונוסף עוד בכלא ונוסף עוד בעותרא ונוסף עוד בחיי האי קרא הכי מבעי ליה יש מפזר ונוסף עוד מאי ונוסף אלא ההוא אתר¹ דשרי ביה מיתה הוא גרים ליה² דיתוסף מחיים דלעילא לאוספא ליה</p>	<p>"וביום הקים את המשכן", רבי חייא פתח "פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד", פזר לאביונים, מה זה פזר, כמו שנאמר "יש מפזר ונוסף עוד" יכול פזר בעלמא, בא להשמיענו פזר נתן לאביונים, כיון שנתן לעניים פזר זה נאה, מה זה "ונוסף עוד", בכל, "ונוסף עוד" בעושר, "ונוסף עוד" בחיים. פסוק זה כך צריך להיות, יש מפזר ונוסף, עוד מה זה ונוסף, אלא אותו מקום ששורה בו מיתה, הוא גורם לו שיתוסף מחיים שלמעלה, להוסיף לו.</p>
<p>אמר רבי יהודה אמר רבי חייא קרא אסהיד דכל מאן דיהיב למסכני אתער אילנא דחיי לאוספא לההיא אילנא דמותא וכדין אשתכח חיים וחדו לעילא ובר נש דגרים דא בשעתא דאצטריך ליה ההוא אילנא דחיי קאים עליה וההוא אילנא דמותא אגין עלוי ובגין כך ונוסף עוד</p>	<p>אמר רבי יהודה אמר רבי חייא, הפסוק מעיד שכל מי שנותן לעניים מעורר עץ החיים, להוסיף לאותו עץ המות, ואז נמצא חיים ושמחה למעלה, והאדם שגורם את זה בשעה שצריך לו, אותו עץ החיים עומד עליו, ואותו עץ המות מגן עליו, ולכן ונוסף עוד.</p>
<p>(כד"א (&)) צדקתו</p>	<p>(כמו שנאמר) "צדקתו</p>
<p>קנד/א116211</p>	
<p>עומדת לעד מאי עומדת לעד עומדת עליה דבר נש לזמנא ליה קיומא וחיים כמה דאיהו יהיב ליה חיים ואתער לגבי חיינ הנ יהבין ליה ואינן תרי אילנין (יהבין ליה) קיימין עליה לשיזבא ליה ולאוספא ליה חיינ קרנו תרום בכבוד ת"ח עלמא דאמרן ההוא קרן תרום³ ובמה בכבוד דלעילא דהאי ב"נ⁴ גרים לחברא לון כחדא ולארכא ברכאן לעילא ותתא</p>	<p>עומדת לעד" מה זה עומדת לעד, עומדת על האדם לזמן לו קיום וחיים, כמו שהוא נתן לו חיים ועורר. לגבי החיים כך גם נותנים לו, ואלו שני אילנות (נותנים לו) עומדים עליו להצילו ולהוסיף לו חיים. "קרנו תרום בכבוד" בא וראה העולם שאמרנו, אותה קרן תרום, ובמה, בכבוד שלמעלה, שאיש זה גרם לחברם כאחד ולרוקן ברכות למעלה ומטה.</p>
<p>רבי אבא אמר בכל זמנא דמשכנא אתקם בעובדיהון⁵ דבני נשא כדין ההוא יומא יומא דחדווה דכלא ומשח רבות⁶ קדישא אתרק בהנהו</p>	<p>רבי אבא אמר, בכל זמן שהמשכן מוקם במעשי בני אדם, אז אותו יום יום של שמחת הכל, ושמן משחת קדש מתרוקן</p>

¹ פירוש דאי קאי על האדם המפזר הו"ל יש מפזר ונוסף עוד. אבל כיון דכתיב ונוסף משמע שעל המלכות מדבר כי "וון רומז למלכות (מ"מ).
² פ' אותו האדם גורם שמושך מהמוחין העליונים הנקראים חיים למלכות (מ"מ).
³ כאן משמע שקרא את המלת קרן בסוד וירם קרן משיחו ור"ל לאפוקי מ"ש בדף קנו ע"א קרן יסוד (רח"ו). וכן הוא ג"כ בספד"צ בסופו קרן ביובלא אתעטר כו' (ע"ש) (לש"ו).
⁴ חכמה משם הטפ' יורדת (רח"ו).
⁵ שנבנה פרצוף המלכות (רח"ו).
⁶ שפע אימא (רח"ו).

<p>בוצינין ונהרין כלהו מאן דגרים דא גרים ליה (בההוא עלמא דאתי) דישתזיב בהאי עלמא ויהא ליה חיים בעלמא דאתי² הה"ד וצדקה תציל ממות וכתיב וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום</p>	<p>באותם נרות ומאירים כולם. מי שגורם את זה, גורם לו (באותו עולם הבא) שינצל בעולם הזה, ויהיו לו חיים בעולם הבא, זהו שכתוב "וצדקה תציל ממות" וכתוב "וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום".</p>
<p>עשה לך שתי חצוצרות כסף וגו' רבי שמעון פתח ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים ובלכת החיות בקופירא דלעילא הוו אזלי דאי תימא דהאי לעילא לעילא לאו לתתא אלא כגוונא האי מקמי אנפין והאי לבתר אנפין</p>	<p>"עשה לך שתי חצוצרות כסף וגו'", רבי שמעון פתח "ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ינשאו האופנים", ובלכת החיות ברשות שלמעלה היו הולכים, שאם תאמר שזה למעלה, למעלה לא למטה, אלא כדוגמא זה מלפני הפנים, וזה לאחר הפנים.</p>
<p>זיקא מארבע זיקין בד' מדורין ובד' סטריין בזיוון דאתכרון בקולמיטין דאנפין נהירין בגין כך כעין (נאש"ר) כמראה החיות דאינון ארבע זויין דגלין פרישן ארי"ה נש"ר שו"ר אד"ם דכליל כלהו ד' מלאכין דשלמיין וכלילין כלא</p>	<p>רוח מארבע רוחות, בארבעה מדורים ובארבעה צדדים, בזיוון שנבראו בהידור הפנים המאירות, בגלל זה כעין (נאש"ר) כמראה החיות שהם ארבע זויות, דגלים פרושים, אריה נשר שור, אדם שכולל כולם, ארבעה מלאכים ששולטים וכוללים הכל.</p>
<p>דגלא קדמאה משריא מזיינא ארי"ה מיכאל¹ רשים בפרישו דגלא פרישא לימינא מזרח שירותא דשמשא אזיל במטלנוי בנהירו תרין ממנן תחות ידיה יופי"אל צדקי"אל חד לאורתא³ (נ"א לאורייתא)⁴ וחד למיהך בשוקא⁵ דאזיל⁶ כד אלין נטלין נטלין כמה משריין מזיינין מסטרא דימינא וכלא חד לסטרא שמאלא שמשא אזיל (ס"א נטל כל חד לסטר שמשא שמשא אזיל) ונהיר ומעטר להו אלף ורבון ממנן תחותיו וכלהו בדחילו באימתא בזיע וברתת.</p>	<p>דגל ראשון מחנה מזוינת, אריה מיכאל רשום בפרישת הדגל הפרוש לימין מזרח, ראשית השמש, הולך במשאו, באור שני ממונים תחת ידיו, יופיא"ל צדקיא"ל, אחד ללילה (לתורה) ואחד ללכת בשוק שהולך. כשאלה לוקחים, לוקחים כמה מחנות מזוינות מצד ימין, והכל אחד. לצד שמאל השמש הולך [לוקח כל אחד לצד השמש, השמש הולך] ומאיר ומעטר אותם אלף ורבבות ממונים תחתיו, וכולם ביראה ובאימה בזיע וברתת.</p>
<p>אריה אושיט ידיה ימינא כניש לכל חילוי⁷ לגביה תלת מאה ושבעין אלף⁸ אריוותא סוחרניה דההוא ארי"ה ואיהו בינייהו באמצעיתא כד געי האי אריה מזדעזען רקיעין וכל חילין ומשריין מזדעזעין מדחילו דיליה מההוא קלא נהר די נור מתלהטא ונחית באלף וחמש מאה⁹ דרגין דגיהנם לתתא</p>	<p>אריה מושיט יד ימינו, כונס לכל חיילותיו אליו שלש מאות ושבעים אלף אריות סביב אותו אריה, והוא ביניהם באמצע. כשגועה האריה הזה, הרקיעים מזדעזעים וכל החיילות והמחנות מזדעזעים מיראתו, מאותו קול מתלהט נהר די נור ויורד באלף וחמש מאות דרגות הגיהנם</p>

¹ כן נקרא הנקבות בס' הזהר (רח"ו).

² כמו שהוא המשיך שפע הבינה שהוא עולם הבא כן יהיה לו (רח"ו).
³ לאורחא (יהל אור).

⁴ פי' כך נקרא שר התורה יופיא"ל (רח"ו).

⁵ צדקיא"ל ממונה להצליח בעושר כמו זבולון (רח"ו).

⁶ ר"ל בסוד ושני נערי עמו לשמש אותו. [הגה מרבינו. ר"ל אחד בנסיעת החיות, ואחד בחנייתן במקומן לעשות שליחותו, זהו שוקא] וצדקיא"ל בסוד צדק לפניו יהלך כו'. והוא דגל מחנה יהודה כמ"ש למטה במנין הדגל, והוא גור ארי' יהודא. וכן היה רשום על הד' דגלים ארבע החיות, כמו הסדר שכתוב כאן (יהל אור).

⁷ הוא סוד הדגל ביד נשיא שבט יהודה, שכולם נוסעין אחריו (יהל אור).

⁸ כמנין ב"פ א"ל מלא שהוא חסד פני אריה (רח"ו).

⁹ סוד אלף ת"ק גבורן (רח"ו).

<p>כדין בלהו חייבין דניהנם מזדעזען ומלהמן אשא וע"ד כתיב אריה שאג מי לא יירא</p>	<p>של מטה, אז מזדעזעים כל רשעי הגיהנם, והאש לוהטת, ועל זה כתוב "אריה שאג מי לא יירא".</p>
<p>געי תניינות תלת מאה ושבעין אלף אריוותא בלהו געאן אושיט ידיה שמאלא כל מאריהון דדינא לתתא דחלין ואתכפיין תחות ההוא ידא וההוא ידא פשיט עלייהו וכלהו תחותיה כד"א ידך בעורף אויביך¹</p>	<p>גועה פעם שניה, שלש מאות ושבעים אלף אריות, כולם גועים, מושיט יד שמאלו, כל בעלי הדין למטה פוחדים ונכפים תחת אותה יד, ואותה יד פושטת עליהם וכולם תחתיה, כמו שנאמר "ידך בערף אויביך".</p>
<p>ארבע גרפיין לכל חד וחד מאשא חוורא² בלהו מלהמן כל אפיין דחזור ושושן³ כחורתא דההוא אשא שקיען ארבע אנפיין לכל חד וחד לארבע סטריין בלהו נהירין בחוורא דשמשא⁴ חד לסטר מזרח נהיר בחדו וחד לסטר מערב (ס"א דא כניש) דאתכניש נהוריה וחד לסטר צפון חשוך⁵ בלא</p>	<p>"ארבע כנפים לכל אחד", ואחד מאש לבנה כולם לוהטים, כל פנים של כפתור ופרח בלבן של אותה אש שקועים. ארבע פנים לכל אחד ואחד לארבעה צדדים, כולם מאירים בלבן השמש, אחד לצד מזרח מאיר בשמחה, ואחד לצד מערב (זה</p>

¹ והוא כתוב אצל יהודה. ויד הוא שמאל, כמ"ש {מנחות לו:} ידך זו שמאל כו' (יהל אור).

² כי החסדים סוד אש לבנה ופני אריה אל הימין (רח"ו).

³ הם כפתור ופרח חזור הם גבו' ושושן הם חסדים (רח"ו).

⁴ והוא כמ"ש וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם. וכלהו מאשא חוורא. והוא אור שבחסד. שהחילוק שבין אור לאש, שהן ימינא ושמאלא, אור הוא נהורא חוורא, והוא נהורא חוורא שעל הנר, כמ"ש בפ' בראשית דף נ"א ע"א, והוא בצד מזרח, כמ"ש שם שנהורא חוורא שבנר הוא ת"ת, ונהורא אוכמא מלכות. וז"ל ת"ח בשלהובא דסלקא אית תרי נהורין חד נהורא חוורא דנהיר וחד נהורא דאתאחד בה אוכמא כו' ע"ש. והוא סוד מנורה בדרום, ולכן הוא כפתור ופרח כעין המנורה. והוא נהורא דשמשא דנפיק ממזרח, והיא חוורא כולא יומא, ואין אדום רק בזריחתה, שמתלבש אז בגבורה, כמ"ש ישיש כגבור לרוץ ארח, ואח"כ חוזר לגונו, כמ"ש בזוהר [עו ע"ב] ואמר חד לסטר מזרח נהיר בחידו וחד כו' עד ואזלין כחדא. ר"ל דארבע דרגין הן, אור וחושך חו"ג, יום ולילה ת"ת ומל', כידוע. וכ"א הוא בחי' אחרת. כי חסד הוא אור עצמו, אבל ת"ת הוא יום, שבו מאיר האור. והוא סוד השמש, שאינו אור עצמו, רק שמאיר מהאור, כמ"ש בז"ח פ' בראשית דף ט"ו ע"ג. והאור עצמו הוא ששימש בששת ימי בראשית ונגנז. וכן חשך ולילה, שהלילה אינו חשך עצמו, אלא שבו חשך. והוא גבורה ומלכות. וז"ש לסטר מערב דאתכניש נהורי'. שנסקע החמה במערב בלילה (יהל אור).

⁵ וידוע שאור בדרום, ושמחה בצפון, בסוד יין המשמח אלקים. וז"ש אור זרוע לצדיק, שהוא אור הגנוז לצדיקים, והוא גנוז ביום, שהוא צדיק, שמשא. ולישרי לב שמחה בשמאלא, וגנוז לישרי לב, מלכות שנקר' לב. והוא סוד טוב וישר, כמ"ש בס"א דף ו' ע"ב וע"ג {מרגליות ג. ליורנו ה.} תרין גוויין דנפקו מההוא גוון דאתקף ביה רוחא כו' האי אקרי טוב והאי אקרי ישר, וסימנין טוב וישר ה'. ומזרח נכלל שמאלא בימינא, וז"ש נהיר כחידו. והוא כמ"ש ישיש כגבור כו'. וכל הד' אנפיין שבכאן כולם הוא בשמשא, לפיכך זה החשוך שבכאן, אינו חשוך ממש, רק כמראה צל מן החמה. וז"ש כלא דשמשא לגבי שמשא צלא חשוך ושמשא נהיר. ר"ל לא חשוך ממש, ולא אור ממש, רק חשך הוא מקום הצל, ואור מקום זריחתו. וז"ש בגין דשמשא וצלא ימינא ושמאלא ואזלין כחדא. ר"ל כמו ימינא ושמאלא שאזלין כחדא, כן מקום זריחת השמש וצל אין נפרדין זה מזה, במקום שמסתיים הזריחה, שם מתחיל הצל. והכל ברזא עלאה. לא כמ"ש {המינים} שהצל הוא העדר הזריחה. וכל הד' אנפיין שהן חגת"ם של שמשא, הן הכל ברזא דשמשא, ולא בלילה שאין שליטת השמש, אלא שבמזרח הוא זריחת השמש, ואין אז לא אור ולא צל, רק התחלת הזריחה, והוא אדום, כולל ימינא ושמאלא כאחד, לכן הוא אדום כנ"ל. והוא כמו אדם השמח ביותר, שפניו מבהיקות ואדומות ונהירין מאד, כן הוא אז השמש. וזהו סוד מזרח, ת"ת, דודי צח ואדום. וכן הוא בשקיעתו והוא אנפיין לסטר מערב, שג"כ אדום כלילא מתרין גוויין, כמ"ש לעיל {זוהר פקודי רנד.} ואית לי' תלת סטריין אבל תרין אינון כו'. רק שבבקר הוא זריחת האור, ובערב שקיעת האור. וז"ש לסטר מערב דאתכניש נהורי'. וזהו הפנים לצד מערב. ובשני זמנים אלו אין אור ממש, ואין צל ממש. וצד דרום וצפון, הפנים כמו אור השמש כל היום, שהוא לבן, והוא פנים של דרום, ושל צפון כמראה הצל של כל היום. ואלו הן ד' פנים של החיה שבמזרח שמשא. והכל בזריחת השמש, אלא שבמזרח הוא כמו החמה במזרח, ובמערב הוא כמו החמה במערב, ודרום וצפון הוא כמו כל היום שמש וצל, כי הליכת החמה כל היום הוא בדרום, כמ"ש הולך אל דרום. נמצא שבצד דרום אין צל, רק חמה. ובצפון להיפך. ונתן טעם למה מזרח ומערב הוא בזמן מיוחד, ודרום וצפון משמשין ביחד, לז"א בגין דשמשא וצלא ימינא ושמאלא ואזלין כחדא. בסוד הכלילותם, משא"כ במזרח ומערב, שכל"א משניהם נכלל בימין ושמאל. וכל אלו הפנים הן בעצמן חלוקים במראיהן, רק שבבקר משמש פנים של צד מזרח, וכן בכלום. וכל צד שמשמש נכללין כל הד' פנים בו, ומשנין פניהם לפנים של צד ההוא. כמ"ש בז"ח

<p>נהירו כצלל דשמשא לגבי שמשא צלא חשוך שמשא נהיר בגין דשמשא וצלא ימינא ושמאלא ואזלא כחדא</p>	<p>כונס) שהכניס מאורו, ואחד לצד צפון חשוך בלי אור, כצל השמש לגבי השמש, הצל חשוך, השמש מאיר, משום שהשמש והצל ימין ושמאל, והולכים כאחד.</p>
<p>חשוכן (ס"א חושבן) דאזלין עמיה כל אינון דנטלין זיינא¹ וכלהו מימינא ומשמאלא בתלת רישין² רישא חדא דיליה שבעין וארבע אלף³ ושית מאה אלין אינון רישא חד⁴ נפקי חילא⁵ בימינא דאיהו ארים עלייהו בר כל אינון ממנן דלתתא תחות אלין שלטונין אלין על אלין דרגין תתאין עם עלאין דלית לון חושבנא⁶</p>	<p>חשוכים (חשבון) שהולכים עמו כל אלו שלוקחים כלי זיין. וכולם מימין ומשמאל בשלשה ראשים, ראש אחד שלו שבעים וארבעה אלף ושש מאות, אלה אותם ראש אחד יוצאים כח בימין שהוא הרים עליהם, פרט לכל אותם ממונים שלמטה, תחת אלה שלטונים, אלה על אלה, דרגות תחתונות עם עליונות שאין להם חשבון.</p>
<p>רישא תניינא דאזיל ברישא קדמאה⁷ חושבן דיליה חמשין וארבע אלף וארבע מאה⁸ בר כל</p>	<p>ראש שני שהולך בראש הראשון, חשבונו חמשים וארבעה אלף וארבע מאות, פרט לכל</p>
<p>קנד/ב16905</p>	
<p>אלין ממנן דתחות לד' סטרין דלית לון חושבנא⁹ רישא תליתאה דאזיל בתרייהו¹⁰ חמשין ושבעה אלף וארבע מאה¹¹ כנוונא דנטיל ימינא הכי נמי נטיל שמאלא הכי נמי מקמייהו הכי נמי</p>	<p>הממונים הללו שתחת לארבעה צדדים שאין להם חשבון. ראש שלישי שהולך אחריהם, חמשים ושבעה אלף וארבע מאות, כדוגמא שנוטל הימין כך גם נוטל השמאל, כך גם מלפניהם כך גם מאחריהם. כיון שנוסע ראשון, והורד</p>

פ' יתרו דף ל"ג ע"א {מרגליות לט. ליורנו מה:} כד מסתכלין לסטר מזרח כלהו אינון בדיוקנא חדא דאדם, בגין דמתמן איהו תקיפו דרזא דאדם. וכד מסתכלין לסטר דרום כל אנפין אינון בדיוקנא חדא, דיוקנא דארי', דתמן איהו חילא ותוקפא דכלא. וכד מסתכלין לסטר צפון, כל אינון אנפין בדיוקנא חדא, דיוקנא דשור, דלתמן איהו נגיהו דדינא תקיפא. וכד מסתכלין לסטר מערב, כל אנפין אינון בדיוקנא חדא, בדיוקנא דנשר, בגין דתמן נשר יעיר קנו על גוזליו ירחף כו', ובג"כ איהו לסטר מערב. ובגין דכל אנפין משתנין כפום ההוא אתר דההוא סטרא דמסתכלין ב', כתיב בכלהו בכל דיוקנא ודיוקנא לארבעת' פני אדם פני ארי' פני שור פני נשר לארבעתם. האי כד מתתקנן בכרסייא כמה דכרסייא פני למיזל, הכי אינון אתחזיין דיוקנייהו, כפום ההוא סטרא דאזיל, כדכתיב אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו. וכד לא אזלין ולא מתתקנין גבי כרסייא, כדין כל חד וחד אתפרש בדיוקני' דאחחזי לי'. ועם כל דא כל חד וחד אתחזין בדיוקני' דחברי' כו'. וכן הוא בשמש דלתתא בעה"ז ג"כ ד' אנפין, ומשתנין לפי ההילוך. וכן הפנים מתהפכין, אל עבר פניו ילכו, אל אשר יהי' שמה הרוח ללכת ילכו. וכ"ז הוא ד' פנים של צד מזרח, מיכאל, שמשא, ארי', דגל יהודה (יהל אור).

¹ כמ"ש כל יוצא צבא (יהל אור).
² ר"ל לכל צד דכל פנים מד' פנים, הוא בשלשה ראשים. והוא מספר שלשה שבטים בדגל יהודה כמ"ש (יהל אור).

³ כל אלו המספרים הם הנז' בפ' במדבר במספר הדגלים מכוונים כנגד של מעלה וזה היה כנגד יהודה שכך היה מנין שבטו (רח"ו).

⁴ והוא מספר של בני יהודה (יהל אור).

⁵ כמ"ש כל יוצא צבא, ומתרגמינן כל נפיק חילא. וכן בכולם כמ"ש. וג' מלאכין עליהן, מיכאל יופיאל צדקיאל כנ"ל. והן ג' נשיאין של השלשה שבטים, איש אחד למטה. והכלל שלהם שאוחז הדגל הוא נשיא בני יהודה וכן כאן הכלל מיכאל דגלא פרישא לימינא. והן הולכין לימין של צד מזרח כמו בני יהודה. וז"ש בימינא דאיהו ארים עלייהו. ור"ל בדגל שאוחז בימין. ואמר לעיל ארי' אושיט ידי' ימינא כניש לכל חילוי לגבי (יהל אור).

⁶ שהן נגל אותן הפחותין מבן עשרים טף ונשים, שלא נמנו כמספר (יהל אור).
⁷ ר"ל עם הרישא קדמאה (יהל אור).

⁸ והוא מספר בני יששכר (יהל אור).

⁹ כנ"ל. ור"ל לד' סטרין של הראש הזה מצד א' של חיה הזה לבד. שכל צד וכל ראש כלול מד' סטרין, כמ"ש בפ' ויקרא דף ב' וג' שתחת צדקיאל לבד סחרין י"ב ממנן תלת תלת לכל סטר, וכן תחת יופיאל ע"ש. וכן בכל מלאך כמ"ש (יהל אור).

¹⁰ ר"ל בני זבולון. והוא אחר שניהם, כמ"ש והחונים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה וצבאו כו' והחונים עליו מטה יששכר כו' מטה זבולון כו' (יהל אור).

¹¹ מספרם כנ"ל (יהל אור).

<p>מבתרייהו! כיון דנטיל האי קדמאה והורד המשכן² וכלהו ליואי אמרי שירתא³ מארי דתושבתן כלהו מסמריה כדין כי רוח החיה באופנים כתיב</p>	<p>המשכן, וכל הלויים אומרים שירה, בעלי התשבחות כולם מצדו, ואז כתוב "כי רוח החיה באופנים".</p>
<p>דגלא תניינא משרייא מזוינא נש"ר אוריא"ל דרו"ם⁴ תרי ממנן עמיה שמיא"ל חסדיא"ל⁵ האי נשר סליק וכל מאריהון דגדפין מקמיה כמה משריין סלקין בכל סטריין כל חד וחד בתוקפא דשמשא רוחא דרוחא פנימאה נפיק וההוא רוחא</p>	<p>דגל שני מחנה מזוינת, נשר אוריא"ל דרום, ושני ממונים עמו שמיא"ל חסדיא"ל. נשר זה עולה, וכל בעלי הכנפים מלפניו, כמה מחנות עולות בכל הצדדים, כל אחת ואחת בחוזק השמש. רוח של רוח פנימית</p>

¹ ר"ל אלו הג' ראשים הן לכל צד, ומספרם וכל הנשיאים, שהן הג' מלאכים, הכל הוא לכל צד של מזרח. וכן הוא בכל הדגלים בכל הרוחות, ובד' סטריין יש נקודה האמצעית, בסוד ארגמ"ן, ובסוד ה"א שבשם, כמ"ש בס"א דף ה' ע"ג {ליוורנו ד. מרגליות א:} רזא דה"א אינון ד' כו' רתיכא דא מ"כאל ג'בריאל ר'פאל א'זוריא, אלן אינון ארבע, וחדא נקודה דקיימא עלייהו, אינון ה"א. ולא אקרי ה"א דא, אלא ברזא דאלין ארבע, ונקודה בתראה דשריא עלייהו. ורזא ה"א דל"ת הוה, וההוא נקודה דשריא עלייהו באמצעייתא אתעביד ה"א כו' ע"ש כל המאמר. וכן בריש ויקרא ברזא דאותיות דד' משריין של כל חד, לגו לגו באתר דקדש נציץ את חד בטמירו כו' ע"ש. והוא רזא דישראל, שהן לגו לגו, בסוד מעי המו לו. והן כוללין כל הה' קצוות, לכן נמנו בתורה ה' פעמים בפ' במדבר, א' בפרטות, וא' בכללות, ואח"כ בדגלים, א' בפרטות, וא' כללות כל דגל, וא' כלל הכל. ומזה תבין השינוים בפסוק בלשון של כל מנין הנ"ל, שהוא לפי הבחינה, שאף שכל המשריין שבכל הצדדין שייך במספרן, מ"מ משונין זה מזה, כמ"ש בפ"פ {רס:} דכולהו משניין דא מן דא לאכללא לון לטב, שז"ס כללותם זה בזה כמש"ש (יהל אור).

² כמ"ש ויסע דגל מחנה בני יהודה לצבאותם כו' והורד המשכן כו' (יהל אור).

³ והן הממומן על השיר. וז"ש מארי דתושבתן. שסוד הנסיעה הוא עלייתם למעלה, ונשיאתם את הארון כורסייא קדישא למעלה למעלה, בסוד הקרבן, או התפלה עתה, כמ"ש בפ' ויקהל דף קצ"ז וקצ"ח ת"ח כד קיימא שעתא דרעותא קמי קוב"ה לייחדא רתיכא עלאה למיהוי חד כדין (כו' ע"ש עד) {קלא נפיק מההוא אתר עלאה קדישא דאקרי שמים, וכניש כל אלו קדישין דלתתא, וכל אינון רברבין קדישין, ומשריין עלאין, למיהוי כלהו זמינן כחדא} הה"ד ויקהל משה רזא דשמים, את כל עדת בני ישראל אלן אינון תריסר משריין עלאין קדישין. ר"ל שהן י"ב שבטים בני ישראל כמ"ש בפ' שמות דף ד' בני ישראל ישראל סבא כל אינון חילין ומשריין כו'. ויאמר אליהם ומאי קאמר זה הדבר וגו' קחו מאתכם תרומה וגו' אתתקנו כולכון לסלקא עלייכו (כו' ע"ש כל המאמר עד) {ולמיטל עלייכו יקרא דכרסייא קדישא, לסלקא לעילא, אפרישו מנייכו אינון יקרין, אינון רברבין עלאין, לסלקא לההיא תרומה, רזא דכרסייא קדישא, לאתחברא באבהון, דהא מטרונייתא לא אתחזי למיתי לבעלה, אלא באינון בתולתן עולמתהא, דייתבין עמה ומדברין לה עד דמסת לבעלה, כד"א בתולות אחריה רעותיה מובאות לך, וכ"כ למה, למיתי לאתחברא בבעלה. כל נדיב לב, אלן אינון ארבע משריין עלאין, דבכללא דלהון כלילן כל אינון שאר משריין, ואלין אינון דנפקין מאבהון עלאין דאקרון נדיבים, כמה דאוקמוה, דכתיב כרוה נדיבי העם, אלן אבהון. יביאה, יביאה לא כתיב, אלא יביאה, ליחדא כלהו כחדא. וכן יביא לא כתיב, אלא יביאה, לסלקא לה לגבי בעלה ביקרא כמה דאצטריך. את תרומת ה', את לאסגאה כל אינון משריין עלאין אחרנין, לאתחברא כלא כחדא, ואינון תריסר בכללא חדא. זהב וכסף כו', אלן אינון תריסר משריין עלאין, דכלילן כלהו כחדא, בכללא דארבע דאקרון חיות הקדש כמה דאתמר, וכלהו אלן סלקין לכרסייא קדישא, לאעלא לה לעילא, כדין יתיב מלכא עלאה על כורסייא קדישא, ואתחברא אתתא בבעלה, למיהוי כלא חד, וכדין חדוותא דכלא כו'. וכל אינון רתיכין אקרון נדיב לב, כל, לאכללא כל שאר רתיכין, לב, מאי לב, היינו רזא דכתיב וטוב לב משתה תמיד, ודא איהו לבא דכלא, כרסייא קדישא, וע"ד אקרון לב, כל נדיב לב כמה דאוקימנא, דארבע משריין אלן כללא דכלהו, אקרון ברזא חדא נדיב לב, תרומת ה', דא כרסייא קדישא, ובגין דארימו לה לעילא וסלקין לה לעילא, אקרי תרומת ה' {וע"ד כד חמא יחזקאל רזא דחיות דהוי סלקין לא חמא מהו דסלקין, בגין דאיהי סלקא לגבי מלכא עלאה בגניזו בטמירו ביקרא עלאה. וז"ס הנסיעה דכאן, מה שנסעו הדגלים. וכן החיות דיחזקאל, ובהנשא החיות ינשאו האופנים אצלן, שהן כלילותן זה בזה בהיכלות עד היכל השביעי, שהן עולמתאן דמתתקנין בצלותא דמיושב, כמ"ש בפ' תרומה {קלא ע"ב ואילך}, ויקהל {ר:}, ופקודי {רס:}. ואח"כ בתפלת מעומד מייחדין אתתא בבעלה, וכמ"ש בפ' פקודי דף רל"ח ע"א ויביאו את המשכן אל וגו'. כתיב וממעל לרקיע דא איהו רקיע דקיימא עלייהו לארבע חיוון דכד מסתלקי כו' אמאי מסתלקי אלא כד בטש ההוא אוריא עלייהו סליק לאלין ארבע דתחות האי חי'. ואינון סלקי לה לעילא עד דמתייין לה כו' ע"ש. ורזא דא כד מקשרין קשרא יחודא דכלא כדקא יאות כו'. וע"ד כל מאן דצלי צלותא וקשורא וקשיר יחודא כו' ע"ש כל המאמר. וז"ס שיר הלויים על הקרבן המשמח אלקים ואנשים, דקשיר קשרין וסלקא לה לעילא, שאז חדוה דכלא כנ"ל. וז"ש וכלהו ליואי אמרי שירתא כו' (יהל אור).

⁴ והוא דגל מחנה ראובן (יהל אור).

⁵ והם ב' שבטים שמעון וגד. ואלו הב' נשיאים שלהן (יהל אור).

<p>ממי להאי נשר וסליק אברוי ומכסיי לגופא כד"א המבינתך יאבד נין יפרוש כנפיו לתימן כגוונא כדוגמא כעין כנשר יעיר קנו האי נשר נין בהדיה יונה בהדיה! נין וכל מארי דגדפין כלהו מצפצפן וחדאן חד מסטרא (ס"א חד סמכא) קמיה סליק מתתא לעילא כמה ציפריין נחתין ועאלין מצפצפן וחדאן אזלין ושאמין</p>	<p>יוצאת, ואותה הרוח מגיעה לנשר הזה, ועולים איבריו ומכסים את הגוף, כמו שנאמר "המבינתך יאבר נץ יפרוש כנפיו לתימן" כדוגמת כעין כנשר יעיר קנו, נשר זה עם נץ, יונה עם נץ, וכל בעלי הכנפים, כולם מצפצפים ושמים, אחד מצד (עמוד אחד) לפניו עולה ממטה למעלה, כמה ציפורים יורדות ועולות מצפצפות ושמות הולכות ומשוטטות.</p>
<p>כד נמיל אושיט גדפא ימינא כניש לכל חילוי תלת מאה וחמשיין אלף מארי דגדפין בתרי גופי נש"ר וארי"ה כחדא ארים קלא כלהו אחרנין סלקין ונחתין מצפצפן מסטריהו מכמה דרגין ג' רישין אינון כחדא במשריין אלין וכלהו בחד חושבן וחושבן דאלין רישין רישא חדא² ארבעין ושית אלף וחמש מאה רישא תנינא חמשיין ותשע אלף</p>	<p>כשנסוע מושיט כנף ימין, כונס לכל חייליו שלש מאות וחמשים אלף בעלי כנפיים בשני גופים, נשר ואריה כאחד, מרים קול כל האחרים עולים ויורדים מצפצפים מצדם מכמה דרגות. שלשה ראשים הם כאחד במחנות אלו, וכולם בחשבון אחד, וחשבון הראשים הללו" ראש אחד ארבעים ושה אלף וחמש מאות, ראש שני חמשים ותשעה אלף</p>

¹ וז"ש למעלה יפרוש כנפיו לתימן. וז"ס שאמרו {ב"ב כה.} ד' רוחות מנשבות בכל יום ורוח דרומית קשה מכולן, ואלמלא בן נץ שמעמידה. והוא ברזא דשמעון שקשה מכל השבטים, כמ"ש בפ' א"מ דף ס"ב ע"ב ע"ש. ונץ ויונה הן התרין ממנן שמשיאל חסדיאל"ל. וכן בכל חי' ג' רישין של מין ההוא. כאן ג' ראשי עופות. ובשור ג' מיני בהמות הידועין, שור כשב ועז, וכולן נבחרו לקרבן, שסוד הקרבן בצפון, והן כלם מסטרא דדינא, איל ועז, והן תרין ממנן, קפציאל"ל ברזא דעז. ואמר שם {לקמן קנה.} **בר כמה גרדיני נימוסין דאינון לתתא חציפין ככלבא.** וז"ס הכלב והגדי שקפצו כו' {ב"ק כא.}. יחזקאל ברזא דאיל, אין איל אלא קשה {תו"כ ויקרא חטאות פ"כ}, בסוד עשתרות קרנים. וכן אדם ג' רישין, כהנים לויים וישראלים. וכן בארץ, ג' מיני חיות, ואפשר שהן צבי ואיל, שנדמה להם הקב"ה, דומה דודי לצבי או לעופר האילים, השבעתי אתכם בצבאות או באיילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה כו'. וכן בהיכל אהבה, אומר שם שני שדיך כשני עפרים תאומי צביה, והן בסטרא דמיכאל, נהורא ימינא שמקבל מהיכל אהבה. ומהן מתחלקין עוד לכמה מינין, וכל מין לכמה פרטים, ברזא דאלין ממנן ומשריין, בארבע פנים לכל א', ובכ"א ג' רישין, ובכ"א י"ב ממנן, וכמה פרטים כנ"ל. וזהו הכינויים בכמה שנויים לכל מין, פעם יונה, פעם נשר, לפי ענין השפעה וההתקבלות. וכמ"ש בתיקונים תס"ט דף ק"ד ע"ב **ושכינתא ודאי אתכלילת בכלא ובג"ד זמנין אתקריאת נשר זמנין חי' זמנין יונה זמנין צפור, בכל מה דשליטא אתקריאת בשמי' כו' ע"ש.** וזה החי' הוא ג"כ בד' פנים ובד' גדפין כנ"ל. ובכל פנים ג' רישין כנ"ל. ולא חס לפרש בכל אחד ואחד, כי הוא מובן. ואלו הד' חיות משמשין בד' רוחות העולם, ארי' משמש בשמשא בד' פנים, בד' רוחות כנ"ל, והוא משמש ביום. וחי' אדם שהוא כנישו דשמשא, והוא סיהרא, משמש בלילה בד' פנים דילה, אלא ששמש ידע מבואו כו'. והן יום ולילה. והן משמשין לכ"א בעוה"ז. ונשר וכל צפריין משמשין בג"ע שהוא ימינא דעלמא בדרום כידוע בזוהר בכ"מ. ולכן שם צפריין דמצפצפין, כמ"ש פ' שלח לך דף קס"ה ע"א **עופין דנור דקא מצפצפן כד סליק צפרא צפצופא דנעימו כו' זינן אחרנין ושפנינן אחרנין כו' ע"ש.** ושם היונה ונשרין, ושם הנשמות מתחדשין שם כצפרים ונשרין, ע"ש בפ' שלח לך כל הענין. ושם אור זרוע לצדיק, אור הגנוז לצדיקים, שהוא ימינא דגנוז הקב"ה מרשעים בעה"ז, והוא אור שמסתכלין בו מסוף העולם ועד סופו. ר"ל מה שהיה ומה שעתיד להיות כידוע, והכל בג"ע. ודי פנים שלו בד' רוחות כנ"ל. שור בצפון, שהוא גיהנם שהוא בצפון כידוע. ושם כלחוך השור, כמ"ש בר"פ בלק (קפ"ו). ושם משמש בד' פנים, ושם החשך, כמ"ש {איוב כ, כו} כל חשך טמון כו' תאכלהו כו' וכידוע. ואמר לקמן שור גבראל צפון כו' רגיז באסתכלותא עיינין מלהטין באשא דנור דליק נגח ורפסא ברגלוי ולא חייס כד געי האי שור נפקין מנוק' דתה"ר כמה חבילי סריקין כלהו געאן ושטאן קמי' וחימתא ואחמתא דכל חובין תלי' קמי' דהא כל חובי עלמא כו' חשוכא דשמשא תמן אשתכח לא אשתכח נהירו כמה גרדיני נימוסין אזלין ושטאן בחשוכא והוא נהר דדליק כו'. ואלו שני החיות משמשין בעוה"ב. שבעוה"ז אינן יכולין לקבל לא רוב טובה ולא רוב פורעניות, לכך משמשין שני החיות מזרח ומערב (בעוה"ז), שהן ממוזגין שניהן, אלא שזה נוטה לחסד, וזה נוטה לגבורה. משא"כ בעה"ב כשם שנותן כח לצדיקים לקבל רוב טובה, כך נותן כח ברשעים כו' {עיי' יבמות מ"ז ורמב"ם פ"ד מאסר"ב ה"ב}. והן שני דרגין ימינא ושמאלא, וכ"א בד' פנים, בד' זמנים כנ"ל משמש. והם בד' רוחות העולם כנ"ל. וכן הדגלים לד' רוחות, וכל א' בסטרי'. ראובן, אור בן, כמ"ש בתיקונים {קמא. וברגיל קב.}, לימינא, וזהו אוריאל. יהודה, גור ארץ. דן, ידן עמו, כמ"ש {פסחים ד.} ההוא דאמר דוני דיני אמרו ש"מ מדן קאתי שנאמר כו', וכמ"ש יהי דן נחש עלי דרך כו', והוא לצפון. אפרים אפר ים, אפר דרפאל כנ"ל. ושם כי הפרני אלקים כו', מטה במערב, חדר המטות (יהל אור).
² והן מספר שלשה השבטים של דגל ראובן כנ"ל (יהל אור).

<p>ותלת מאה רישא תליתאה ארבעין וחמש אלפין ושיית מאה וחמשיין</p>	<p>ושלש מאות, ראש שלישי ארבעים וחמשה אלף ושש מאות וחמשים.</p>
<p>מאלין תרי סטריין נפקי תריין כרוזי דאולי מקמי כלהו משריין בד אלין תרי מכריזי¹ כל חילין וכל משריין היוון זעירין עם רברבן כלהו מתכנשי² מאן חמי נטילא דכלהו רקיעין כולהו נטלין במטולא במשריין לקמיה דההוא משכנא³</p>	<p>משני צדדים אלו יוצאים שני כרוזים שהולכים לפני כל המחנות. כששני אלה מכריזים, כל החיילות וכל המחנות חיות קטנות עם גדולות, כולם מתכנסים, מי ראה נסיעת כל הרקיעים, כולם נוסעים במשא במחנות לפני אותו משכן.</p>
<p>בשעתא דחד מנייהו ההוא דאתי מסטרא דאריה פשיט קלא בגין דלא וודעזעון כל אינון קלין כדין מתכנשיין כל אינון משריין בשעתא דאחרא קרי מתבר קלא ולא פשיט⁴ כל אינון משריין דהאי נשר כלהו מתכנשו לנטלא במטלנייהו לקביל אינון שתי חצוצרות כסף⁵ כגוונא דא כלא לתתא ת"ח כד אלין נטלין מה כתיב ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם אינון דמתכנשו לגביהו⁶ כגוונא דרישא אסתכל הכי נמי כלהו⁷</p>	<p>בשעה שאחד מהם, אותו שבא מצד אריה, פושט קול כדי שלא יזדעזעו כל אותם קולות, אז מתכנסות כל אותן מחנות, בשעה שאחר קורא, נשבר הקול ולא פושט, כל אותן המחנות של הנשר הזה כולן מתכנסות לנסוע במסעם, כנגד אלו שתי חצוצרות כסף. כדוגמא זה הכל למטה. בא וראה, כשאלה נוסעים, מה כתוב "ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם", אותם שמתכנסים אליהם כדוגמת הראש מסתכל, כך גם כלם.</p>
<p>דגלא תליתאה שור גבריאל צפון תריין ממנן עמיה קפציא"ל חזקיא"ל⁸ האי שור מסטרא דשמאלא⁹ קרניו סלקין בין תריין עינוי רגיו באסתכלותא</p>	<p>דגל שלישי, שור גבריאל צפון, שני ממונים עמו קפציא"ל חזקיא"ל, השור הזה מצד שמאל קרניו עולות בין שתי עיניו, רוגז בהסתכלות עיניים לטהטות, כאש של נור דולק, נוגח ורופס ברגליו ולא חס.</p>

¹ שתי חצוצרות כסף (רח"ו).

² והוא כמ"ש ותקעתם תרועה ונסעו המחנות החונים קדמה, ותקעתם תרועה שנית ונסעו המחנות החונים תימנה. וז"ש מאלין תרי סטרי. ובאלו שני התקיעות נוסעין כל הדגלים בד' הרוחות עם כל הג' רישין של כל א'. וז"ש חיוון זעירין עם רברבין. שהן הי"ב חיות. וכל חילין ומשריין. הן כל מספר בני ישראל. שבצפון ומערב לא נזכר תקיעה, ונוסעין אחרי שני הדגלים מזרח ודרום. והענין כי אלו התקיעות הוא לאכפייא דינין, לכן הוא במזרח ודרום, ששם הוא רחמים, ומשם כופין את הדינין, כ"א שכנגדו, דרום לצפון, ומזרח למערב. וכמ"ש לקמן {קנה}. ותקעתם תרועה לסטר דרום אבל הכא לאו האי ולא האי אמאי תרועה לאכפייא סטר צפון ובג"כ סטר צפון לאחורא ת"ת שתי חצוצרות בגין דאינון מסטרי תרי דקאמרינן ממזרח ומדרום אינון זמינין לתברא דינון ואכפייא לון וע"ד אינון מכסף כו'. וז"ש למטה לקבל אינון שתי חצוצרות כסף כגוונא דא כלא לתתא כו'. וז"ש השיר על התמיד, שהוא עליות ונסיעת המחנות, שאמרו {תמיד לג:} ושני כהנים כו' ושתי חצוצרות של כסף בידם תקעו והריעו ותקעו כו', והקיש בן ארזא בצלצל ודברו הלויים בשיר. וכמ"ש למעלה וכלהו ליואי אמרי שירתא. וכמ"ש ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם כו'. וכמ"ש לקמן ובג"כ כו' ותקעתם בחצוצרות סתם בין לעילא ובין לתתא (יהל אור).

³ שהמשכנא הוא סוד הכסא. בסוד ויביאו את המשכן אל משה כנ"ל. ובשעת נסיעה ועליה, כולהו עולין עמה כנ"ל. ואמר לקמי' דההוא משכנא. שכאן נאמר אחרי שני הדגלים ונסעו הקהתים נושאי המקדש, שהוא הארון, ארון הברית, כמ"ש בפ"פ בהיכל השביעי {רנט}. ע"ש (יהל אור).

⁴ קשה דהא רז"ל אמרו שגם ביהודה היו תוקעין תר"ת וכן בהרמב"ם ז"ל וצ"ע (רח"ו).

⁵ ר"ל ששתי חצוצרות הן, א' נגד סטרא דארי', וא' נגד סטרא דנשר, ובשניהן תוקעין. ותוקעין תר"ת, כמ"ש בספרי. ואמר שבחצוצרות הראשון מסטרא דארי', תוקעין התקיעה, ומתכנשיין כל משריין. וחצוצרות השני תוקעין בו תרועה. וז"ש אצל מחנה תימנה תרועה יתקעו למסעיהם. וז"ש בשעתא דאחרא כו' כל אינון משריין דהאי נשר כלהו כו' לקבל אינון כו' כנ"ל (יהל אור).

⁶ ר"ל בכל חי' מתכנשיין כלהו לגביה מסטרא דיליה בשעת נסיעה כמ"ש לעיל. והן האופנים, אופן אחד עם כל משריין דילי, אצל כל חי', כמ"ש ואראה ומה ארבעה אופנים כו' (יהל אור).

⁷ כמ"ש כי המקום אשר יפנה הראש, אחריו ילכו, לא יסבו בלכתם (יהל אור).

⁸ והוא דגל מחנה דן, עם השבטין והנשיאים כמש"ל (יהל אור).

⁹ כמ"ש ופני השור משמאל לארבעתם (יהל אור).

<p>עיינין מלהטן כאשר דנור דליק נגה ורפסא ברנלוי ולא חיים¹</p>	
<p>כד געי האי שור נפקין מנוקבא דתהומא רבא כמה חבילי שריקין (ס"א טריקין) כלהו געאן ושטאן קמיה וחימתא ואחמתא דכל חובין תלייא קמיה דהא כל חובי עלמא כלהו בספרא סליקין וכתביבין² שבעה נהרי דאשא נגדין קמיה³ כד צחי אזיל לגבי ההוא נהר דינור ושאיב ליה בגמיעא חדא⁴ וההוא נהר אתמלי כדבקדמיתא ולא כדריב כל אינון חיילין שאבין אשא אכלא אשא</p>	<p>כשגועה השור הזה, יוצאים מנקב תהום רבה כמה חבורות גבות עיניים (מחבלים) כולם גועים ומשוטטים לפניו והחמת והתיק שבו של כל עוונות תלויים לפניו, שהרי כל עבירות העולם כתובים בספר ועולים. שבעה נהרות אש שופעים לפניו, כשצמא הולך לאותו נהר דינור ושואב אותו בגמיעה אחת, ואותו נהר מתמלא כבתחילה, ולא נהיה אכזב, כל אותם חיילות שואבים אש אוכלת אש.</p>
<p>ואלמלא דמסטרא דאריה נפיק חד נהרא דמיא דמכבין גחלתייהו לא יכל עלמא למסבל⁵ השוכא דשמשא תמן אשתכח לא אשתכח נהירו כמה גרדיני נמוסין אזלין ושטאן בחשוכא⁶ וההוא נהר דדליק בסטרא דא נורא אוכמא חשוד⁷</p>	<p>ואלמלא שמצד אריה יוצא נהר אחד של מים שמכבים את הגחלים שלהם, לא יוכל העולם לסבול. חושך השמש שם נמצא, לא נמצא אור, כמה שומרי חוק הולכים ומשוטטים בחושך, ואותו נהר שדולק בצד הזה, אש שחורה חשוכה.</p>
<p>ואי תימא דלא אית אשא חוורא אשא אוכמא אשא סומקא אשא דתרי גווי לא תימא דהא ודאי הכי הוא⁸ ועב"ד לעילא לעילא הכי אשתכח ומתמן נגיד לאלין תתאי⁹ תנינן אורייתא¹⁰ במה אשתכחת אשא חוורא ואשא אוכמא על גבי אשא חוורא בתרי אשי אשתכחת אורייתא</p>	<p>ואם תאמר שאין אש לבנה, אש שחורה, אש אדומה, אש של שני צבעים. אל תאמר, שהרי ודאי כך זה, ועם כל זה למעלה למעלה כך נמצא, ומשם שופע לתחתונים הללו. שנינו התורה במה נמצאת, אש לבנה ואש שחורה על גבי לבנה, בשני (סוגי) אש נמצאת התורה.</p>

¹ שהוא חי' הרביעית שבדניאל, כמ"ש למעלה. ונאמר בה דחילא ואמתני ותקיפא יתירה כו' אכלה ומדקא ושאר א ברגליה רפסה (גו') ואלו עיינין כעיני אנשא בקרנא דא. והעיינין הן עיני ה', המעיינין בעובדא דכבנ כנ"ל. ולכן רגזי באסתכלותא עיינין מלהטן כו'. והוא כמ"ש בגבריאל, שהוא חי' הזה, ועייניו כלפידי אש {דניאל י, ו} (יהל אור).

² שכאן הוא סוד הגיהנם, ששם נחשים ועקרבים הנושכין. וכמ"ש בפ' בלק דף קפ"ו ע"א בסוד כלחוך השור את ירק השדה, גהינם את הרשעים ע"ש. ואמר **ואחמתא כו'**. כמ"ש קרבו פקודות העיר ואיש כלי משחיתו בידו כו' ואיש א' בתוכם לבוש בדים, שהוא גבריאל"ל. וקסת הסופר במתניו. ואמר **דהא כל כו'**. כמ"ש כרסייא שביבין דינור כו' נהר דינור כו' וספרן פתיחו, שהכל כאן, כמ"ש לעיל בהיכל רביעי {זוהר פקודי רנא. רנב:}, וכמ"ש {אבות רפ"ב} כל מעשיך בספר נכתבין, וביד כל אדם יחתום {איוב לז, ז}, שהוא ביד שמאל כמ"ש למעלה (יהל אור).

³ שכנגדן ז' מדורי גיהנם (יהל אור).

⁴ והוא כמ"ש בבהמות בהררי אלף, הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך חציר בבקר יאכל, והוא שור זה, את ירק השדה. הן יעשוק נהר ולא יחפוז יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו, והוא נהר דינור, שצריך לעבור בו קודם שבאין לא"י, ארץ החיים, עה"ב, חוץ נשמתין דצדיקים עלאין כנ"ל. וז"ס כריתת הירדן לפני באי הארץ. וז"ש {בכורות נה.} למה נקרא ירדן שירוד מן. והוא בדגל הזה (יהל אור).

⁵ שאר' הוא בסטרא דמים, והוא ארי' של ים, וכמ"ש בתז"ח דף ע"ג ע"ג ואינון ימא ותוקפא דימינא מלאך החסד ודא מיכאל דאיהו מ"ש מ"י כמ"וכה ב'אלים יה' די שמי' מכב"י דסליק ע"ב בחושבן אתו ונהורא דילי' מ"ב ודא חילי' דילי', כי תלך במו אש לא תכוה דדא מכבי אשא. ומיכאל איהו דמות אר' דאיהו אר' ממים. וז"ס יששכר חמור גרם, אע"ג שחמור טמא, לפי שהוא בדגל מיכאל, שהוא מים, וחמרא דימא שרי (יהל אור).

⁶ שהוא בסוד החשך. וכן גהינם חשך, כמ"ש בהיכלות וכידוע. וכ"ז בסטרא דגהינם (יהל אור).

⁷ ר"ל נהר דינור הנ"ל (יהל אור).

⁸ ר"ל שד' פנים בו, והן ד' סטרין, מימינא חוורא, ומשמאלא סומקא, ומלפנים אוכמא, ומאחור תרין גוויי כמ"ל {זוהר פקודי רנד.} תלת סטרין אינון אבל תרין אינון כו' (יהל אור).

⁹ ר"ל למעלה באצילות שורש הגוויין. ומשם נמשך למטה (יהל אור).

¹⁰ והוא ראי' שיש כמה אשות (יהל אור).

<p>ת"ח אשא חדא הוא והאי אתפלג לארבעה! מיא חדא</p>	<p>בא וראה האש אחת היא ומתחלקת לארבעה, המים אחד</p>
<p>קנה/א</p>	
<p>איהו והאי אתפליג לארבע רוחא חדא איהו והאי אתפליג לארבע תלת רישין² אשתכחו (ס"א אתחברו) במשריין אלין חושבן דלהון רישא חדא שתין ותרי אלף ושבע מאה רישא ב' ארבעין וחד אלף וחמש מאה רישא תליתאה תלת וחמשיין אלף וארבע מאה בר כל אינון דרגין אחרנין דאתפרשן בסטרייהו ולית לון חושבנא³ כלהו דרגין על דרגין בר כמה גרדיני נמוסין דאינון לתתא חציפין ככלכא נשכין כחמרא⁴ ווי מאן דאשתכח גבייהו⁵ ודינא דלהון⁶</p>	<p>הם ומתחלקים לארבעה, הרוח אחת היא ומתחלקת לארבעה. שלשה ראשים נמצאים (מתחברים) במחנות אלו. חשבונם, ראש אחד ששים ושנים אלף ושבע מאות, ראש שני ארבעים ואחד אלף וחמש מאות, ראש שלישי חמשים ושלושה אלף וארבע מאות, פרט לכל אלו הדרגות האחרות שנפרדות בצדיהן ואין להן חשבון, כולן דרגות על דרגות, פרט לכמה שומרי חק שהם למטה חצופים ככלב, נושכים כחמור, אוי למי שנמצא לפניהם, ודין שלהם.</p>
<p>בסמרא רביעאה דגלא רביעאה אד"ם רפ"אל מערב⁷ בהדיה אסוותא בסמרא⁸ דאדם אתכליל דינא עלאה עליה אתסי⁹ האי (ס"א חד) אחיד בקרנוי דשור כד מבעי¹⁰ לאעלא לון לתהומא רבא וכפית לון דלא יוקיד עלמא בתר דא שריא קול דממה דקה¹¹ דינא (ס"א הכא) מלה בחשאי לא</p>	<p>בצד רביעי דגל רביעי אדם רפאל מערב יחד, אתו רפואה בצד שאדם נכלל, דין עליון עליו מתרפא, זה (אחד) אוחד בקרני השור, כשרוצה להכניסם לתהום רבה, וכופת אותם שלא ישרף העולם. לאחר זה שורה קול דממה דקה דין, (כאן) דבר</p>

¹ שהן ג' חיות הנ"ל, וכ"א ד' פנים (יהל אור).

² הן מספר הג' שבטים בדגל מחנה דן (יהל אור).

³ ולתתא דל"ל חושבנא. כנ"ל טף ונשים (יהל אור).

⁴ הן הס"א שהן באוירא, ולתתא שהן חציפין ככלבא, כמ"ש בפ' ויקרא דף כ"ה ע"א ת"ח באלין זיגין בישיין אית דרגין כו' דרגא תתאה דילהון כו' בגין דכלהו חציפין ככלבא. וז"ס כשהייתי ע"ה אמרתי מי יתן לי ת"ח ואנשכנו כחמור א"ל אמור ככלב כו' {פסחים מט:}. והן ג"כ משמרות הלילה, שאז שליטתן, עד חצי הלילה כידוע, חמור נוער וכלבים צועקים. והן לעלוקה שתי בנות הב הב (יהל אור).

⁵ בעה"ז (יהל אור).

⁶ בעה"ב (יהל אור).

⁷ הוא דגל מחנה אפרים, עם כל השבטים והנשיאים כנ"ל (יהל אור).

⁸ שהרפואה הוא בצד מערב כמ"ש (יהל אור).

⁹ שכאן הוא דינא רפא, ממתק הדין כאן, ולכן כאן הרפואה, והוא בברכת אתה גבור (יהל אור).

¹⁰ ר"ל כמ"ש {ב"ק ג:} מבעה זה אדם. וכאן הוא בקדושה (יהל אור).

¹¹ הוא סוד הכסא עצמה כנ"ל בפ' ויקהל שם {קצח}. דאיהי סלקא לגבי מלכא עלאה בגניזו כו' כנ"ל. ואמר האי אחיד בקרנוי דשור כד בעי לאעלא לון כו'. הוא בסוד התפלין שבהן קושרין לקרנוי דשור, כמ"ש בתיקונים {י.} ובתז"ח {יג, ג}. ואמר בתז"ח {ז"ח יתרו מרגליות לא:} פאר דרפאל פארך חבוש עליך, וכ"כ בתיקונים {יא.} שתפלין בסוד אדם. ומ"מ הוא בשמאלא הכל בשור. וציצית ותפלין וק"ש (ותפלה), הן ד' תיקונים של ד' הנ"ל. ציצית והוכן בחדס כסא. תפלין ובזרוע עוזו. ק"ש עד"א כמ"ש בתיקונים {כו ע"ב כז.} תפלה במלכות. והן, ציצית ברזא דמיכאל כמ"ש בפ' תרומה דף קל"ט ע"א ותכלת דא איהו תכלת דציצית כו' כד אתי צפרא ואתער ימינא לעילא נפיק ההוא נהורא ומטי על האי תכלא כו' דנפיק מכרסייא עלאה דשלטא על תכלת מסטרא דימינא ודא איהו אפוסרופסא דישראל דכתיב בי' מיכאל שרכם כו'. ותפלין ברזא דשור, ושם לאעלא כל ממנן תחת שכינה כמ"ש בתיקונים {עיין דף י.}. ק"ש בסוד נשר בסוד כי עוף השמים יוליד את הקול, קול דק"ש, כמ"ש בתיקונים {ג:} וכנ"ל {קנד:} ארים קלא כלהו אחרנין כו'. ולכן הוא בימינא בהיכל אהבה בדרום כנ"ל. ותפלה ברזא דאדם כידוע. והשינוי הנ"ל במזרח ומערב בצורת נשר ואדם, הוא בדכורא ונוק', שבדכורא נשר אוריאל במזרח, ואדם (רפאל) במערב, וכמ"ש בפ' יתרו דף ע"ח בחדש השלישי כו' דשליט בי' אוריאל רב ממנא כו' ואיהו רזא דאיש תם מארי' דביתא איש אלקים כו' ע"ש כל המאמר. ובנוק' להיפך. והענין כי בדכורא שלטא טפה דדכורא על נוק', ובנוק' להיפך, כמ"ש בר"מ {עיין תצא רעח:} ובתיקונים {ריש תנ"ו}, לכן כשמזכיר בנוקבא כמו כאן, מזכיר רפאל במזרח ואוריאל במערב, וכשמזכיר בדכורא אמר להיפך. כי הכל כלין בדו"ג, ומאן דשליט הוא דכורא, וכמ"ש בפ' שמות {ד.} ובז"ח דף ל"ב ע"ב {מרגליות לח.} כלהו לתתא נוק' אינון, וכל מאן דשליט דא על דא מאן דאיהו לתתא (כו') וכל אינון דלעילא אקרי דכורא ודא לגו מן דא דמות ד' חיות דמות דמאן דמות דאינון חיוון עלאין כו' ד' חיות דנפקי מחילא

<p>משתמע מלה דהברה כלל' בסטרא דא שריא מאן דשריא סליק מאן דסליק שמשא אתכניש לאנהרא להאי אתר בגין כך ותקעתם תרועה בסטר דרום אבל הכא לאו האי ולא האי אמאי תרועה לאכפייא סטר צפון ובג"כ סטר צפון לאחורא</p>	<p>בחשאי, לא נשמע דבר הברה כלל. בצד זה שורה מי ששורה, עולה מי שעולה, השמש מתכנס להאיר למקום זה. בגלל זה, "ותקעתם תרועה" בצד דרום, אבל כאן לא זה ולא זה. מדוע תרועה, לכפות צד צפון, ולכן צד צפון לאחור.</p>
<p>ת"ה שתי הצוצרות בגין דאינון מסטרי תרי דקאמרי ממזרה ומדרום אינהו זמינין לתברא דינין ולאכפייא לון וע"ד אינון מכסף ובג"כ וביום שמחתכם ובמועדיכם וגו' ותקעתם בחצוצרות סתם בין לעילא בין לתתא זכאיין אינון ישראל דקב"ה בעי ביקריהון ויהיב לון חולקא עלאה על כל שאר עמין וקב"ה אשתכח בהו בתושבחתיהו הה"ד ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'</p>	<p>בא וראה שתי חצוצרות, משום שהם מצד שנים שאמרנו, ממזרח ומדרום, הן עתידות לשבור דינים ולכפותם, ועל זה הן מכסף. ומשום זה "וביום שמחתכם ובמועדיכם וגו' ותקעתם בחצוצרות", סתם בין למעלה בין למטה, אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם ונותן להם חלק עליון על כל שאר העמים, והקדוש ברוך הוא משתבח בתשבחותיהם, זהו שכתוב "ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'".</p>
<p>ויהי בנסוע הארון ויאמר משה וגו' רבי אלעזר אמר הכא אית לאסתכלא נ דאיהי (ס"א מנוזרא) מחזרא² לאחורא הכא בתרי³ דוכתי אמאי ואי תימא נ כפופה הא ידיעה נ' כפופה נוקבא נ' פשוטה כללא⁴ דדכר ונוקבא⁵ והא אוקימנא באתר דא ויהי בנסוע הארון אמאי אתהדר לבתר כנוונא דא⁶</p>	<p>"ויהי בנסוע הארון ויאמר משה וגו'", רבי אלעזר אמר כאן יש להתבונן נ' שהיא (חוזרת) מחזרת לאחור כאן בשני מקומות למה. ואם תאמר נ' כפופה, הרי ידוע נ' כפופה נקבה, נ' פשוטה כלל של זכר ונקבה, והרי בארנו במקום זה "ויהי בנסוע הארון", למה חזר לאחור כך כדוגמא זה ז.</p>
<p>ת"ה נ באשרי⁷ יושבי ביתך לא אתמר בגין דהיא בגלותא והא אוקמוה חברייא דכתיב (עמוס ה ב)</p>	<p>בא וראה נ' באשרי יושבי ביתך לא נאמרה, משום שהיא בגלות, והרי פרשוה</p>

דחי דאיהו דכר ובגין דאינון נוקבי כו'. וז"ס שת"ת נקרא אדם, ומלכות דמות אדם, והוא ת"ת דדכורא, ומלכות דנוק', ומלכות דנוקבא הוא כללא דכלא (יהל אור).

¹ וסימן קול באשה ערוה (רח"ו).

² נמחך בצלור יקר, וגורם את המוסגר.

³ כתב רמ"ל צורתה כך ■ והגם שמדיוק לשון הזהר משמע שצורתה כך נ אפשר שגם הרגל התחתון נקרא אנפוי דשכינתא כי אפילו האחורים של עליון נקראים פנים אצל התחתון וא"כ גם הרגל התחתון נקרא פנים אצל הדגלים (רח"ו).

⁴ כי נון רזא דאדם דד' חיות ש'נ'א'ן, כמ"ש בז"ח דף ל"ב ע"ג {ליורנו מה. מרגליות לח:} ו' רזא דאדם בשלימו ע"ש. והוא רזא דעד"א נאמן פשוט. ונו"ן כפופה מלכות, שנכפפת רגלי' מס"א כידוע, והיא נאמן כפוף. כי בינה בנ' תרעין דילה מתפשטת עד הוד, ונכלל כולו ביסוד, שלכן נק' כל, גי' נ', כלל הכל כידוע. וכן מלכות כלולה מכולם, סוד כלה, ים. ולעולם נוק' נכללת בדוכרא, ולכן נ' פשוטה כללא דזו"נ. והן סוד נון מלא, זו"נ, וי"ו באמצע יסוד, וא"ו זעירא כידוע (יהל אור). לקמן רפה ע"ב ועי' לעיל סו ע"ב ובח"א יח סע"ב (לש"ו).

⁵ הם כ"ה כ"ה [דיחודא] דשמע ישראל ובשכמל"ו (ביאורים ח,א מא ע"ד)

⁶ ר"ל בב' הפיכות (יהל אור).

⁷ שהנון הוא סי' נפילה בגלותא כמ"ו. ולכן לא נאמר באשרי. והענין כמ"ש אריאל כו' (משנה ספ"ד דמדות) מה הארי צר מאחוריו ורחב מלפניו. נמצא צד הרחב הוא רישא דילה, ובגלותא רישא שכיבת לעפרא, וזנבא מדבר כמ"ש בזוהר במדבר {קכ}. ולכן כאן בנסוע הארון ויאמר קומה ה', אז אתהפך הנון רישא לעילא, וזהו טעם על הפיכתה למעלה. ואז ויפוצו אויביך [וינוסו משנאיך מפניך. כי צד הרחב הוא פניך] כיון דנפלה ואסתלקת נ', אז אתחברו מ' וס', שהן אחוריים דבינה, שמשם נאחז ס"מ, וכיון שקם הנון ביניהם, אתבדרו ס"ם, זה לכאן וזה לכאן (יהל אור).

<p>נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל וגו' אלא מה כתיב לעילא! וארון ברית יי' נוסע לפניהם² דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה כיון דהוה נטיל ארונא נו"ן נטיל עליה (נ"א עמיה) והא שכינתא על גבי ארונא יתיב</p>	<p>החברים שכתוב "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל וגו'", אלא מה כתוב למעלה "וארון ברית ה' נוסע לפניהם דרך שלשת ימים לתור להם מנוחה", כיון שהיה נוסע הארון נו"ן נוסעת עליו (עמו), והרי השכינה יושבת על גבי הארון.</p>
<p>ת"ח חביבותא דקב"ה לגבייהו דישראל דהא אע"ג דאינון סטאן מארח מישר קב"ה לא בעי לשבקא לון ובכל זמנא אהדר אנפוי לקבלייהו דאי לאו הכי לא יקומון בעלמא</p>	<p>בא וראה חביבות הקדוש ברוך הוא לגבי ישראל, שהרי אף על גב שהם סוטים מדרך הישר, הקדוש ברוך הוא לא רוצה לעזבם, ובכל זמן מחזיר פניו כנגדם, שאם לא כך לא יעמדו בעולם.</p>

¹ עכשו מפ' נזירת הנר"ן לאחור (יהל אור).

² כל המאמר. הענין שארון ברית ה', הוא יסוד, ברית, לוחות הברית. ושכינתא לא זזה מניה כידוע. והיא עומדת בין ב' צדיקים, בין צדיק העליון לישראל. ומחביבותא דישראל אהדרת אנפיהו להון. [ליקוט. ס' ומ' הוא בינה ותבונה. וכן הן שמים וארץ, ז"ל. שלכן בבינה רומז בן בלבד, ובתבונה בן ובת. והן עגולא וריבועא, כ' שמים היא בעיגולא, ולכן הוא ר"ק, ו'. וארץ הוא בריבועא כידוע. והן ו"ד כידוע. וכן ברוחא דנציץ מספיר, נציץ לב', א' לר"ק, וא' לד', ז"ל. והענין כי עיגולא יותר על ריבועא תילתא, כמ"ש בתוס' דסוכה דף ח' ע"ב. ולכן בב"ד שלמעלה בשמים, ס' פולסין (חגיגה טו. יומא עז. ב"מ פה:) ובב"ד שלמטה ארבעים כו'. ולכן כאן מענישין בן י"ג, ולמעלה בן כ' (שבת פט:), שצריך שיהא משולשין. וכן רוח ונפש הן עיגולא וריבועא. וכן איש ואשה. עיגולא רהיט וריבועא לא רהיט (בס' הבהיה). קרקע עולם. כל כבודה כו'. וכן רוח בגלגול. והארץ לעולם כו', וזרח השמש כו', טובב כו'. ע"כ.]. וידוע שסוד מ"ם וסמ"ך, הן בינה ותבונה, בינה ס', ותבונה מ"ם סתימא, רביעא על בנין. והן מ"ם וסמ"ך שבלוחות [שבת קג:]. ובשעתא דרביע על ישראל נקרא מ"ם, ובשעתא דסתימא נקרא סמ"ך. והן שיתין מקורין דיסוד, דמקבל מאימא עילאה {ז"ח שה"ש לירוננו עז. מרגליות סג.}. נמצא כי יסוד, ארון, הוא בסוד סמ"ך, וישראל בסוד מ"ם. וזהו הפיכת הנר"ן לאחור בא"ב, מסמ"ך למ"ם. והענין כי בגלות נקרא סמ"ך, סומך ה' לכל הנופלים, ולכן נ' כפופה אהדר אנפי לקבלי דסמ"ך, שהנ' הוא סי' הגלות. וז"ש (ברכות דף ד:): אפ"ה חזר דוד וסמכן ברוה"ק, שנאמר סומך ה' לכל הנופלים. ועיין בפ' בראשית דף ג' ע"א עאלת אות סמך אמרה קמי' ריבון עלמין כו' עד אות מ"ם, ע"ש ובפי' האר"י ז"ל. אבל בקימתה, אז אהדר אנפי למ"ם שהיא רביעא על בנין כנ"ל. והנופלים הן יסוד ומלכות, דת"ת אסתלק לעילא בגלותא כידוע. והן נ' כפופה ור' כנ"ל. וז"ס מי יעלה לנ"ו השמימה, ר"ל מי יעלה לנ' כפופה ווא"ו, השמימה אל הת"ת. ור"ת מילה כידוע, סוד הצדיק, והוא גי' פ"ה כידוע. פה כמ"ש בזוהר ויקהל {תשא קצ.} על פ' מה לך פה אליהו. והוא ה"ח שבו, שהן ה' פעמים ט"ב כידוע. וזהו סוד פ"ה אותיות של ויהי בנסוע (שבת קטו:) וכמ"ש (שם קטז.) שספר בפ"ע הוא כו', שבעה ספרים, וכמ"ש רש"י שם, שספר במדבר נחלק לג' ספרים ע"ש. ג' ספרים הראשונים הן נגד חג"ת, במדבר נגד נה"י. וידוע שהן נכללין בא', שלכן נכללין כאן בספר אחד. ויסוד הוא באמצע בין נ"ה, לכן ויהי בנסוע באמצע. ונוני"ן כפופין סובבין את הספר, בסוד נקבה תסובב גבר, שהנ' כפופה הוא סוד יסוד דנוקב' סובבת יסוד דדכורא. ולמ"ד להפסיק בין פורעניות ראשונה כו', כי בירכי' אחיזה לס"א, בסוד הני ברכי דשלהי מינייהו (ברכות י.), ויגע בכף ירכו. ולכן הוא באמצע, להפסיק, בסוד שקרא קאי אחד כרעא (שבת קד.). וסובר שהכל הוא ספר א' כנ"ל. וכאן הוא סוד כל התפלה. כי ג' משריין בתפלה, והשכינה נוסעת דרך ג' ימים ב"ע, בקרבנות ובזמירות ובברכות ק"ש. וזהו וארון ברית נוסע לפניהם דרך שלשת ימים, לתור להם מנוחה בתפלת י"ח [ומצאן מנוחה אשה בית אישה. רמ"ש] כידוע, בשים שלום שם נייחא דכולא, ואז קומה ה' כו', כנ"ל, ואז קמים בתפלה לקדם מלכא כידוע. ואז וינוסו משנאיך מפניך. והוא כמ"ש בזוהר {תרומה קלד.} דבשעתא דאתתקנת נוק' לאתתקנתא אנפין באנפין לזווגא במלכא, מכרזין צאינה וראינה פוקו וחזו ביקרא דמלכא, וס"א אינו רוצה ובורח השדה, כי לא יחפוץ הכסיל בתבונה כו'. ואז יעקב יורש מקומו, ומקבל הברכות, בסוד ויצא עשו השדה לצוד כו'. וזהו וינוסו משנאיך מפניך. שאז אתתקנת אנפין באנפין, בסוד הפיכת וקימת הנר"ן. ואח"כ נפילת אפים, בסוד נפילת הנר"ן, ומוסרין נפש בשבילה לסמכה ולהקימה. ואומרים אשרי אח"כ לסמכה בס' כנ"ל, סומך ה'. ואומרים יענך, ע' קלין דצווחת איילתא על בנהא {עיין רע"מ משפטים קיט:}. וקדוש' דסדרא לקיימא עלמא. ואלמלי לא חטאו ישראל, לא נפלה הנר"ן עוד, אבל בחטאם גרמי לבתר ויהי העם כמתאווני', ב' נוני"ן, על ב' נוני"ן הנ"ל, סי' נפילה. ולכן אנו סומכין לה באשרי קודם תפלת י"ח, ואחר תפלת י"ח. ואין קימה בגלותא רק בתפלה, כי אחר התפלה היא חוזרת כידוע. וזהו סוד ויהי בנסוע, על הנסיעה ג' ימים ב"ע. ובנחה הוא בסוד תפלת י"ח, ששם נייחא, בסוד והוא יהיה איש מנוחה, כמ"ש בזוהר פ' פקודי {רמב.} ואז גם הנר"ן קמה בתוך א"ב. ואמרו (יבמות דף סג. ב"ק פג.) אין השכינה שורה פתות מב' אלפים וב' רבבות, שנאמר רבבות אלפי ישראל. והמנין הוא נגד כ"ב צינורות דידה, שהן כ"ב אותיות שכלולין בה, כמ"ש בפ' בראשית דף ט"ו ע"ב ע"ש. וזהו בהיות הנר"ן בתוכה. וז"ס ובנחה יאמר שובה ה' רבבות כו' כנ"ל. ור"ל שובה הנר"ן במקומו, שלא יחסר הנר"ן מא"ב, ברבבות כו'. ור"ל ב' רבבות ואלפי, הם כ"ב אלפים, נגד כ"ב אותיות א"ב. רמ"ש [יהל אור].

<p>ת"ח ארונא הוה נטיל קמייהו ארח תלתא יומין נ לא הוה מתפרש מניה ונטיל עמיה ומגו רחימו דלהון דישראל אהדר אנפוי ואסתחר מלגבי ארונא כהאי איילא דעולתא כד איהו אזיל אהדר אפוי לאתר דנפיק וע"ד בנסוע הארון נו"ן אסחר אנפין לקבליהו דישראל וכתפי גופא לגבי ארונא</p>	<p>בא וראה הארון היה נוסע לפניו דרך שלשה ימים, נ' לא היתה נפרדת ממנו ונוסעת עמו, ומתוך אהבת ישראל מחזיר פניו ומסתובב מלגבי הארון, כמו עופר האילים, כשהוא הולך מחזיר פניו למקום שמשם יצא, ועל כן בנסוע הארון נו"ן מסובבת פנים למול ישראל וכתפי הגוף לגבי הארון.</p>
<p>וע"ד כד ארונא הוה נטיל משה אמר קומה יי' לא תשובוק לון אהדר אנפך לגבן כדין נו"ן אתהדר לגבייהו נ כנוונא דא כמאן דמהדר אנפיה למאן דרחים וכד הוה שארי ארונא (וישראל) למשרי כדין אהדר אנפוי ג מישראל ואתהדר לגבי ארונא ובכלא אתהדר</p>	<p>ועל כך כשהארון היה נוסע, משה אמר "קומה ה'" לא תעזוב אותם, החזר פנים אליהם, ואז נו"ן חוזרת לגביהם כדוגמא זו כמי שמחזיר פניו למי שאוהב, וכשהיה מתחיל הארון (וישראל) לשרות, אז החזירה נו"ן פניה ג מישראל ומחזירה החזירה לגבי הארון, ובכל החזר.</p>
<p>אמר ר' שמעון אלעזר בודאי הכי הוא אבל הכא לא אהדר אנפוי מישראל דאי הכי בעי נון לאתהפכא מנוונא דאחרא עלאה (ס"א דלעילא) האי נ מנוור לאחורא והאי בארה מישר לגבי ארונא אלא ודאי לא אהדר אנפוי מנייהו ומה עביד בשעתא דשארי ארונא למשרי אמר משה שובה יי' כדין שארי ארונא ושכינתא קאים בספרא אחרא ואנפין לקבליהו דישראל ולקבליה דארונא (ובג"כ) וכדין כלא כליל (לגווה) לכוונא</p>	<p>אמר רבי שמעון, אלעזר בודאי כך הוא, אבל כאן לא החזיר פניו מישראל, שאם כך צריכה נו"ן להתהפך מגוון של אחר עליון (שלמעלה) זה מנוזר לאחור וזה בדרך ישר לגבי הארון. אלא ודאי לא החזיר פניו מהם, ומה עשה, בשעה שהארון התחיל להשרות, אמר משה "שובה ה'", ואז שורה הארון והשכינה עומדת בצד אחר, והפנים מול ישראל ומול הארון, (ולכן) ואז הכל נכלל (לתוכה) לכוון</p>
<p>קנה/ב</p>	
<p>לארונא ולישראל אלא דישראל גרמו לבתר דכתיב ויהי העם כמתאוננים אמר רבי אלעזר אנא דאמרן מספרא דרב ייבא סבא¹ דאמר דבין כהאי גיסא ובין כהאי גיסא אתהדר² א"ל שפיר קאמר אבל דא דאמינא הכי תשכח בספרא דרב המנונא סבא והכי הוא ודאי</p>	<p>לארון ולישראל, אלא שישראל גרמו אחר כך, שכתוב "ויהי העם כמתאוננים". אמר רבי אלעזר אני שאמרתי מספרו של רב ייבא סבא שאמר, שבין מצד זה ובין מצד זה חזר, אמר לו נאה אמר, אבל זה שאמרנו כך תמצא בספרו של רב המנונא סבא וכך זה בודאי.</p>
<p>והמן כזרע גד הוא⁴ אמר רבי יוסי לקיימא⁵ זרעא⁶ והילין בארעא⁷ כד"א ג' גדוד יגודנו מה זרעא דגד</p>	<p>"והמן כזרע גד הוא", אמר רבי יוסי להעמיד זרע וחילות בארץ, כמו שנאמר</p>

¹ פי' בס"ת דרב ייבא סבא שני הנר"נים הם מנוזרים לאחורא ואמר לו ר"ש גם אני מה שאמרתי הכי הוא בס"ת של רב המנונא סבא שהראשון מנוזר והשני כדרכה (מ"מ).

² דהיינו שהיא חוזרת פניה כדאמרן, ור' שמעון השיב שפיר קאמר ועם כל זה פליגא עליה, וביאור דברים אלו תמצא בספרא דרב המנונא סבא והבי הוא ולא פליגי דודאי אהדר אנפיה אלא שראשונה היא פניה לישראל ואחריה לארון ואחרונה פניה לארון ולישראל כדפירשנו, ואם תמצא שאחריה לפרשת י ויהיה העם כמתאוננים הוראת שעה היתה והשתא לא פליגי רב המנונא ורב ייבא (אור יקר).

⁴ ושיעור הכתוב והמן וכו' ר"ל ע"י המן היו כזרע גד. ומ"ש מה זרעא דגד וכו' הוא פי' אחר. ומ"ש כזרעא דגידא. הוא פי' ג' כפי הפשט. וע"ד אתהדר לגבי אילנא דמותא ואמר אם וכו'. פי' שמר"עה היה מדבר עם השכינה הנק' את. ושיעור הכתוב ואם ככה את שהיא המלכות עושה לי זה הדבר דהיינו שבכל שעה מתרעמים עלי ישראל הרגני נא הרוג (מ"מ).

⁵ מפרש מלת גד שלשה פירושים או לשון גדוד או לשון שבט גד או לשון גיד (אור יקר).

⁶ קיומם ומזוגם של ישראל (אור יקר).

⁷ פי' שע"י המן היו מולידים בנים שהם גבורים כמו גד (מ"מ).

<p>נפלי חולקיהון בארעא אחרא כך מן שריא עלייהו⁶ דישראל לבר מארעא קדישא ד"א בזרע גד הוא בזרעא דגד חוורא ואקפי כד נחית לאוירא ואתנגרים (ס"א ואתנשים) (ס"א ואתבלע) בגופא והא אוקמוה חברייא</p>	<p>"גד גדוד יגודנו", מה זרע גד נטלו חלקם בארץ אחרת, כך המן שרה על ישראל מחוץ לארץ הקדושה. דבר אחר כזרע גד הוא, כזרע גד לבן ונקפה כשיורד לאויר, ונטחון¹ (והתגשם) (ונבלע) בגוף, והרי פרשוה החברים.</p>
<p>ועינו כעין הבדולח כההוא בדולחא דאיהו חוור כגוונא דימינא (ס"א חוורא דעינא) דלעילא (כזרע גד הכי לא אקרונ בארעא דמצראי אבל לכך מחרשי זריעא כזרע גד הוא כזרע גד⁷ חוורא ואתקפיה כד נחית מלעילא לתתא)</p>	<p>"ועינו כעין הבדולח", כמו אותו בדולח שהוא לבן, כגוון הימין (לבן העין) שלמעלה. (כזרע גד כך לא נקראו בארץ מצרים, אבל לכך מכשפים זרע כזרע גד הוא, כזרע גד לבן, וכחו כאשר יורד מלמעלה למטה).</p>
<p>אמר רבי יצחק מאי שנא (דאמר) דמשה במלה דא (חליש) לעילא כנוקבא דכתיב אם ככה את עושה לי את אתה מבעי ליה אלא לאתר דמותא⁸ שארי ביה קאמר וההוא אתר דנוקבא איהו בנין כך אמר הרגני נא הרוג ודא אילנא דמותא והא אוקימנא דבאילנא דחיי לא שרייא ביה מותא וע"ד אתהדר לגבי אילנא דמותא ואמר את ולא אמר אתה והכי מבעי ליה</p>	<p>אמר רבי יצחק, מה שונה (שאמר) משה בדבר זה (חלש) למעלה כנקבה, שכתוב "אם כך את עושה לי" "את" היה צריך להיות אתה, אלא למקום שהמות שורה בו הוא אמר, ואותו מקום של הנקבה הוא. בגלל זה אמר "הרגני נא הרוג", וזה עץ המות. והרי בארנו שבעץ החיים לא שורה המות, ועל כך חזר לגבי אילן המות ואמר "את" ולא אמר "אתה" וכך צריך לו.</p>
<p>מיד ויאמר יי אל משה אספה לי שבעים איש וגו' אל קב"ה את בעי מותא בכל זמנא הרי לך ואצלתי מן הרוח וגו'⁹ ת"ח דהכא ידע משה דאיהו ימות ולא ייעול לארעא דהא אלדד ומידד מלה דא הווא אמרי על דא לא לבעי ליה¹⁰ לאינש בשעתא דרוגזא שארי ביה ללטייא גרמיה דהא כמה קיימי עליה דמקבלי ההיא מלה בזמנא אוחרנא¹¹ דבעא מיתה לא קבילו מניה בנין דכלא לתועלתא דישראל הוה</p>	<p>מיד "ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש וגו'", אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה רוצה מות בכל זמן, הרי לך, "ואצלתי מן הרוח וגו'". בא וראה, שכאן ידע משה שהוא ימות ולא יכנס לארץ, שהרי אלדד ומידד היו אומרים דבר זה. על כך לא צריך לו לאדם בשעה שהרוגז שורה בו לקבל עצמו, שהרי כמה עומדים עליו שמקבלים אותו דבר בזמן אחר שרצה מיתה, לא קבלו ממנו, משום שהכל היה לתועלת ישראל.</p>

¹ קשה המילה וכנראה שהו אטעות.

⁶ ואם תאמר וכי ארץ ישראל שהיא קדושה יגרע מהם המן הרוחני, ויש לומר שבמדבר כל דברים גשמיים שבו חצוניי' וטמאים גדלים בארץ העמים שהיא ממשלת השרים, לכך אין פירותיה כלי לקבל הרוחניות הקדוש שאין גוף טמא נעשה כלי לרוחני וקדוש, ואם היה הקדושה ההיא בפירותיה ובמזונותיה היה ניתן על ידי השרים, וזה אינו שבענין המן שהוא מן השמים אין חלק לשרים כלל, אמנם בארץ ישראל פירותיה על ידי הקדושה, ואותו הרוחני הראוי למן מתלבש בפירות הקדושים ההם דהיינו שם בן ארבע מ"ן מתלבש בתוך שם אדנ"י שהוא תבואת ארץ ישראל ולכך אין מן בארץ ישראל (אור יקר).

⁷ מהיסוד על ידי הזוג העליון חוורא ברחמים דק ורוחני (אור יקר).

⁸ מלכות שבה אוחזים החצונים וכחות הדין שמהם מות (אור יקר).

⁹ כדי שישארו אחריו ויהיו כלי לרוחו של משה המתעלם בתוכם, ולכך כיון שנגזר עליו מיתה הוצרך לשבעים זקנים שאור נבואתו מתפשט מהם כעין אחר מיתתו, דהבא ידע עם היות שעדין לא חטא במים, ואם תאמר אם כן חטא מי מריבה מה היה, ויש לומר שעם היות שאדם מקלל עצמו אין הדבר מוכרח שיתקיים מיד אלא עומד הדבר ההוא תלוי אם יחטא אדם מתקיימת קללתו, וראוי היה מרע"ה שיתלה חטאו זמן מה, אמנם מפני שקלל עצמו נתקיימו דבריו לעת חטאו (אור יקר).

¹⁰ כי באותה שעה מזכירים חטאו לקיים קללתו שהפקיר עצמו למיתה או לכל דבר (אור יקר).

¹¹ הוקשה לו שהרי כמה פעמים אמר מחני נא ועם כל דא לא נתפס, ועוד ראה כתיב ותפק לרעב נפשך נראה שמותר לקלל עצמו ימצוה לומר לו תצא נפשי שאין לי מה ליתן לך, ותירץ שצריך שתהיה הקללה מגו רוגזא ודוחקא לצורך עצמו לדברי הבאי, אמנם לצורך הצבור או למצוה וכיוצא מותר (אור יקר).

<p>השתא לאו איהו אלא מגו רוגזא ודוחקא ובג"כ קבילו מניה וע"ד אשתארו לבתר אלדד ומידד ואמרו דא דמשה יתכניש ויהושע ייעול לון לישראל לארעא ובג"כ אתא יהושע לגבי משה וקני עליה דמשה ומשה לא אשגח ביקרא דיליה וע"ד אמר אדני משה כללא מאי כללא מנע מנהון¹ אינון מלין כד"א ויכלא העם מהביא² ויכלא הגשם מן השמים מניעותא ממש</p>	<p>כעת אינו אלא מתוך רוגז ודוחק, ומשום זה קבלו ממנו. ועל כך נשארו לאחר כך אלדד ומידד ואמרו את זה, שמשה יתאסף ויהושע יכניסם לישראל לארץ. ומשום זה, בא יהושע למשה וקנא על משה, ומשה לא השגיח בכבודו, ועל כך אמר "אדוני משה כללא", מה זה כללא, מנע מהם אותם דברים, כמו שנאמר "ויכלא העם מהביא", ויכלא הגשם מן השמים, מניעות ממש.</p>
<p>ומשה לא בעא פוק חמי ענוותנותיה דמשה מה כתיב המקנא אתה לי וגו' זכאה חולקיה דמשה דאיהו סליק³ על כלהו נביאי עלאי (נ"א דעלמא) אמר רבי יהודה כל שאר נביאי⁴ לגבי משה כסיהרא לגבי שמשא</p>	<p>ומשה לא רצה, צא וראה ענוותנותו של משה, מה כתוב "המקנא אתה לי וגו'", אשרי חלקו של משה, שהוא עלה על כל הנביאים העליונים (של העולם). אמר רבי יהודה, כל שאר הנביאים לגבי משה כלבנה לגבי השמש.</p>
<p>רבי אבא הוה יתיב ליליא חד ולעי באורייתא והו עמיה ר' יוסי ור' חזקיה א"ר יוסי כמה אינון בני נשא תקיפי לבא דלא משגחי במלי דההוא עלמא כלום א"ר אבא בישא דלבא⁵ דאחידא בכל שייפי גופא קא עביד לון פתח ואמר יש דעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא על האדם יש רעה דא איהי תוקפא בישא דלבא דבעי לשלמא במלי דהאי עלמא ולא אשגח במלי דההוא עלמא מדי</p>	<p>רבי אבא היה יושב לילה אחד ועסק בתורה, והיו עמו רבי יוסי ורבי חזקיה. אמר רבי יוסי כמה אותם בני האדם חזקי לב שלא משגיחים בדברי אותו עולם כלום. אמר רבי אבא רועה הלב שאחוז בכל אברי הגוף עושה להם. פתח ואמר, "יש רעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא", על האדם יש רעה זהו חוזק רע של הלב, שרוצה לשלוט בדברי העולם הזה, ולא משגיח בדברי העולם ההוא מאומה.</p>
<p>אמאי איהי רעה⁶ קרא דבתריה אוכה דכתיב איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וגו' האי קרא קשיא כיון דכתיב ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה אמאי ולא ישליטנו⁷ האלהים לאכול ממנו דהא אינו חסר לנפשו כלום אלא רוא איהו וכל מלוי דשלמה מלכא מתלבשן⁸ אינון במלין אחרנין כמלי דאורייתא דאינון מתלבשן בספורי עלמא</p>	<p>מדוע היא רעה, הפסוק אחר כך מוכיח, שכתוב "איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וגו'". פסוק זה קשה, כיון שכתוב "ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה" למה "ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו", שהרי אינו חסר לנפשו כלום. אלא סוד הוא, וכל דברי שלמה המלך מתלבשים הם בדברים אחרים, כדברי התורה שמתלבשים בסיפורי העולם.</p>

¹ נראה שהיו אומרים וחוזרים ואומרים לכל הבא לשמוע ואמר שימנעם מאותם הדברים, ואפשר שאל הנבואה קאמר כיון שנבואתם על ידך דכתיב ואצלתי מנע מהם נבואתם ולא יאמרו עוד דברים כאלה, והשתא נחא אומרנו מי יתן כל עם ה' נביאים וכו' כ"ש שאאסוף רוח נבואתי מאלו המוכנים לקבל (אור יקר).
² נשמר ממאי דתרגם אונקלוס אסרנון לשון כלא (אור יקר).
³ ולכך היה בידו להוסיף או לגרוע, והיינו דברי ר' יהודה ששאר נביאים כשפירו וכו' כענין שאור הלבנה מאור החמה ממש, ובהמנע אור השמש מהלבנת תחשך אורה כן ענין הנבואה לנביאים (אור יקר).
⁴ ר"י פליג וס"ל שמלבד שהוא גדול מהם אלא כלם צריכים אליו וזולתו אינם משיגים כלום (רח"ו).
⁵ יצר הרע הכולל כל צד החומר (אור יקר).
⁶ כלומר וטעם רעתו מפרש הפסוק השני (אור יקר).
⁷ שהרי אוכל ממנו כל תאוותו דכתיב אינון חסר לנפשו שמורה שנהנה ואוכל (או ריקר).
⁸ דרך משל (אור יקר).

<p>ת"ח אע"ג דבעינן¹ לאסתכלא בלבושא השתא האי קרא הכי קאמר² דב"ג אזיל בהאי עלמא ויהיב ליה</p>	<p>בא וראה, אף על גב שרוצים להסתכל בלבוש, כעת פסוק זה כך אומר, שאדם הולך בעולם הזה ונותן לו הקדוש ברוך הוא</p>
<p>קנו/א8168</p>	
<p>קב"ה עותרא בנין דיזכי ביה לעלמא דאתי וישתאר לגביה קרן³ מאי קרן ההוא דאיהו קיים דאיהו אתר לאתצררא ביה נשמתא בג"כ בעי לאשארא אבתריה (נ"א עותריה) להאי קרן והאי קרן יקבל ליה בתר דיפוק מהאי עלמא בגין דהאי קרן הוא אילנא דחיי⁴ דההוא עלמא⁵ ולא קיימא בהאי עלמא אלא ההוא איבא דנפיק מניה וע"ד איבא דיליה אכיל ב"ג דזכי בהאי עלמא והקרן קיימא ליה לההוא עלמא למזכי ביה⁶ בחיין עלאי⁷ דלעילא⁸</p>	<p>עושר כדי שיזכה בו לעולם הבא, ותשאר אצלו הקרן. מהי הקרן. אותה שעומדת, שהוא מקום לצרור בו הנשמה, בגלל זה צריך להשאיר אחריו [עושר] לאותה קרן, וקרן זו יקבלה לאחר שיצא מהעולם הזה. משום שקרן זו היא עץ החיים של אותו עולם, ולא עומד בעולם הזה אלא אותו פרי שיוצא ממנו, ולכן אוכל האדם פרו שזוכה בעולם הזה, והקרן קיימת לאותו עולם, לזכות בה בחיים עליונים שלמעלה.</p>
<p>ומאן דסאיב גרמיה⁹ ואתמשך בתר גרמיה וליתיה חסר לנפשיה ולגרמיה כלום וההוא אילנא אשתאר¹⁰ ולא שויה לקבליה בדחילו ולקבלא ליה לעילא כדין (קהלת ו ב) ולא ישליטנו¹¹ האלהים לאכל ממנו ולמזכי בההוא עותרא ודאי איש אחר יאכלנו כד"א יכיל ועדיק ילבש בג"כ בעי בר נש למזכי במה דיהיב ליה קב"ה לההוא עלמא וכדין אכיל מיניה בהאי עלמא וישתאר לגביה ההוא קרן לעלמא אחרא למהוי צרורא בצרורא דחיי אמר רבי יוסי ודאי</p>	<p>ומי שמטמא את עצמו, ונמשך אחר עצמו ולא מחסר לנפשו ולעצמו כלום, ואותו עץ נשאר ולא שם אותו מולו ביראה ולקבלו למעלה, אז ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו, ולזכות באותו עושר ודאי. אדם אחר יאכלנו, כמו שנאמר "יכין ועדיק ילבש", בגלל זה צריך האדם לזכות במה שנתן לו הקדוש ברוך הוא לאותו עולם, ואז אוכל ממנו בעולם הזה, ותשאר לו אותה קרן לעולם אחר, להיות צרור בצרור החיים, אמר רבי יוסי ודאי.</p>
<p>תו אמר רבי יוסי כתיב אם ככה את עושה לי הרגני נא וגו' וכי משה דאיהו ענו מכל בני עלמא בגין דשאילו מניה ישראל למיכל מסר¹² גרמיה למיתה אמאי א"ר אבא האי מלה אוליפנא ורזא</p>	<p>עוד אמר רבי יוסי, כתוב "אם ככה את עושה לי הרגני נא וגו'", וכי משה שהוא עניו מכל בני העולם, משום ששאלו ממנו ישראל לאכול מסר עצמו למיתה למה. אמר רבי אבא, דבר זה למדנו, וסוד עליון</p>

¹ כלומר שצריך גם כן שנתקן דבריו על דרך הפשט (אור יקר).
² פי' אע"פ שצריך האדם להסתכל לפרש פשט הדברים הנק' לבוש. פסוק זה עיקרו הוא פי' זה שהוא מתלבש ונעלם כתוך הלבוש (מ"מ).
³ פי' שאוכל פירות בעו"הז והקרן לעו"הב. והקרן דהכא הוא היסוד כמ"ש בסמוך (מ"מ).
⁴ בכאן משמע שהקרן הוא היסוד וכן משמע ברע"מ פ' ויקרא קרן ו' חומש דיליה ה' ואמר אתר לאצררא ביה נשמתא הוא יסוד (רח"ו). ולפי זה איבא דנפק מינה הוא מלכות. שממנה אוכל האדם הפירות בעו"הז (מ"מ).
⁵ רוחניות הצדקה היא מלכות שעיקרא לעולם הבא, אמנם פירותיה שהיא משפעת למטה הם לעולם הזה (אור יקר).
⁶ כדכתיב שבתי בבית ה' דהיינו מלכות, לחזות בנועם ה' דהיינו מהבינה שהם (אוריקר).
⁷ ולא בתפארת לבד (אור יקר).
⁸ בינה על דמעל (אור יקר).
⁹ שנמשך בעושר אחר התענוגים (אור יקר).
¹⁰ שלא נדבק בה על ידי מעשת הצדקה (אור יקר).
¹¹ ושיעור הכתוב איש אשר יתן לו האלהים עושר וכו' כדי לעשות ממנו צדקה ומצות. והוא לא עשה כן אלא ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה דהיינו תאוות גופניות של העו"הז לכך ולא ישליטנו האלהים לאכול ממנו שימות ויקחנו אחר שיעשה בו צדקה ומצות. ועיין בפ' בשלח שתירץ שם תירוץ אחר (מ"מ).
¹²

<p>עלאה איהו משה לא אבאיש קמיה ולא שאל על ששאלו ישראל.</p>	<p>הוא. משה לא הרע לפניו, ולא שאל מיתה על ששאלו ישראל.</p>
<p>ת"ח משה אתאחד¹ והוה סליק² במה דלא אתאחד נביאה אחרא (דהא אחיד צדקה הוה³) ובשעתא דא"ל קב"ה למשה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים⁴ חדי משה ואמר ודאי השתא ההוא שלימו בי אשתכח דהא בניני אשתכח מן לישראל כיון דחמא משה דאתדרו לנחתא לדרנא אחרא ושאלו בשר ואמרי ונפשנו קצה בלחם הקלוקל אמר אי הכי הוא הא דרנא דילי פגים דהא בניני ייכלון ישראל מן במדברא הא אנא פגימא⁵ ואהרן פגים⁶ ונחשון בן עמינדב⁷ פגים</p>	<p>בא וראה משה נאחז, והיה עולה במה שלא נאחז נביא אחר (שהרי היה אחוז בצדקה). ובשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים", שמח משה ואמר ודאי כעת אותה שלמות נמצאת בי, שהרי בגללי נמצא מן לישראל. כיון שראה משה שחזרו לרדת לדרגה אחרת ושאלו בשר, ואמרו "ונפשנו קצה בלחם הקלוקל", אמר אם כך זה, הרי דרגתי פגומה, שהרי בגללי יאכלו ישראל מן במדבר, הרי אני פגום, ואהרן פגום, ונחשון בן עמינדב פגום.</p>
<p>אמר ואם ככה את עושה לי הרגני נא הרגני נא דחשיבנא נוקבא במכילא דילה⁸ (ואנא נחית מן שמיא דאיהו דרנא עלאה לנחתא לדרנא דנוקבא ואנא עדיף מן שאר נביאי עלמא וע"ד אמר ואל אראה (אחותי) ברעתי (כמת) ודאי לנחתא לדרנא תתאה כדון ויאמר יי אל משה אספה לי שבעים איש⁹ את שאיל אתר דמותא לא תבעי אתר (דא) דלא תהא פגים בדרנא דילך וע"ד כתיב ואצלתי מן הרוח אשר עליך דכלהו אינון דתמן אתאחדו)</p>	<p>אמר "ואם ככה את עשה לי הרגני נא הרג", שנחשבתי נקבה במאכלה [ואני יורד מהשמים, שהוא דרגה עליונה לרדת לדרגת נקבה, ואני עדיף משאר נביאי העולם, ועל זה אמר ואל אראה [אחותי] ברעתי [כמת], ודאי לרדת לדרגה תחתונה, אז "ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש", אתה שאלת מקום שמיתה לא תצטרך, מקום [זה] שלא תהא פגום בדרגה שלך, ועל זה כתוב "ואצלתי מן הרוח אשר עליך" שכולם הם שנאחזו</p>

¹ בסוד נשמתו "וקנה חולקיה" במעשיו (אור יקר).

² בכל עת היתה מעלתו יותר ראשונה בנבואתו אחר כך בקבלת התורה, אחר כך בתפילותיו על ישראל, עד עתה כל ענייניו היו עולים ממדרגה אל מדרגה (אור יקר).

³ הוא התפארת נקרא גם כן צדקה והוא בסוד צדק ה' כד קבילת עלה דכורא אתקריא' צדקה, אם כן צדק היא נקבת בלי זכר, צדקת זכר ונקבה דהיינו נבואת משה רבינו ע"ה מהתפארת עם המלכות, והיינו וידבר ה' דבור מלכות יהו"ה התפארת (אור יקר).

⁴ אמנם המן הנה הוא היה מאור הדעת והת"ת, דעת מלגאו ת"ת מלבר, וכמ"ש (שמות טז ד) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, והוא מז"א דאקרי שמים (כמ"ש בזוה"ק ח"א בהשמטות סי' כח דף רסב ע"ב, ופ' משפטים קטז ע"א, ובח"ג בסופו סי' יב דף שו רע"ב), ומשם היה המן, וכמ"ש בח"א (קנו ע"ב רמו ע"א) ובח"ב (מ ע"א) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים לא מן סיהרא (שהיא מצה לחם עוני) אלא מן השמים ממש שהוא לחם פגם, כמ"ש בפ' ויחי (רמו ע"א) (וכן הוא בפ' בשלח סא ע"ב, ופ' תצוה קפג ע"א, וכן הוא בפ' אמור צה רע"ב, קג רע"א, ובהעלותך קנו ע"א) ובאד"ז (רצב ע"ב), וכן בפ' בשלח (סא ע"ב) אמרו שם כי המן היה מהאי טלא דעתיקא קדישא דנטיף לזעיר אפינ (דע"ה ח"ב קלג ע"ד).

⁵ שהם דוחים התפארת ודבקים במלכות, (אור יקר).

⁶ שהוא שושבינא דמטרוניתא לייחד אותה עם התפארת והם דוהים זכר ממנה (אור יקר).

⁷ שהוא נשיא שבט יהודה שהיא מלכות ודאי ושלמותו על ידי שם יהו"ה שבתוך המלכות שהיא דלת, והיינו שם יהוד"ה שבו כלול יהו"ה ד', ועתה שהם דוחים שם יהו"ה תשאר מלכות יהודה דלה ועניה, ולפי מה שמפרשת בפרשת חקת סי' ד' כי נחשון בן עמינדב דרועא שמאלא פשוט הוא שהיו פוגמין בגבורה, כי מי שדוחה הגוף דהיינו מרע"ה דוחה שתי הזרועות (אור יקר). עיין מ"ש בפ' בשלח שלא יקשה מ"ש שם חור וכו'. (מ"מ).

⁸ פי' שהבשר בנוקבא והמן הוא בזעיר ולכך אמר מר"ע והוא ככה שאתה נותן הבשר לישראל על ידי א"כ את עושה לי דהיינו שאני יורד לעלמא דנוקבא. וא"כ הרגני נא הרוג ואמ"ל הקב"ה אספה לי ע' איש וכו' שהע' איש שהם בעלמא דנוקבא על ידיהם יהיה הבשר. ואתה לא תרד מן המדרגה שלך. וזה הפי' של ר' אבא הוא הפך מר' יצחק דלעיל. דהכא מר"ע אין כוונתו על התלוננות ישראל. אלא לשם שמים שלא יפגם ממדרגתו וייחות לעלמא דנוק' (מ"מ).

⁹ כנגד שבע הספירות שבה שהיא בת שבע כנודע (אור יקר).

<p>בסיהרא ובעי שמשא לאנהרא לה! וע"ד ושמתי עליהם בגין לאנהרא מן שמשא כנהורא דסיהרא (ס"א ובגניי האי מיכלא דא לא) אתיאי על ידא דמשה² בגין דלא יתפנים³</p>	<p>ש.ם.] בלבנה, ורצה השמש להאיר לה, ועל כך "ושמתי עליהם כדי להאיר מהשמש כאור הלבנה", [ומשום זה אוכל זה לא] בא על ידי משה, כדי שלא יפגם.</p>
<p>זכא החולקא דמשה דקב"ה בעי ביקריה עליה כתיב ישמח אביך ואמך וגו' ישמח אביך דא קב"ה ואמך דא כנסת ישראל ותגל יולדתך דא אימא דמשה דלתתא⁴ קב"ה רחים ליה יתיר מכל נביאי עלמא בלא אמצעי כלל⁵ (ס"א דהא משה אסתלק על כל נביאי עלמא בלא אמצעי כלל כמה) דכתיב פה אל פה אדבר בו והא אוקימנא בכמה אתר</p>	<p>אשרי חלקו של משה, שהקדוש ברוך הוא רצה בכבודו עליו, כתוב "ישמח אביך ואמך וגו'", "ישמח אביך" זה הקדוש ברוך הוא, "ואמך" זו כנסת ישראל, "ותגל יולדתך" זו אם משה שלמטה, הקדוש ברוך הוא אוהבו יותר מכל נביאי העולם ללא אמצעי כלל, [שהרי משה נתעלה על כל נביאי העולם ללא אמצעי כלל, כמו] שכתוב "פה אל פה אדבר בו" והרי בארנו בכמה מקומות.</p>
<p>ויצעק משה אל יי' (לאמר) אל נא רפא נא לה הא אוקמוה והוא רזא דשמא קדישא מחד סרי אתון⁶ ולא בעא משה לצלאה יתיר⁷ בגין דעל דידיה למלכא לא בעי</p>	<p>"ויצעק משה אל ה' [לאמר] אל נא רפא נא לה" הרי פרשוה, והוא סוד השם הקדוש מאחת עשרה אותיות, ולא רצה משה להתפלל יותר, משום שעל שלו לא רצה להטריח</p>
<p>קנו/ב</p>	
<p>לאטרחא יתיר בג"כ קב"ה בעא על יקרא דמשה⁸ ובכל אתר⁹ קב"ה בעא על יקריהון דצדיקייא יתיר על דידיה ולזמנא דאתי¹⁰ עתיד קב"ה למתבע עלבונא דישראל מעמין עכו"ם ולמחדי לון בחדוותא דציון דכתיב ובאו ורננו במרום ציון וגו' וכדין ובא לציון גואל וגו'</p>	<p>יותר למלך, בגלל זה הקדוש ברוך הוא רצה בכבוד משה, ובכל מקום הקדוש ברוך הוא רוצה בכבוד הצדיקים יותר על שלו. ולעתיד לבא, עתיד הקדוש ברוך הוא לתבוע עלבון ישראל מעמים עובדי כוכבים ומזלות, ולשמחם בחדות ציון, שכתוב "ובאו ורננו במרום ציון וגו'" ואז "ובא לציון גואל וגו'"</p>

¹ ור"ל שהזעיר מאיר למלכות ולכן גם אלו השבעים שהם במלכות ושמתי עליהם בגין לאנהרא מן שמשא (מ"מ).

² פי' כמו שהמ' מאירה ממה שהיא זעיר. גם אלו יקבלו הארה ממה (מ"מ).

³ קאי ארישא, למה הוצרכתי לע' אלו. בגין דלא יתפנים משה (מ"מ).

⁴ ואם תאמר אביו ממש היכן הוא ויש לומר דאתי מכל שכן מאמיה, ועוד אחר שאמר אב ואם עליונים שהם לנשמת מכלל נפיק אב ואם תתאין, ולא אמר ותגל יולדתך אלא לגלות על התחתונים, וכיון שבא להזכיר אחד מהן נקט אם דאתי אב מכל שכן כדאמרן (אור יקר).

⁵ שלא תיתת נבואתו מתלבשת בלבוש כענין מראות לשאר הנביאים שהיו מתנבאים על ידי אמצעיים, אמנם מרע"ה נשמתו עולה למעלה מכסא הכבוד ומשיג נבואתו בלי לבוש ובלי אמצעי למטה, ושאר נביאים היו מתנבאים על ידי אמצעיים לפי שלא היתה נשמתם עולה אלא להיכל אחד ושם משיגים נבואתם שהיה יוצא מלפני כסא הכבוד על ידי ההיכלות האמצעיים, ומרע"ה על ידי היכל ששי היכל הרצון היה משיג בלי לבוש אלא בסוד מדרגת האצילות, וסוד זה הוא סוד אצילות בריאה יצירה עשיה, כי נבואת הנביאים נבואת הבריאה המתלבשת כיצירה והיו משיגים לבוש היצירה והיו מעיינים להשיג מה שמתלבש שם, וכן האצילות שבתוך הבריאה שבתוך היצירה והיינו אמצעיים, אמנם מרע"ה היה בהיכל הרצון, ועם כל זה משיג שם מה שאור הספירות דאצילות הם מתפשטות שם, והיה דבק בנשמת הבריאה המתלבשת בבריאה ויצירה אמנם מעיין ומשיג בנשמה ממש, בענין שהיה משיג בעצם האצילות המתפשט בבריאה ויצירה, וענין זה מוכרח מתוך התיקונים ובפרשת פקודי ארזיב באורו בע"ה (אור יקר).

⁶ מתלבשות ב"א אותיות שיש במלות אלו א"ל נ"א ר'פא נ"א ל"ה (אור יקר). הם י"א אותיות שיש באל נא רפא נא לה (רח"ו).

⁷ ושמא היה מעביר צרעתה מיד (אור יקר).

⁸ ואין ראוי להתפלל יותר כי יאמר הקב"ה וכי שביל כבודך אני עושה ואתה מתפלל לפני (אור יקר).

⁹ ומעשה ירבעם עם הנביא יוכיח (אור יקר).

¹⁰ אינו תובע עלבון עבודתו שעבדו ע"ז ותובע עלבונם של ישראל (אור יקר).

ברוך יי' לעולם אמן ואמן ימלוך יי' לעולם אמן ואמן	
---	--

זהר בהעלותך